

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

2006-2010

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή.....	3
1. Προγράμματα Σπουδών.....	5
2. Διδακτικό έργο	40
3. Ερευνητικό έργο	68
4. Σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς.....	80
5. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης	88
6. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές	94

Εισαγωγή

Το Τμήμα Γεωγραφίας

Το Τμήμα Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου που λειτουργεί στη Μυτιλήνη, στο νησί της Λέσβου, είναι το πρώτο Τμήμα Γεωγραφίας στην Ελλάδα. Θεσμοθετήθηκε το 1989 και άρχισε να λειτουργεί το ακαδημαϊκό έτος 1994-1995. Αρχικά ονομάστηκε Τμήμα Ανθρωπογεωγραφίας, αλλά από το 1997 μετονομάστηκε σε Τμήμα Γεωγραφίας. Η δημιουργία του ήλθε να καλύψει, έστω και καθυστερημένα, την απουσία σύγχρονης γεωγραφικής παιδείας στη χώρα που γέννησε τη Γεωγραφία και να ανταποκριθεί στην ανάγκη να αναπτυχθεί η σύγχρονη γεωγραφική ακαδημαϊκή και ερευνητική δραστηριότητα στην Ελλάδα όπως και στον υπόλοιπο κόσμο. Το Τμήμα Γεωγραφίας ανήκει στη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αιγαίου μαζί με τα Τμήματα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, Κοινωνιολογίας και Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας. Το Τμήμα Γεωγραφίας στεγάζεται σε ένα νέο κτήριο 5000 τετραγωνικών μέτρων, εξοπλισμένο με σύγχρονες υποδομές, στο Λόφο Πανεπιστημίου. Στόχος του Τμήματος είναι να προσφέρει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης που να παρακολουθεί και να ανταποκρίνεται τόσο στις διεθνείς εξελίξεις στη Γεωγραφία όσο και στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της μελέτης των χωρικών προβλημάτων στην Ελλάδα και του ρόλου της στον ευρύτερο χώρο της Μεσογείου και της Ευρώπης. Διαθέτει ένα πλήρες πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, που διαρκώς προσαρμόζεται στις επιστημονικές και επαγγελματικές απαιτήσεις του κλάδου, και ένα Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Γεωγραφία και Εφαρμοσμένη Γεωπληροφορική».

Το Τμήμα Γεωγραφίας έχει 20 μέλη διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού (ΔΕΠ), και προβλέπεται περαιτέρω αύξηση τους στο μέλλον καθώς 3 ακόμη μέλη ΔΕΠ έχουν εκλεγεί και εκκρεμεί ο διορισμός τους ενώ δύο ακόμη θέσεις βρισκονται στο στάδιο της εκλογής. Η διδασκαλία των μαθημάτων υποστηρίζεται και από έναν αριθμό διδασκόντων με σύμβαση Π.Δ. 407/1980. Ο συνολικός αριθμός των προπτυχιακών φοιτητών του κυμαίνεται στους 426. Μέχρι στιγμής έχουν αποφοιτήσει 264 γεωγράφοι από το Τμήμα. Ο συνολικός αριθμός των μεταπτυχιακών φοιτητών είναι 52 ενώ των υποψηφίων διδασκόντων 40. Μέχρι στιγμής έχουν απονεμηθεί 57 Μεταπτυχιακά Διπλώματα Ειδίκευσης και 10 Διδακτορικά Διπλώματα.

Η διαχείριση των εκπαιδευτικών και άλλων υποθέσεων και δραστηριοτήτων του Τμήματος γίνεται από επιτροπές που απαρτίζονται από μέλη ΔΕΠ, μέλη ΕΤΕΠ και φοιτητές του Τμήματος. Οι επιτροπές αυτές είναι: η Επιτροπή Προπτυχιακών Σπουδών, η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και Υποτροφιών Εσωτερικού και Εξωτερικού, η Επιτροπή Οικονομικών και Προμηθειών, η Επιτροπή Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων, Προβολής και Επαγγελματικής Κατοχύρωσης, η Επιτροπή Υποδομών, και η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης.

Στο Τμήμα Γεωγραφίας λειτουργούν οργανωμένα εργαστήρια για την υποστήριξη της διδασκαλίας και της έρευνας.

1. Προγράμματα Σπουδών

1-Ι Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

1- I.1. Ανταπόκριση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

1.1.1. Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται;

Οι στόχοι του προγράμματος σπουδών αφορούν στο ακαδημαϊκό, επαγγελματικό και εκπαιδευτικό επίπεδο.

Οι διαδικασίες ελέγχου περιλαμβάνουν

1. την ανάδραση των φοιτητών και φοιτητριών καθώς και του εκπαιδευτικού προσωπικού ως προς το περιεχόμενο και την αποτελεσματικότητα του προγράμματος σπουδών.
2. την παρακολούθηση της ανέλιξης των αποφοίτων του τμήματος μέσα από το Σύλλογο Αποφοίτων και το Γραφείο Διασύνδεσης.
3. την ανταπόκριση στις ανάγκες της αγοράς εργασίας των φοιτητών και φοιτητριών κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης
4. την ανταπόκριση και συμμετοχή των αποφοίτων σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών της ημεδαπής και της αλλοδαπής
5. την αλληλεπίδραση των μελών ΔΕΠ μέσω των συνεργασιών, εκπαιδευτικών και ερευνητικών ανταλλαγών και συμμετοχών σε διεθνή συνέδρια, fora και ερευνητικά προγράμματα.

1.1.2.Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται;

Το πρόγραμμα σπουδών αξιολογείται αρχικά από την Επιτροπή Προπτυχιακών Σπουδών και μετά από τη Γενική Συνέλευση σε ετήσια βάση. Η αναθεώρηση του αποφασίζεται και πραγματοποιείται κάθε χρόνο με βάση τα συμπεράσματα κυρίως των ανωτέρω πέντε σημείων με σκοπό τη συνεχή ενημέρωση, βελτίωση και εναρμόνιση του στο πνεύμα των ευρύτερων διεθνών και εθνικών επιστημονικών, τεχνολογικών και κοινωνικό-οικονομικών εξελίξεων.

1.1.3.Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Ιστοσελίδα του τμήματος, διεξαγωγή Ημερίδων εκτός και εντός Λέσβου, παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού και αποστολή του σε διάφορους φορείς της μέσης, ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης, πανεπιστημιακά ιδρύματα της αλλοδαπής, επιμελητήρια, οργανισμούς, εταιρείες κ.α. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν και οι απόφοιτοι του τμήματος οι οποίοι είτε συνεχίζουν τις σπουδές του είτε εντάσσονται σε θέσεις σχετικές με το αντικείμενο σπουδών τους στην αγορά εργασίας στο ιδιωτικό και δημόσιο τομέα καθώς και στον τομέα της εκπαίδευσης.

Ιδιαίτερο ρόλο παίζει και η επιτυχής συμμετοχή του τμήματος στα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών, όπως π.χ. ERASMUS.

Τέλος ουσιαστικό ρόλο παίζουν εκδηλώσεις τις οποίες διοργανώνει το Τμήμα όπως πρόσκληση ομιλητών σε θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος τα οποία είναι ανοικτά στην ευρύτερη κοινωνία πέρα

από την ακαδημαϊκή κοινότητα, πολιτιστικές εκδηλώσεις σχετικές με τη Γεωγραφία, διοργάνωση εκθέσεων κ.α

1.1.4. Υπάρχει αποτελεσματική διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων; Πώς χρησιμοποιούνται τα αποτελέσματά της;

Λειτουργεί Επιτροπή -η Επιτροπή Επαγγελματικής Κατοχύρωσης του Τμήματος που απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ, φοιτητές και μέλη του συλλόγου των αποφοίτων Γεωγραφίας η οποία έχει ως στόχο την παρακολούθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων γεωγράφων του Τμήματος αλλά και την ανάπτυξη ενεργειών και πρωτοβουλιών μεταξύ άλλων με φορείς της εκπαίδευσης, άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και με το Τμήμα γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου.

Η Επιτροπή και η Γενική Συνέλευση του Τμήματος επεξεργάζεται τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί από τις παραπάνω ελαφές καθώς και τα αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης για να την ανάπτυξη στρατηγικών και την υιοθέτηση νέων πρωτοβουλιών για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη επαγγελματική εξέλιξη των αποφοίτων.

Σημαντικός είναι και ο ρόλος του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη γενικότερη προσπάθεια των αποφοίτων για αναζήτηση είτε επαγγελματικών ευκαιριών είτε δυνατοτήτων συνέχισης των σπουδών τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Τέλος μέσω του θεσμού της πρακτικής άσκησης, το Τμήμα αποκτά μια καλή εικόνα της ζήτησης και απασχολησιμότητας των φοιτητών του και καθώς η πρακτική άσκηση αφορά στους φοιτητές του 3^{ου} έτους παρέχει στο προσωπικό του τμήματος την ευκαιρία να συμβουλευθούν τους φοιτητές ή να αναθεωρήσουν ορισμένα θέματα του προγράμματος σπουδών που σχετίζονται άμεσα με δεξιότητες που θα βοηθήσουν στην καλύτερη απορρόφησή τους στην αγορά εργασίας.

1-1.2. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

1.2.1. Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;

Κορμός 26/86

Ειδίκευσης /Κατεύθυνσης 40/86

1.2.2. Πόσα μαθήματα ελεύθερης επιλογής προσφέρονται ;

19

1.2.3. Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

Ένας φοιτητής – φοιτήτρια για να πάρει πτυχίο πρέπει να περάσει 46 μαθήματα από τα οποία

Υποχρεωτικά 23/46

Κατά επιλογής Υποχρεωτικά : 12/46

Επιλογής 11/46

Το σύνολο των ΚΕΥ είναι 40 χωρισμένα σε 4 θεματικές ενότητες σχετικές με τις κατευθύνσεις

Φυσική Γεωγραφία και Περιβάλλον

Ανθρωπογεωγραφία

Ανάπτυξη και Σχεδιασμός του Χώρου

Γεωπληροφορική

Κάθε φοιτητής φοιτήτρια πρέπει να διαλέξει 2 κατευθύνσεις

Το σύνολο της μαθημάτων επιλογής είναι 19.

1.2.4. Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;

Οι προπτυχιακές σπουδές διαρκούν 8 εξάμηνα (4 χρόνια) και οδηγούν σε ενιαίο πτυχίο Γεωγραφίας. Για την απόκτηση του πτυχίου απαιτείται επιτυχής ολοκλήρωση ενός αριθμού μαθημάτων καθώς και εκπόνηση πτυχιακής εργασίας. Τα μαθήματα που προσφέρονται διακρίνονται σε *υποχρεωτικά*, *κατ' επιλογήν υποχρεωτικά (ΚΕΥ)* και *προαιρετικά*. Τα *υποχρεωτικά* μαθήματα προσφέρουν βασική γνώση στις κύριες θεματικές περιοχές της Γεωγραφίας και στα βασικά μεθοδολογικά εργαλεία που είναι απαραίτητα για την ολοκληρωμένη κατάρτιση ενός γεωγράφου ανεξαρτήτως ειδικότητας. Τα *κατ' επιλογήν υποχρεωτικά* μαθήματα εμβαθύνουν σε τέσσερις επιλεγμένες ομάδες γνωστικών περιοχών της Γεωγραφίας ενώ τα *προαιρετικά* μαθήματα καλύπτουν ειδικότερες γνωστικές περιοχές και εξειδικευμένα εργαλεία και μεθόδους. Ένας περιορισμένος αριθμός μαθημάτων έχουν χαρακτηριστεί ως Προαπαιτούμενα για την εγγραφή σε μαθήματα ανωτέρων εξαμήνων.

Όλοι οι φοιτητές παρακολουθούν **23** υποχρεωτικά μαθήματα. Από το τέταρτο εξάμηνο των σπουδών του και μετά, ο φοιτητής επιλέγει δύο από τις τέσσερις επιλεγμένες ομάδες γνωστικών περιοχών της Γεωγραφίας που παρουσιάζονται παρακάτω για να εστιάσει σε θέματα που τον ενδιαφέρουν περισσότερο σε σχέση με άλλα. Από τις δύο ομάδες που επιλέγει ο φοιτητής, η μία χαρακτηρίζεται ως

κύρια και η άλλη ως δευτερεύουσα. Ο φοιτητής υποχρεούται να επιλέξει (και να δηλώσει για να παρακολουθήσει) **8** KEY μαθήματα από την κύρια και **4** KEY μαθήματα από τη δευτερεύουσα από ένα κατάλογο 10 KEY μαθημάτων που ορίζεται ανά ομάδα (βλ. παρακάτω). Συνολικά, δηλαδή, ο φοιτητής παρακολουθεί **12** KEY μαθήματα. Τέλος, ο φοιτητής παρακολουθεί **11** προαιρετικά μαθήματα που επιλέγει είτε από την κατηγορία των προαιρετικών μαθημάτων (βλ. παρακάτω) είτε από τα KEY όλων των ομάδων.

Μία επιπλέον κατηγορία μαθημάτων, τα Ειδικά Θέματα Γεωγραφίας, περιλαμβάνει το υποχρεωτικό μάθημα “Πτυχιακή Εργασία” και τα προαιρετικά μαθήματα “Διάλεξη” και “Πρακτική Άσκηση”.

Μαθήματα υποβάθρου: 4/85

Μαθήματα γενικών γνώσεων 58/85

Μαθήματα ανάπτυξης δεξιοτήτων: 23/85

Μαθήματα υποβάθρου	Μαθήματα δεξιοτήτων	Μαθήματα γενικών γνώσεων
Εισαγωγή στην Πληροφορική	Ποσοτικές Μέθοδοι στη Γεωγραφία	Σχεδιασμός Εφαρμοσμένης Έρευνας στη Γεωγραφία
Οικονομική Ι	Εισαγωγή στη Χαρτογραφία	Αγγλικά Ι
Εισαγωγή στη Γεωλογία	Εισαγωγή στα ΣΓΠ	Αγγλικά ΙΙ
Κοινωνιολογία	Ποιοτικές Μέθοδοι στη Γεωγραφία	Γαλλικά Ι
	Χωρική Στατιστική	Γαλλικά ΙΙ
	Εφαρμοσμένη Γεωμορφολογία και Χαρτογράφηση	Φυσική Γεωγραφία – Γεωμορφολογία
	Ανάλυση και Αντίληψη του Τοπίου	Σύγχρονη Ανθρωπογεωγραφία
	Μέθοδοι Αστικής Ανάλυσης	Φυσική Γεωγραφία – Κλιματολογία
	Μέθοδοι Δημογραφικής Ανάλυσης	Κοινωνική Γεωγραφία
	Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης	Πληθυσμιακή Γεωγραφία
	Πολυμεταβλητή Ανάλυση	Αστική Γεωγραφία
	Βάσεις Γεωγραφικών Δεδομένων	Περιβάλλον και Οικολογία
	Γεωγραφική Οπτικοποίηση	Πολιτισμική Γεωγραφία
	Θεματική Χαρτογραφία	Οικονομική Γεωγραφία
	Εισαγωγή στην Τηλεπισκόπηση	Πολιτική Γεωγραφία και Γεωπολιτική
	Εφαρμογές ΣΓΠ	Εισαγωγή στον Πολεοδομικό Σχεδιασμό
	Ειδικά Θέματα Γεωγραφικής Ανάλυσης	Γεωγραφία της Ελλάδας

	Τεχν. Της Πληροφορίας και της Επικ. Στη Διδασκαλία της Γεωγραφίας	Περιφερειακή Ανάπτυξη και Χωροταξικός Σχεδιασμός
	Εισαγωγή στον Προγραμματισμό Η/Υ	Γεωγραφία Φυσικών Καταστροφών
	Ειδικά Θέματα στα ΣΓΠ	Περιβαλλοντική Γεωλογία
	Γενική Διδακτική	Υδρογεωγραφία
	Εκπαίδευση και Διδακτική της Γεωγραφίας	Οικολογία και Διαχείριση Πυρκαγιών
	Εφαρμογές Τηλεπισκόπησης	Γεωγραφία και Διαχείριση Φυσικών Πόρων
		Οικογεωγραφία της Μεσογείου και της Ελλάδας
		Διαχείριση Υδατικών Πόρων
		Βιογεωγραφία
		Ιστορία της Γεωγραφίας
		Γεωγραφία της Υπαιθρου
		Γεωγραφία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
		Γεωγραφία της Εργασίας και της Αναδιάρθρωσης
		Μετανάστευση στην Ευρώπη
		Γεωγραφίες της Καθημερινής Ζωής
		Οικονομική του Χώρου
		Ιστορική Γεωγραφία
		Ιστορία της Πόλης και της Πολεοδομίας
		Οικιστική Ανάπτυξη και Πολεοδομικός Σχεδιασμός
		Ανάπτυξη και Σχεδιασμός Χώρων Καινοτομίας
		Παγκοσμιοποίηση και Άνιση Ανάπτυξη
		Ανάπτυξη Υπαιθρου και Πολιτικές
		Τουρισμός και Ανάπτυξη
		Ελληνική Οικονομία: Δομή και Πολιτικές
		Γενική Μετεωρολογία

		Παράκτια Γεωμορφολογία
		Κοινωνιολογία
		Πολιτική Γεωγραφία του Βαλκανικού και του Ανα.-Μεσ. Χώρου
		Γεωγραφία της Κατοικίας
		Θέματα Διαχείρισης Περιβαλλοντικών Κινδύνων
		Σχεδιασμός και Αξιοποίηση Βιογεωτόπων
		Οικολογία Τοπίου
		Κλίμα και Άνθρωπος
		Εκτίμηση & Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
		Νησιωτική Γεωγραφία
		Σύνορα και Διασυνοριακές Ζώνες
		Οικονομική ΙΙ
		Υποδομές και Χωρική Ανάπτυξη
		Αξιολόγηση Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και Σχεδίων
		Παιδαγωγική Ψυχολογία

1.2.5. Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

Ο χρόνος θεωρητικής διδασκαλίας κυμαίνεται μεταξύ 50%-70% και ο χρόνος σε ασκήσεις/εργαστήρια κυμαίνεται από 50%-30% για όλους σχεδόν τους διδάσκοντες. Άλλες δραστηριότητες αφορούν κυρίως παρουσιάσεις εργασιών (10-30%), εργασίες πεδίου (15-20%), πρακτική εξάσκηση (40%, π.χ. Σε διδακτική σε σχολεία) καθώς και σεμινάρια σε πιο εξειδικευμένα μαθήματα.

Το 40% των διδασκόντων κατανέμει το χρόνο διδασκαλίας του και σε μία τουλάχιστον από τις άλλες δραστηριότητες (παρουσιάσεις εργασιών, ασκήσεις πεδίου, πρακτική εξάσκηση και σεμινάρια).

1.2.6. Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Παρατηρείται επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Η διαδικασία οργάνωσης της ύλης των μαθημάτων περιλαμβάνει υποβολή αναλυτικής πρότασης περιεχομένου και διδακτικών ενοτήτων από τον διδάσκοντα, συζήτηση επί της πρότασης στην Επιτροπή Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος και στη συνέχεια συζήτηση και λήψη απόφασης από την γενική Συνέλευση.

Η διαδικασία που προαναφέρθηκε εξασφαλίζει την μη ύπαρξη αλληλοεπικαλύψεων ύλης μεταξύ των μαθημάτων καθώς τυχόν αλληλεπικαλύψεις ύλης μεταξύ συναφών μαθημάτων αντιμετωπίζονται στα πλαίσια των συζητήσεων στην Επιτροπή προπτυχιακών Σπουδών και στη Γενική Συνέλευση.

Η έκταση της ύλης των μαθημάτων είναι ορθολογικά κατανομημένη ώστε να καλύπτει τις προβλεπόμενες 13 εβδομάδες διδασκαλίας.

Αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων γίνεται στα πλαίσια της ετήσιας αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών κατά την οποία αντιμετωπίζονται τυχόν προβλήματα που διαπιστώθηκαν κατά την διάρκεια της ακαδημαϊκής χρονιάς.

1.2.7. Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι; Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων που εντάσσονται στο σύστημα;

6 μαθήματα είναι προαπαιτούμενα για 5 υποχρεωτικά μαθήματα

9 μαθήματα είναι προαπαιτούμενα για 9 Κατ' επιλογής υποχρεωτικά.

Μετά από την εμπειρία αρκετών χρόνων λειτουργίας των προαπαιτούμενων μαθημάτων, το ακαδ. έτος 2005-6 αναθεωρήθηκε το σύστημα των προαπαιτούμενων μαθημάτων για να βοηθήσει στην αναβάθμιση του επιπέδου διδασκαλίας ορισμένων υποχρεωτικών και κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων που βασίζονται στη γνώση βασικών εννοιών, θεωριών και τεχνικών για να εμβαθύνουν στα αντικείμενα που μελετούν.

1.2.9. Πόσα μαθήματα προσφέρονται από άλλα και πόσα σε άλλα προγράμματα σπουδών; Ποια είναι αυτά;

- Οι φοιτητές του Τμήματος Γεωγραφίας επιτρέπεται να επιλέγουν το πολύ 4 συνολικά μαθήματα από τα Προγράμματα Σπουδών των άλλων Τμημάτων για να συμπληρώσουν τον απαιτούμενο αριθμό μαθημάτων και διδακτικών μονάδων για τη λήψη πτυχίου. Ο φοιτητής έχει δικαίωμα να εγγραφεί το πολύ σε 2 μαθήματα από άλλα τμήματα κάθε εξάμηνο. Τα μαθήματα αυτά θεωρούνται για το Τμήμα Γεωγραφίας ως προαιρετικά (άσχετα αν για τα άλλα Τμήματα μπορεί να είναι υποχρεωτικά).
- Οι φοιτητές του Τμήματος Γεωγραφίας επιτρέπεται να περιλαμβάνουν στο πρόγραμμα των μαθημάτων τους το πολύ τέσσερα (4) μαθήματα μέσω του προγράμματος ανταλλαγής φοιτητών ERASMUS. Αυτά περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα των μαθημάτων τους με τον τίτλο «Ειδικά Θέματα Γεωγραφίας: ΥΠΟΤΙΤΛΟΣ». Ο υπότιτλος είναι η Ελληνική μετάφραση του μαθήματος που έχουν παρακολουθήσει (και περάσει επιτυχώς) στο πανεπιστήμιο του εξωτερικού. Όλα τα μαθήματα του τμήματος προσφέρονται στα άλλα τμήματα του Πανεπιστημίου.

1.2.10. Ποιες ξένες γλώσσες διδάσκονται στο Τμήμα; Είναι υποχρεωτικά τα σχετικά μαθήματα;

Αγγλικά ή Γαλλικά είναι υποχρεωτικά (επιλογή μιας γλώσσας από τις δύο)

1-1.3. Το εξεταστικό σύστημα.

1.3.1. Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;

Το τμήμα δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε πολλαπλούς τρόπους αξιολόγησης των φοιτητών πέρα των τελικών γραπτών εξετάσεων (οι οποίες αφορούν όλα τα μαθήματα και κυμαίνονται από 30%-100% του συνόλου του βαθμού του μαθήματος). Άλλοι τρόποι αξιολόγησης οι οποίοι ποικίλουν ανάλογα με το μάθημα, περιλαμβάνουν: εκθέσεις εργαστηριακών ασκήσεων (αφορούν όλα τα μαθήματα και αποτελούν συνήθως το 30-50% της βαθμολογίας του εκάστοτε μαθήματος), εργασίες πεδίου (15-20% του μαθήματος, όπου προβλέπεται), παρουσιάσεις στην τάξη, συμμετοχή κ.α. Οι παρουσιάσεις και η συμμετοχή τις περισσότερες φορές συνυπολογίζονται στην αξιολόγηση των εργασιών και σε μερικές περιπτώσεις υπολογίζονται αυτόνομα με ένα μικρό ποσοστό (π.χ. 10%). Το 54% των διδασκόντων εφαρμόζουν το σύστημα των ενδιάμεσων γραπτών εξετάσεων (10-30% του συνόλου της βαθμολογίας του εκάστοτε μαθήματος).

1.3.2. Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Οι φοιτητές μπορούν να δουν τα γραπτά και τις εργασίες τους αν θεωρούν ότι αδικήθηκαν.

Τα αποτελέσματα αναρτώνται στην γραμματεία και την ιστοσελίδα του τμήματος

1.3.3. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;

Δεν υπάρχει θεσμοθετημένη διαδικασία. Εάν προκύψει πρόβλημα με την εξεταστική διαδικασία εξετάζεται από την επιτροπή προπτυχιακών κατά περίπτωση.

1.3.4. Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής/ διπλωματικής εργασίας;

Οι αναθέσεις πτυχιακών εργασιών ανακοινώνονται και επικυρώνονται στην γενική συνέλευση καθώς και η σύνθεση της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής.

Η εξέταση και παρουσίαση είναι ανοιχτή στο κοινό, και η διατριβή αποστέλλεται στην βιβλιοθήκη.

1.3.5. Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή/ διπλωματική εργασία; Ποιες;

ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΔΗΓΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η Π.Ε. δεν μπορεί να είναι μια μηχανιστική «συρραφή» υπαρχουσών μελετών, βιβλίων, άρθρων, στοιχείων κλπ πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα. Επίσης δεν μπορεί να είναι περιγραφική. Πρέπει να είναι ερευνητική (με υποθέσεις εργασίας ή ερωτήματα προς διερεύνηση, μέθοδο, αναλυτικό τμήμα και συμπεράσματα). Με άλλα λόγια, πρέπει να εμπεριέχει ένα στοιχείο προσωπικής συμβολής του φοιτητή. Γενικά, κατά την εκπόνηση της Π.Ε. ο φοιτητής ενεργοποιείται προς τις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- Εφαρμόζει ή επαναλαμβάνει, για καλύτερη αφομοίωση, ποικίλες γνώσεις και μεθόδους που απόκτησε κατά τη διάρκεια των σπουδών του

- Συνηθίζει στην αναζήτηση βιβλιογραφίας και άλλων πηγών πληροφορίας που ανοίγουν το δρόμο προς την έρευνα ή προς την επαγγελματική σταδιοδρομία

- Εφαρμόζει την επιστημονική μέθοδο στα πλαίσια μιας βασικά ερευνητικής διαδικασίας

2. Η Π.Ε. εκπονείται με ευθύνη του φοιτητή και στοχεύει στο να αναπτυχθούν απ' αυτόν δόκιμες επιστημονικές πρωτοβουλίες. Θα πρέπει να αποφεύγεται η μηχανιστική εφαρμογή οδηγιών του επιβλέποντα χωρίς τουλάχιστον κριτική θεώρηση - ανάλυσή τους από πλευράς φοιτητή.

3. Ο φοιτητής συνεννοείται με τον επιβλέποντα για τον τρόπο εργασίας και παρακολούθησης του θέματός του. Αναμένεται γενικά από το φοιτητή η διάθεση σημαντικού από το χρόνο του για μια σειρά ενεργειών όπως:

- για τη μελέτη της σχετικής ελληνικής και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας

- για την ανεύρεση και επεξεργασία στατιστικού και άλλου πληροφοριακού υλικού σχετικού με το θέμα του
 - για διενέργεια επιτόπιας, πιθανότατα, έρευνας (εργασία πεδίου)
 - για την επεξεργασία και την τελική συγγραφή της εργασίας.
4. Συνιστάται ο φοιτητής να προγραμματίζει έτσι το χρόνο του ώστε οι δύο τελευταίοι μήνες πριν την ημερομηνία παρουσίασης να αφιερώνονται αποκλειστικά στον τελικό έλεγχο και συγγραφή της εργασίας.

Αναλυτικές πληροφορίες για την εκπόνηση και συγγραφή της Π.Ε. περιέχονται στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος.

1-Ι.4. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.

1-Ι.4.1. Έχετε καλέσει να συμμετάσχουν στη διδασκαλία των μαθημάτων σας διδάσκοντες από το εξωτερικό; Αν ναι, σε ποιο μάθημα και σε τι ποσοστό της διδασκαλίας του συγκεκριμένου μαθήματος συμμετείχαν;

Στο σύνολο του Τμήματος έχουν κληθεί να συμμετάσχουν στη διδασκαλία 7 μαθημάτων 12 διδάσκοντες από το εξωτερικό.

1-Ι.4.2. Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Από το έτος 2007-2008 και μετά, έχουν μετακινηθεί 11 φοιτητές Ιδρυμάτων του εξωτερικού προς το Τμήμα με το πρόγραμμα ERASMUS. Το ποσοστό είναι της τάξης του 1%-2%, ανάλογα με το έτος.

1-Ι.4.3. Πόσα και ποια μαθήματά σας στα πλαίσια του ΠΠΣ διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα; Παρέχεται άλλου είδους διδασκαλία/βοήθημα π.χ. κατ' ιδίαν σεμινάρια, ξένη βιβλιογραφία, κλπ., για τη διευκόλυνση των αλλοδαπών φοιτητών;

Σε 34 μαθήματα του ΠΠΣ παρέχεται διδασκαλία/βοήθημα για τη διευκόλυνση των αλλοδαπών φοιτητών, όπως π.χ. κατ' ιδίαν σεμινάρια, παράδοση εργασιών σε ξένη γλώσσα, ξένη βιβλιογραφία, κλπ.

1-Ι.4.4. Σε πόσα (και ποια) προγράμματα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας (π.χ. ERASMUS, LEONARDO, TEMPUS, ALPHA) σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών συμμετέχει το Τμήμα;

Σε ένα, στο ERASMUS LLP.

1-Ι.4.5. Υπάρχουν συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού; Ποιες;

Ναι, υπάρχουν συμφωνίες με 93 Τμήματα ή Σχολές από 20 Ευρωπαϊκά Ιδρύματα ή από άλλες, συνδεδεμένες με το Πρόγραμμα ERASMUS, χώρες. Τα προγράμματα σπουδών από τα οποία μπορούν οι φοιτητές του Τμήματος Γεωγραφίας να επιλέγουν μαθήματα, σχετίζονται με την επιστήμη της Γεωγραφίας, με άλλες Ανθρωπιστικές Επιστήμες, το Περιβάλλον, την Οικολογία, την Οικονομία και τη Διαχείριση Επιχειρήσεων, τις Ευρωπαϊκές σπουδές, την Εκπαίδευση και τη Διδακτική.

Στον Πίνακα παρατίθενται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 παρουσιάζονται τα Ιδρύματα με τα οποία υπάρχουν ενεργές συνεργασίες, η χώρα προέλευσης των Ιδρυμάτων και το αντικείμενο σπουδών.

1-Ι.4.6. Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;
Όχι.

1-1.4.7. Εφαρμόζεται το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS);

Ναι. Όλα τα μαθήματα έχουν αντιστοιχηθεί σε ακαδημαϊκές μονάδες

1-1.4.8. Υπάρχουν και διανέμονται ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής του ECTS;

Ναι ο Οδηγός σπουδών του Τμήματος

1-1.5. Πρακτική άσκηση των φοιτητών.**1-1.5.1. Υπάρχει ο θεσμός της πρακτικής άσκησης των φοιτητών; Είναι υποχρεωτική η πρακτική άσκηση για όλους τους φοιτητές;**

Στο Τμ. Γεωγραφίας υπάρχει ο θεσμός της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών, αλλά δεν είναι υποχρεωτική για όλους τους φοιτητές.

1-1.5.2. Αν η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική, ποιο ποσοστό των φοιτητών την επιλέγει; Πώς κινητοποιείται το ενδιαφέρον των φοιτητών;

Την ΠΑ την επιλέγει περίπου το 20% των φοιτητών και κάνουμε προσπάθεια αυτό το ποσοστό να αυξηθεί με τις δράσεις δημοσιότητας, την αύξηση των προσφερόμενων θέσεων, την οικονομική υποστήριξη των φοιτητών για την πραγματοποίηση ΠΑ

1-1.5.3. Πώς καλλιεργείται το ενδιαφέρον των φοιτητών σε περίπτωση που η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική;

Το ενδιαφέρον των φοιτητών για την πραγματοποίηση Πρακτικής Άσκησης καλλιεργείται στο Τμήμα παρά το γεγονός ότι δεν είναι υποχρεωτική τόσο μέσα από τις δράσεις της Επιτροπής Πρακτικής Άσκησης που μόνιμα λειτουργεί στο Τμήμα με την συμμετοχή μελών ΔΕΠ και εκπροσώπων των φοιτητών όσο και με την μόνιμη αναφορά στο θεσμό σε όλες τις εκδηλώσεις του Τμήματος που πραγματοποιούνται σε ετήσια βάση (υποδοχή νέων πρωτοετών φοιτητών, ημερίδες για επαγγελματικά ζητήματα).

Το Τμήμα Γεωγραφίας υποστήριξε την πραγματοποίηση Πρακτικής Άσκησης μέσω ειδικής δράσης και με χρηματοδότηση του ΕΠΕΑΕΚ (2006-2009).

Το Τμήμα Γεωγραφίας διοργανώνει κάθε χρόνο ειδική ημερίδα στην οποία παρουσιάζονται και αξιολογούνται τα αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης φοιτητών στην οποία συμμετέχει μεγάλος αριθμός εκπροσώπων συνεργαζόμενων φορέων, διδασκόντων και προπτυχιακών φοιτητών δίνοντας τη δυνατότητα ενημέρωσης και ανταλλαγής απόψεων.

1-1.5.4. Πώς έχει οργανωθεί η πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος; Ποια είναι η διάρκειά της; Υπάρχει σχετικός εσωτερικός κανονισμός;

Η Επιτροπή της ΠΑ λειτουργεί με εσωτερικό κανονισμό ενώ ο κανονισμός λειτουργίας της ΠΑ έχει εγκριθεί από τη ΓΣ του Τμ. Γεωγραφίας. Η ΠΑ υλοποιείται με τη στήριξη γραμματειακής υποστήριξης από συνεργάτη του προγράμματος.

Η ΠΑ είναι προαιρετική και μπορεί να ασκείται από τους φοιτητές κατά τη διάρκεια του θερινού διμήνου Ιουλίου–Αυγούστου καθ' όλα τα έτη φοίτησής τους.

Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, η ΠΑ αποτελεί, επίσης, προαιρετικό μάθημα δύο και μισή (2,5) διδακτικών μονάδων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος. Η κατοχύρωση της ΠΑ ως προαιρετικού μαθήματος μπορεί να γίνει μία φορά καθ' όλη τη διάρκεια σπουδών του φοιτητή.

Η διαδικασία επιλογής των φοιτητών για διεξαγωγή ΠΑ γίνεται κατά το τέλος των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου και έχει ως εξής:

- i. Γραπτή πρόσκληση της Επιτροπής ΠΑ του Τμήματος προς τους συνεργαζόμενους φορείς.
- ii. Γνωστοποίηση των προσφερόμενων θέσεων από τους φορείς υποδοχής των φοιτητών.
- iii. Υποβολή αίτησης των φοιτητών για επιθυμητούς φορείς υποδοχής.
- iv. Επιλογή φοιτητών από την Επιτροπή ΠΑ, λαμβανομένης υπ' όψιν της σπουδαστικής επίδοσης του φοιτητή.
- v. Διεξαγωγή ΠΑ στον φορέα υποδοχής σε συνεργασία με τον εντεταλμένο υπεύθυνο καθηγητή του Τμήματος προέλευσης.
- vi. Υποβολή, μαζί με τη συμπληρωμένη «Φόρμα Αξιολόγησης του ασκούμενου φοιτητή», και Τεχνικής Έκθεσης από τους φοιτητές στην Επιτροπή ΠΑ του Τμήματος και στον υπεύθυνο καθηγητή, σε ό,τι αφορά τα πεπραγμένα και τα αποτελέσματα της ΠΑ.
- vii. Τελική αξιολόγηση και βαθμολόγηση της Πρακτικής Άσκησης από την Επιτροπή ΠΑ σε συνεργασία με τους υπεύθυνους καθηγητές.
- viii. Δημόσια παρουσίαση σε ημερίδα του Τμήματος κατά την αρχή της επόμενης ακαδημαϊκής χρονιάς.
- ix. Η συμμετοχή στην ΠΑ αναγράφεται στο πτυχίο του φοιτητή μόνον όταν έχει κατοχυρωθεί ως μάθημα (άπαξ), μετά από δήλωση του μαθήματος σε εαρινό εξάμηνο του τρίτου τουλάχιστον έτους σπουδών.

Για κάθε ασκούμενο φοιτητή στα πλαίσια της ΠΑ υπάρχουν δύο υπεύθυνοι: ο υπεύθυνος καθηγητής του Τμήματος Γεωγραφίας και ο υπεύθυνος του φορέα υποδοχής. Η εργασία του φοιτητή γίνεται σε άμεση συνεργασία με αμφοτέρους, πράγμα που αφορά και στην υποβαλλόμενη από τον φοιτητή Τεχνική Έκθεση, στο τέλος της δίμηνης άσκησης του. Στην Έκθεση αυτή περιέχονται:

- Το θέμα και η λογική ένταξής του στη γενικότερη θεματολογία και λειτουργία του φορέα
- Ο σκοπός και η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε
- Τα αποτελέσματα και η συζήτησή τους
- Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις
- Η υποστηρικτική βιβλιογραφία.

1-1.5.5. Ποιες είναι οι κυριότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζει το Τμήμα στην οργάνωση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών;

Δεν υπάρχει διαθέσιμο μόνιμο προσωπικό για την υποστήριξη της οπότε όταν δεν υπάρχει οικονομική υποστήριξη από χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα είναι δύσκολο να υποστηριχθεί. Επίσης όταν δεν υπάρχει χρηματοδότηση δεν υπάρχει μεγάλη προθυμία από τους φοιτητές να συμμετέχουν στην ΠΑ

1-1.5.6. Σε ποιες ικανότητες εφαρμογής γνώσεων στοχεύει η πρακτική άσκηση; Πόσο ικανοποιητικά κρίνετε τα αποτελέσματα; Πόσο επιτυχής είναι η εξοικείωση των ασκουμένων με το περιβάλλον του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;

Σε σχέση με τον επαγγελματικό προσανατολισμό η ΠΑ στοχεύει:

1. στην παροχή δυνατότητας διερεύνησης των κατευθύνσεων επαγγελματικής απασχόλησης καθώς και των σχετικών παραγωγικών δραστηριοτήτων
2. στην απόκτηση μιας πρώτης εμπειρίας - προϋπηρεσίας σχετικής με το επάγγελμα και στον εμπλουτισμό του βιογραφικού των αποφοίτων
3. στην εξοικείωση των φοιτητών του Τμήματος με το εργασιακό περιβάλλον και τις απαιτήσεις του επαγγελματικού χώρου, καθώς και με τις εργασιακές σχέσεις και το ύψος των απολαβών όπως διαμορφώνονται στην ελληνική και ευρωπαϊκή πραγματικότητα με αποτέλεσμα την ευκολότερη ένταξη στο παραγωγικό σύστημα της χώρας
4. στην ανάδειξη των δεξιοτήτων των ασκουμένων και στην ανάπτυξη επαγγελματικής συνείδησης,
5. στην πιθανή πρόσληψη των αποφοίτων σε φορείς που συμμετέχουν στο πρόγραμμα

Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων αξιολόγησης τόσο των φοιτητών όσο και των φορέων απασχόλησης η εφαρμογή της ΠΑ κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητική ενώ οι φοιτητές παρουσιάζουν προσαρμοστικότητα στις συνθήκες εργασίας του φορέα απασχόλησης

1-1.5.7. Συνδέεται το αντικείμενο απασχόλησης κατά την πρακτική άσκηση με την εκπόνηση πτυχιακής / διπλωματικής εργασίας;

Δεν είναι απαραίτητο, κάποιες φορές ισχύει

1-1.5.8. Δημιουργούνται με την πρακτική άσκηση ευκαιρίες για μελλοντική απασχόληση των πτυχιούχων;

Ναι αυτό ισχύει και έχουμε παραδείγματα φοιτητών μας που απασχολήθηκαν μετά την αποφοίτηση τους σε φορείς που είχαν γνωρίσει μέσω της ΠΑ

1-1.5.9. Έχει αναπτυχθεί δίκτυο διασύνδεσης του Τμήματος με κοινωνικούς, πολιτιστικούς ή παραγωγικούς φορείς με σκοπό την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

Εκμεταλλυόμενοι τις επαφές που έχουν γίνει όλα αυτά τα χρόνια μέσω της ΠΑ, έχει δημιουργηθεί ένα δίκτυο επαφών με κοινωνικούς, πολιτιστικούς ή παραγωγικούς φορείς με σκοπό την πρακτική άσκηση των φοιτητών.

1-1.5.10. Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει το Τμήμα προκειμένου να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης φοιτητών (σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο);

Προσπαθούμε σε επικοινωνία με τους φοιτητές και καθηγητές του τμήματος να έρθουμε σε επαφή με φορείς που δυνητικά θα μπορούσαν να απασχολήσουν φοιτητές μας. Επίσης υπάρχει συνεργασία με τα άλλα γραφεία ΠΣ, το Γραφείο διασύνδεσης του Παν. Αιγαίου.

1-1.5.11. Υπάρχει στενή συνεργασία και επαφή μεταξύ των εκπαιδευτικών / εποπτών του Τμήματος και των εκπροσώπων του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω για κάθε ασκούμενο φοιτητή στα πλαίσια της ΠΑ υπάρχουν δύο υπεύθυνοι: ο υπεύθυνος καθηγητής του Τμήματος Γεωγραφίας και ο υπεύθυνος του φορέα υποδοχής. Η εργασία του φοιτητή γίνεται σε άμεση συνεργασία με αμφοτέρους, και για κάθε πρόβλημα που παρουσιάζεται στην εκτέλεση της ΠΑ υπάρχει επικοινωνία των δυο πλευρών.

1-1.5.12. Υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και απαιτήσεις για τη συνεργασία του Τμήματος με τους φορείς εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης; Ποιες;

Έχει καταρτισθεί μεγάλος κατάλογος 250 και πλέον συνεργαζόμενων φορέων ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Με τους φορείς απασχόλησης υπάρχει αλληλογραφία σε ετήσια βάση για τον καθορισμό του αντικειμένου απασχόλησης, του αριθμού θέσεων και την υποδοχή των φοιτητών.

Αναζητάμε φορείς απασχόλησης που το αντικείμενο τους να αφορά της σπουδές του Τμήματος Γεωγραφίας και μελλοντικά να μπορούν να προσφέρουν απασχόληση στους αποφοίτους μας.

1-1.5.13. Πώς παρακολουθούνται και υποστηρίζονται οι ασκούμενοι φοιτητές;

Το γραφείο ΠΑ είναι διαθέσιμο κάθε στιγμή για να επιλύσει τα προβλήματα των φοιτητών κατά την απασχόληση τους όπως και οι υπεύθυνοι καθηγητές του Τμ. Γεωγραφίας

1-I Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

1-II Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών¹

1-II.1. Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΓΕΩΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

1-II.2. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.²

ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

1-II.3. Ανταπόκριση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

1-II.3.1. Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Στόχος του Τμήματος Γεωγραφίας είναι να προσφέρει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα προπτυχιακής και μεταπτυχιακής παιδείας στη Γεωγραφία, το οποίο να παρακολουθεί και να ανταποκρίνεται τόσο στις διεθνείς εξελίξεις σ' αυτήν την επιστημονική περιοχή όσο και στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της μελέτης των χωρικών προβλημάτων στην Ελλάδα και του ρόλου της στον ευρύτερο χώρο της Μεσογείου και της Ευρώπης.

Στόχος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) «Γεωγραφία και Εφαρμοσμένη Γεωπληροφορική» είναι να προσφέρει, μέσω των δύο κατευθύνσεων του Εφαρμοσμένη Γεωπληροφορική στην Ανθρωπογεωγραφία και το Σχεδιασμό του Χώρου (Α) και Εφαρμοσμένη Γεωπληροφορική στη Διαχείριση Φυσικού Περιβάλλοντος και Κινδύνων (Β), θεωρητική και εφαρμοσμένη γνώση των ζητημάτων του χώρου και των σύγχρονων προσεγγίσεων διαχείρισής τους με την αξιοποίηση μεθόδων και τεχνικών της Επιστήμης των Γεωγραφικών Πληροφοριών.

Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύμβασης (Γ.Σ.Ε.Σ) καθώς και η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ. αποτελούν τα διοικητικά όργανα του Π.Μ.Σ. Τα δύο αυτά όργανα ελέγχουν σε ετήσια βάση κατά πόσο το Π.Μ.Σ. ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας σχετικά με το αντικείμενο που θεραπεύει το Π.Μ.Σ. Στη διαπίστωση ή μη της ανταπόκρισης αυτής συμβάλλουν και οι διαδικασίες αξιολόγησης που εφαρμόζει το Τμήμα Γεωγραφίας, τόσο σχετικά με το περιεχόμενο των προσφερόμενων μαθημάτων του Π.Μ.Σ. από τους φοιτητές (κάθε εξάμηνο), όσο και σχετικά με το κατά πόσο το Π.Μ.Σ. ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας των φοιτητών ή/και συμβάλλει στην αποδοχή τους σε προγράμματα διδακτορικών σπουδών. Σημαντικό επίσης ρόλο στον έλεγχο της ανταπόκρισης αυτής κατέχει και η αλληλεπίδραση των μελών ΔΕΠ του Τμήματος με επιστήμονες και εκπαιδευτικούς, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, μέσω της συμμετοχής τους σε διεθνή συνέδρια, ερευνητικά προγράμματα και προγράμματα ερευνητικών και εκπαιδευτικών ανταλλαγών.

¹ Στην περίπτωση που στο Τμήμα λειτουργούν περισσότερα από ένα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών η ενότητα αυτή πρέπει να επαναληφθεί για το καθένα από τα ΠΜΣ, ανεξάρτητα αν το Τμήμα είναι το επισπεύδον ή όχι.

² Στην περίπτωση λειτουργίας Διατμηματικού ή Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

1-Π.3.2. Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Η αξιολόγηση και αναθεώρηση του Προγράμματος Σπουδών αποτελούν αρμοδιότητα της Σ.Ε. και της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος Γεωγραφίας, και γίνονται σε ετήσια βάση. Σημαντικό ρόλο στην αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών κατέχει, επίσης, και η διαδικασία αξιολόγησης των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. από τους φοιτητές, η οποία λαμβάνει χώρα κάθε εξάμηνο πριν την εξεταστική περίοδο. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων με στόχο την αξιολόγηση της διδακτικής διαδικασίας και των διδασκόντων. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αυτής μελετώνται από τη Σ.Ε. και τη Γ.Σ.Ε.Σ., οι οποίες και λαμβάνουν τις απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες (όπου κρίνεται απαραίτητο) με σκοπό τη βελτίωση του περιεχομένου των προσφερόμενων μαθημάτων και τη συνεχή αναμόρφωση του Π.Μ.Σ. με τις εξελίξεις στο επιστημονικό πεδίο της Γεωγραφίας, την αλματώδη ανάπτυξη της Γεωπληροφορικής, και την αγορά εργασίας.

1-Π.3.3. Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Το Πρόγραμμα Σπουδών είναι ανηρτημένο στον ιστότοπο του Π.Μ.Σ. www.geo.aegean.gr/pms/, με εμφανείς συνδέσμους στην κεντρική ιστοσελίδα του Τμήματος Γεωγραφίας, www.geo.aegean.gr/ και στη σχετική κεντρική ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Αιγαίου www.aegean.gr/aegean/greek/postgraduate.htm/

Επιπλέον, σχετικό ενημερωτικό τρίπτυχο, μαζί με την προκήρυξη για αιτήσεις στο Π.Μ.Σ., αποστέλλεται ταχυδρομικά σε όλα τα ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα, Περιφέρειες και Δήμους. Τέλος, σχετικές ανακοινώσεις δημοσιεύονται στον τοπικό και Αθηναϊκό τύπο.

1-Π.3.4. Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;

Αν και δεν υπάρχει επίσημη τέτοια διαδικασία, η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος Γεωγραφίας παρακολουθεί τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας που σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. Επίσης, το Δεκέμβριο του 2009 διεξήχθη αξιολόγηση του προγράμματος σε δείγμα αποφοίτων του προγράμματος με έτος λήψης διπλώματος 2006 έως 2009. Από τους 30 αποφοίτους του Π.Μ.Σ. μέχρι το 2009, οι 13 ανταποκρίθηκαν στη διαδικασία αξιολόγησης. Στην έρευνα αυτή, ανάμεσα σε άλλα στοιχεία, καταγράφηκαν και η απασχόληση των αποφοίτων, το κατά πόσο το Π.Μ.Σ. παρείχε τα απαραίτητα εφόδια για τη συνέχιση διδακτορικών ή ερευνητικών σπουδών, η συνάφεια του αντικειμένου του Π.Μ.Σ. και της απασχόλησής τους, και το κατά πόσο το Π.Μ.Σ. συνέβαλε στην επαγγελματική τους αποκατάσταση ή στην αλλαγή του αντικειμένου απασχόλησής τους.

1-Π.4. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.³

1-Π.4.1. Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;

ΚΟΡΜΟΥ: 4 / 25	16%
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: 0	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ: 21 / 25	84%

1-Π.4.2. Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ: 6 / 25	24%
ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ: 6 / 25	24%
ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ: 13 / 25	52%

1-Π.4.3. Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;

ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ: 4 / 25	16%
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ: 6 / 25	24%
ΓΕΝΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ: 2 / 25	8%
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ: 3 / 25	12%

ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ:

- Μέθοδοι Έρευνας στη Γεωγραφία (1)
- Χωρική Ανάλυση (2)
- Εισαγωγή στην Εφαρμοσμένη Γεωπληροφορική (3)
- Διαχείριση Γεωγραφικών Δεδομένων(6)

ΓΕΝΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ:

- Χώρος – Κοινωνία – Πολιτισμός (4)
- Περιβαλλοντικές Αλλαγές και Κίνδυνοι (5)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ:

- Καινοτομικά Δίκτυα, Χώρος και Σχεδιασμός (7)
- Αστική Ανάπτυξη και Πολιτικές (8)
- Οικονομικο-πολιτικές Προσεγγίσεις στο Χώρο (9)

³ Πολλές από τις ερωτήσεις αυτές μπορούν να απαντηθούν συγκεντρωτικά συμπληρώνοντας τους Πίνακες 7.5.1 και 7.5.2.

- Σχεδιασμός και Διαχείριση Προστατευτέων Περιοχών (10)
- Εφαρμοσμένη Γεωμορφολογία και Περιβάλλον (11)
- Γεωπληροφορική και Διαχείριση Περιβαλλοντικών Κινδύνων (12)

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ:

- Ειδικά Θέματα στα Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών (13)
- Οπτικοποίηση Χωρικών Δεδομένων (14)
- Εφαρμοσμένη Δορυφορική Τηλεπισκόπηση (20)

1-Π.4.4. Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

Ο χρόνος γενικά διανέμεται σε 60% θεωρητική διδασκαλία και 40% άλλες δραστηριότητες (30% εργαστήρια/ασκήσεις και 10% εργασίες, παρουσιάσεις).

Πιο συγκεκριμένα:

Αναφορικά με τη Θεωρητική διδασκαλία:

- Περίπου το 40% των διδασκόντων έχουν θεωρητική διδασκαλία από 30-50% και άλλες δραστηριότητες από 50-70%.
- Το 60% των διδασκόντων έχουν θεωρητική διδασκαλία από 50-80% και άλλες δραστηριότητες από 20-50%.

Αναφορικά με τις Άλλες δραστηριότητες:

- Το 50% των διδασκόντων αφιερώνουν το 100% του χρόνου των άλλων δραστηριοτήτων σε Εργαστήρια/Ασκήσεις.
- Το 25% των διδασκόντων μοιράζει το χρόνο των άλλων δραστηριοτήτων σε Εργαστήρια/Ασκήσεις (50%) και Εργασίες/παρουσιάσεις/Συζητήσεις (50%).
- Το 20% των διδασκόντων μοιράζει το χρόνο των άλλων δραστηριοτήτων σε Εργαστήρια/Ασκήσεις (70%) και Εργασίες/παρουσιάσεις/Συζητήσεις (30%).
- Το 5% των διδασκόντων αφιερώνουν το 100% του χρόνου των άλλων δραστηριοτήτων σε Εργασίες/παρουσιάσεις.

1-Π.4.5. Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Ο καθορισμός και οργάνωση της ύλης ενός μαθήματος του Π.Μ.Σ. είναι κατά κύριο λόγο αρμοδιότητα του μέλους Δ.Ε.Π. που διδάσκει το συγκεκριμένο μάθημα. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, ο άτυπος Τομέας στον οποίο emπίπτει το μάθημα συντονίζει την ύλη μεταξύ των μαθημάτων του άτυπου Τομέα που διδάσκονται στο Π.Μ.Σ. Σε ένα τρίτο επίπεδο, η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ., σε συνεργασία με τους άτυπους Τομείς που συνεισφέρουν στην κάθε κατεύθυνση του Π.Μ.Σ., έχει ένα επιπλέον γενικότερο εποπτικό ρόλο οργάνωσης και συντονισμού της ύλης όλων των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. Η Σ.Ε., πάντα σε συνεργασία με τους άτυπους Τομείς του Τμήματος, εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος αλλαγές και ανανεώσεις ύλης μαθημάτων, όπου αυτό είναι αναγκαίο, με σκοπό την αποφυγή τυχών κενών και αλληλοεπικαλύψεων. Τέλος, η περιοδική αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων του Π.Μ.Σ., ώστε να παρακολουθούνται πρόσφατα επιστημονικά ευρήματα και μεθοδολογίες, είναι πρωτίστως αρμοδιότητα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, υπό το πρίσμα πάντα της εναρμόνισης της ύλης των μαθημάτων με τις διδακτικές ενότητες και τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ.

1-Π.4.6. Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;

Δεν εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων στο Π.Μ.Σ. Φοιτητές που αποτυγχάνουν σε δύο (2) το πολύ μαθήματα του εξαμήνου που παρακολουθούν μπορούν να επανεγγραφούν τον επόμενο χρόνο στα ίδια μαθήματα (ή και διαφορετικά αν πρόκειται για μαθήματα Επιλογής ή Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά). Σε περίπτωση αποτυχίας σε μάθημα του Β' εξαμήνου, το οποίο εξετάζεται επαναληπτικά στο Δ' διδακτικό εξάμηνο, ο φοιτητής υποχρεούται κατά την επαναληπτική δήλωση του μαθήματος να καταβάλει δίδακτρα αξίας 150€ ανά μάθημα. Φοιτητές που αποτυγχάνουν σε περισσότερα από δύο (2) μαθήματα το διδακτικό εξάμηνο διαγράφονται μετά από εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι, αν και δεν εφαρμόζεται το σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων στο Π.Μ.Σ., κατά τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών υπάρχουν κριτήρια σχετικά με τη συνάφεια των προπτυχιακών σπουδών των φοιτητών με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ. Μεταξύ άλλων συνεκτιμάται 'Η βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα τα σχετικά με τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ.' (Οδηγός του Π.Μ.Σ. σελ. 16), καθώς επίσης και η προηγούμενη επαφή με μαθήματα σχετικά με την κατεύθυνση που θα επιλέξει ο φοιτητής. Τέλος, βάσει του κανονισμού του Π.Μ.Σ. 'ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα να εγγραφεί σε μαθήματα από το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου με σκοπό τη συμπλήρωση ή την εξειδίκευση των γνώσεών του' (Οδηγός του Π.Μ.Σ. σελ. 24).

1-Π. 5. Το εξεταστικό Σύστημα.

1-Π.5.1. Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;

Οι τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών διαφέρουν από μάθημα σε μάθημα αλλά σε κάθε περίπτωση (στο 100% των μαθημάτων) είναι πολλαπλοί σε είδος και χρόνο. Συγκεκριμένα, οι φοιτητές αναλαμβάνουν ατομικές ή/και ομαδικές εργασίες, παρουσιάσεις θεμάτων εν είδη σεμιναρίου και εργαστηριακές ασκήσεις. Στα δύο τρίτα περίπου των μαθημάτων υπάρχει και γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου. Οι παραπάνω τρόποι αξιολόγησης εφαρμόζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να ελέγχεται η πρόοδος των φοιτητών σε τακτά χρονικά διαστήματα στη διάρκεια του εξαμήνου.

1-Π.5.2. Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Στην περίπτωση γραπτών εξετάσεων, ο κάθε φοιτητής έχει το δικαίωμα να ζητήσει να δει το διορθωμένο και βαθμολογημένο γραπτό του. Στην περίπτωση εργασιών και ασκήσεων, οι εργασίες επιστρέφονται στο φοιτητή με διορθώσεις και επισημάνσεις, γεγονός που διασφαλίζει τη διαφάνεια της αξιολόγησης. Στην περίπτωση παρουσιάσεων, η διαφάνεια εξασφαλίζεται από το γεγονός ότι η παρουσίαση γίνεται σε κοινό το οποίο παίρνει ενεργό μέρος επισημαίνοντας τα θετικά στοιχεία ή τυχόν ελλείψεις της παρουσίασης.

1-Π.5.3. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;

Υπάρχει ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώνουν οι φοιτητές για να αξιολογήσουν τη διδακτική διαδικασία και τον διδάσκοντα. Σ' αυτό το ερωτηματολόγιο δεν υπάρχει συγκεκριμένη ερώτηση για την εξεταστική διαδικασία αλλά μπορούν οι φοιτητές να γράψουν παρατηρήσεις και σχόλια για όποιο μέρος της διδακτικής και εξεταστικής διαδικασίας επιθυμούν.

1-Π.5.4. Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;

Ανάθεση: Οι φοιτητές επιλέγουν το θέμα της μεταπτυχιακής τους εργασίας είτε κατόπιν κατ' ιδίαν συνάντησης με τον επιβλέποντα καθηγητή είτε από μία λίστα θεμάτων που δημοσιοποιούν οι διδάσκοντες. Αφού γίνει αυτό, οι φοιτητές δηλώνουν το θέμα της αρεσκείας τους και τον επιβλέποντα καθηγητή με αίτησή τους στη γραμματεία του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Τα θέματα των μεταπτυχιακών εργασιών και οι επιβλέποντες καθηγητές έρχονται προς έγκριση στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύγκλησης (ΓΣΕΣ).

Εξέταση: Η μεταπτυχιακή εργασία εξετάζεται από τριμελή επιτροπή και η διαδικασία παρουσίασης και υποστήριξης της από τον φοιτητή είναι ανοικτή στο κοινό.

1-Π.5.5. Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία; ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΔΗΓΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΠΜΣ

1. Σκοπός και Σημασία της Μεταπτυχιακής Διατριβής

Η μεταπτυχιακή διατριβή είναι επιστημονική εργασία η οποία οφείλει να εμπεριέχει στοιχεία πρωτοτυπίας στα γνωστικά πεδία τα σχετικά με το Π.Μ.Σ. είτε μέσω της δημιουργίας νέας γνώσης, είτε μέσω της άσκησης αυτόνομης κριτικής σκέψης, είτε, τέλος, μέσω συνδυασμού των παραπάνω. Προσφέρει τη δυνατότητα να κριθεί αλλά και να κατευθυνθεί η ερευνητική ικανότητα του μεταπτυχιακού φοιτητή. Άρα, ο βασικός στόχος της εκπόνησής της είναι να αποδείξει τις ικανότητές του μεταπτυχιακού φοιτητή και από τις δύο αυτές απόψεις.

2. Επιμέρους Στόχοι της Μεταπτυχιακής Διατριβής

Επιμέρους στόχοι στους οποίους είναι δυνατόν να αποβλέπει μια τέτοια ερευνητική εργασία συμπεριλαμβάνουν:

- επισκόπηση και κριτική ανάλυση υφιστάμενης γνώσης
- περιγραφή και ερμηνεία κάποιου φαινομένου ή θέματος
- χρήση θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων, τεχνικών, εργαλείων
- δημιουργία νέων θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων, τεχνικών, εργαλείων ή άλλων καινοτομιών στη διερευνούμενη επιστημονική περιοχή

Η μεταπτυχιακή διατριβή στοχεύει στο να αναπτυχθούν από τον μεταπτυχιακό φοιτητή δόκιμες επιστημονικές πρωτοβουλίες σε ένα συγκεκριμένο πεδίο γνώσης απ' αυτά που προσφέρονται στο Π.Μ.Σ. του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Αποτρέπεται η μηχανιστική εφαρμογή γνώσεων και ενθαρρύνεται η κριτική θεώρηση και ανάλογη προσαρμογή τους από πλευράς μεταπτυχιακού φοιτητή.

3. Κύρια Τμήματα της Μεταπτυχιακής διατριβής

Ως επιστημονικό σύγγραμμα, η μεταπτυχιακή διατριβή δεν επιδιώκει να τέρψει και να ψυχαγωγήσει τον αναγνώστη, ούτε να εντυπωσιάσει με τον πλούτο των γλωσσικών, εκφραστικών ή συντακτικών μέσων που χρησιμοποιεί, αλλά να μεταβιβάσει συγκεκριμένες γνώσεις, ιδέες ή απόψεις και τεχνικές με σαφήνεια, ακρίβεια, λογική ακολουθία, συνοχή, επιστημονική τεκμηρίωση, καθώς και λιτότητα και οικονομία στη γλωσσική έκφραση. Για το σκοπό αυτό, συνιστάται μια μεταπτυχιακή διατριβή να περιλαμβάνει τα εξής γενικά τμήματα:

α) Εισαγωγή: ιστορικό επιλογής του ερευνητικού προβλήματος, τοποθέτηση του θέματος στον ευρύτερο επιστημονικό κλάδο, πρωτοτυπία και χρησιμότητα της έρευνας, και διατύπωση του σκοπού της.

β) Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας: επισκόπηση και διερεύνηση του θεωρητικού και μεθοδολογικού πεδίου (συμπεριλαμβανομένων και εφαρμογών) στο οποίο εντάσσεται η μεταπτυχιακή εργασία καθώς και του γεωγραφικού πλαισίου συγκρότησής της.

γ) Μεθοδολογία: οργάνωση έρευνας, περιγραφή μεθοδολογικής προσέγγισης, περιγραφή συλλογής και τεχνικών επεξεργασίας δευτερογενών και πρωτογενών στοιχείων.

δ) Ανάλυση του θέματος: παρουσίαση και οργάνωση των ευρημάτων της μεταπτυχιακής εργασίας, ανάλυση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων της μεταπτυχιακής εργασίας.

ε) Συμπεράσματα: παράθεση τελικών συμπερασμάτων, ένταξή τους στο ευρύτερο θεωρητικό και γεωγραφικό πλαίσιο όπως ορίστηκε στην αρχή της μεταπτυχιακής εργασίας, και ζητήματα που προκύπτουν για μελλοντική έρευνα.

Στον οδηγό σπουδών του ΠΜΣ, δίνονται επίσης και λεπτομερείς κανόνες σύνταξης και συγγραφής του κειμένου της μεταπτυχιακής διατριβής, σχετικά με: (1) το μέγεθος της διατριβής, (2) την παρουσίαση του κειμένου, (3) τη σελίδα τίτλου, (4) ζητήματα Copyright, (5) τη διάρθρωση των κύριων τμημάτων της διατριβής, και (6) παραδείγματα βιβλιογραφικών αναφορών.

1-Π. 6. Επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών.

1-Π.6.1. Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;

Για την επιλογή των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύστασης του Τμήματος Γεωγραφίας ορίζει επιτροπή αξιολόγησης αποτελούμενη από μέλη ΔΕΠ του τμήματος, τα οποία αντιπροσωπεύουν όλο το φάσμα των θεματικών κύκλων του Π.Μ.Σ. Μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής υποψηφιοτήτων, η επιτροπή αξιολόγησης συλλέγει όλα τα στοιχεία τα οποία έχουν υποβάλει οι υποψήφιοι και τα αξιολογεί. Στη συνέχεια, η επιτροπή καλεί τους υποψηφίους σε προφορική συνέντευξη σε ημερομηνία και ώρα που γνωστοποιείται εγκαίρως από τη γραμματεία Π.Μ.Σ. και την ιστοσελίδα του Τμήματος.

1-Π.6.2. Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;

Για την επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών συνεκτιμώνται τα εξής κριτήρια:

1. Ο γενικός βαθμός του πτυχίου.
2. Η βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα τα σχετικά με τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ.
3. Ο βαθμός της πτυχιακής ή διπλωματικής εργασίας (όπου προβλέπεται σε προπτυχιακό επίπεδο).
4. Τυχόν ερευνητική ή μελετητική και επαγγελματική εμπειρία του υποψηφίου.
5. Τυχόν άρθρα και άλλες επιστημονικές δημοσιεύσεις του υποψηφίου.
6. Δύο τουλάχιστον συστατικές επιστολές από μέλη ΔΕΠ Ελληνικών ή ξένων ΑΕΙ, ή από ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων της χώρας ή της αλλοδαπής.
7. Πιστοποιητικό επάρκειας γλώσσας (αγγλικής ή/και ελληνικής ανάλογα με την περίπτωση).
8. Οποιοδήποτε άλλο στοιχείο συμβάλλει στη συγκρότηση του «προφίλ» του υποψηφίου ως προς την ικανότητά του να παρακολουθήσει ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στη Γεωγραφία.

1-Π.6.3. Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;⁴

Ακαδημαϊκό έτος	Αριθμός αιτήσεων	Αριθμός εισακτέων	Ποσοστό αποδοχής
2006-2007	61	15	24.6%
2007-2008	53	16	30.2%
2008-2009	56	25	44.6%
2009-2010	62	29	46.8%
2010-2011	58	31	53.4%

1-Π.6.4. Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;

Η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής αναφέρονται στον κανονισμό του ΠΜΣ ο οποίος είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Όσον αφορά τα αποτελέσματα, η επιτροπή αξιολόγησης συντάσσει πρακτικό επιλογής των προτεινομένων καθώς και πίνακα των τυχόν επιλαχόντων τον οποίο υποβάλλει στη ΓΣΕΣ προς έγκριση. Μετά την έγκριση από τη ΓΣΕΣ ο πίνακας εισακτέων καθώς και των τυχόν επιλαχόντων πρωτοκολλείται από τη γραμματεία του ΠΜΣ και αναρτάται στην ιστοσελίδα και στις ανακοινώσεις του ΠΜΣ του Τμήματος.

1-Π.6.5. Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;

Ο πίνακας εισακτέων και τυχόν επιλαχόντων που δημοσιοποιείται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και στον πίνακα ανακοινώσεων της γραμματείας, περιέχει τη σειρά κατάταξης των εισακτέων και τυχόν επιλαχόντων. Οι επιλαχόντες εγγράφονται στο ΠΜΣ σε περίπτωση που κάποιος από τους εισακτέους δεν δεχτούν τη θέση που τους προσφέρθηκε. Τυχόν ενστάσεις επί της διαδικασίας επιλογής υποβάλλονται στη γραμματεία ΠΜΣ εντός προθεσμίας 10 ημερών από την ημερομηνία πρωτοκόλλου του πίνακα και της ανάρτησής του στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ. Οι ενστάσεις εξετάζονται από την ΓΣΕΣ στην πρώτη συνεδρίαση του σώματος που έπεται της κατάθεσής τους.

1-Π. 7. Χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

1-Π.7.1. Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Η αποκλειστική πηγή χρηματοδότησης του Π.Μ.Σ. είναι τα διδάκτρα που καταβάλλουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές. Πιο συγκεκριμένα, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που έχουν γίνει δεκτοί στο Π.Μ.Σ. του Τμήματος Γεωγραφίας καταβάλλουν διδάκτρα για την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών, τα οποία ανέρχονται σε 600€ ανά διδακτικό εξάμηνο για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή και προκαταβάλλονται στην έναρξη του εξαμήνου. Τα διδάκτρα καταβάλλονται σ' όλη τη διάρκεια της φοίτησης, ενώ προβλέπεται απαλλαγή από τα διδάκτρα μόνο του Δ' εξαμήνου, για τις ανάγκες εκπόνησης της μεταπτυχιακής διατριβής.

⁴ Η ερώτηση αυτή μπορεί να απαντηθεί συμπληρώνοντας τον Πίνακα 7.6

1-Π.7.2. Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Η Σ.Ε. του Π.Μ.Σ., καθώς και η Γ.Σ.Ε.Σ. γενικότερα, παρακολουθεί ανά τακτά χρονικά διαστήματα στατιστικά, όπως ο αριθμός των αιτήσεων συμμετοχής στο Π.Μ.Σ., τα οποία αντικατοπτρίζουν ως ένα βαθμό την ελκυστικότητα και κατά συνέπεια τη βιωσιμότητα του Π.Μ.Σ. Η μέχρι στιγμής εμπειρία έχει δείξει ότι ο αριθμός των αιτήσεων στο Π.Μ.Σ. είναι υπερδιπλάσιος του αριθμού των εισακτέων. Η Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. και η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος Γεωγραφίας έχουν την αποστολή να παρακολουθούν τις επιστημονικές εξελίξεις στο διεθνή χώρο και στην Ελληνική και διεθνή αγορά εργασίας, με σκοπό την αναμόρφωση του αριθμού και του περιεχομένου των προσφερόμενων μαθημάτων και δεξιοτήτων με απώτερο στόχο τη βιωσιμότητα του Π.Μ.Σ.

1-Π.7.3. Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Τα διδάκτρα που καταβάλλουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που έχουν γίνει δεκτοί στο Π.Μ.Σ. διατίθενται πρωτίστως για την κάλυψη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών του Π.Μ.Σ. Επιπλέον, διατίθενται για την κάλυψη εξόδων που αφορούν σε εκπαιδευτικές εκδρομές, στην προμήθεια και συντήρηση εξοπλισμού, στην προμήθεια εξειδικευμένων λογισμικών πακέτων, στη βιβλιοδεσία διατριβών και στα έξοδα δημοσιότητας του Π.Μ.Σ. Τέλος, μέρος των διδάκτρων χρησιμοποιείται για την κάλυψη εξόδων μετακίνησης και διαμονής προσκεκλημένων ομιλητών στο Π.Μ.Σ.

Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι μέρος των διδάκτρων χρησιμοποιείται επίσης για τη χορήγηση υποτροφιών σε δύο φοιτητές του Π.Μ.Σ. ανά εξάμηνο (έναν από κάθε κατεύθυνση), οι οποίοι έχουν τον υψηλότερο μέσο όρο βαθμολογίας. Τέλος, μέρος των διδάκτρων χρησιμοποιείται και για τη χρηματοδότηση ανταποδοτικής εργασίας με τη μορφή απαλλαγής φοιτητών του Π.Μ.Σ. από την καταβολή διδάκτρων για παροχή επικουρικού έργου σε μαθήματα του Π.Π.Σ. με αυξημένη εργαστηριακή διάσταση.

1-Π. 8. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

1-Π.8.1. Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Δεν υπάρχει επίσημη συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στο Π.Μ.Σ. Υπάρχουν όμως κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους διαλέξεις προσκεκλημένων ομιλητών από το εξωτερικό.

1-Π.8.2. Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Δεν υπάρχει συνεχής συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών στο Π.Μ.Σ., υπήρξαν όμως κατά το παρελθόν δύο (2) μεταπτυχιακοί φοιτητές από το πρόγραμμα Erasmus Mundus, οι οποίοι παρακολούθησαν μαθήματα του Π.Μ.Σ.

1-Π.8.3. Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Όλα τα μαθήματα του Π.Μ.Σ. διδάσκονται στην Ελληνική γλώσσα. Σε πληθώρα μαθημάτων, όμως, χρησιμοποιείται, τόσο στις διαλέξεις όσο και στη γενικότερη εκπαιδευτική και ερευνητική διαδικασία (διαφάνειες, εργασίες, λογισμικά) σχετικό υλικό στην Αγγλική γλώσσα.

Σε πολλές περιπτώσεις όπου τα μαθήματα παρακολουθούνται από ξένους φοιτητές στα πλαίσια ανταλλαγής με το πρόγραμμα Erasmus, οι διδάσκοντες αφιέρωσαν επιπλέον χρόνο στη διδασκαλία των φοιτητών, στους οποίους και οι εργασίες των μαθημάτων ανατέθηκαν και εκπονήθηκαν στα Αγγλικά.

Στις περιπτώσεις μεταπτυχιακών διαλέξεων στα πλαίσια των ΠΜΣ Erasmus-Mundus, ΠΜΣ Ελληνογαλικό Διαχείριση Βιοποικιλότητας οι διδάσκοντες αφιέρωσαν επιπλέον χρόνο στη διδασκαλία των φοιτητών, στους οποίους και οι εργασίες των μαθημάτων ανατέθηκαν και εκπονήθηκαν στα Αγγλικά.

Θα πρέπει τέλος να σημειωθεί ότι οι φοιτητές αυτοί είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν δωρεάν μαθήματα Ελληνικής γλώσσας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Επίσης στα προγράμματα ERASMUS IP και στα Διεθνή Θερινά Σχολεία του Τμήματος οι διαλέξεις και τα μαθήματα πραγματοποιούνται στην Αγγλική γλώσσα.

1-Π.8.4. Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Δεν υπάρχουν επίσημες συμφωνίες συνεργασίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού. Το Τμήμα Γεωγραφία, όμως, έχει υπογράψει πληθώρα συμφωνιών συνεργασίας με άλλα Τμήματα ΑΕΙ για συνεργασία στα πλαίσια του Προγράμματος ERASMUS για κινητικότητα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του ΠΜΣ.

Επίσης το Τμήμα συμμετέχει σε διεθνή διατμηματικά IP στα πλαίσια του Προγράμματος ERASMUS μέσω των οποίων μεταπτυχιακοί φοιτητές του ΠΜΣ συμμετέχουν και παρακολουθούν διεθνή σεμιναριακά μαθήματα στα Πανεπιστήμια Salzburg και Αιγαίου.

1-Π.8.5. Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;

Δεν υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Π.Μ.Σ.

1-Π.9. Οι Διαλέξεις του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών - ‘ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ’ στο Τμήμα Γεωγραφίας

Στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού του Προγράμματος Σπουδών, το Τμήμα Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου διοργανώνει από το 2009 σειρά διαλέξεων στο Κτίριο του Τμήματος της Γεωγραφίας, κάθε Τετάρτη απόγευμα, κατά την διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

Οι διαλέξεις αυτές πρωταρχικά απευθύνονται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες του Τμήματος, αλλά είναι ανοικτές και προς όλο το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και την ευρύτερη τοπική κοινωνία.

Παρατίθενται πίνακες με τις διαλέξεις που πραγματοποιήθηκαν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 και κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2010-2011, καθώς επίσης και των προγραμματισμένων διαλέξεων του εαρινού εξαμήνου 2010-11. **ΠΙΝΑΚΕΣ**

1-Π. 10. Η συμμετοχή και συμβολή του Τμήματος Γεωγραφίας στο Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Αιγαίου στο Δ.Π.Μ.Σ. ‘Σχεδιασμός, διοίκηση και πολιτική του Τουρισμού’

Το Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών “Σχεδιασμός, Διοίκηση και Πολιτική του Τουρισμού” λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1998-99, στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Το Μεταπτυχιακό αυτό Πρόγραμμα παρέχει ολοκληρωμένη εκπαίδευση στο σχεδιασμό, τη διοίκηση και την πολιτική του τουρισμού με την συνεργασία των τεσσάρων τμημάτων

του Πανεπιστημίου Αιγαίου, Διοίκησης Επιχειρήσεων, Περιβάλλοντος, Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας και Γεωγραφίας.

Αντικείμενο του μεταπτυχιακού προγράμματος είναι η βασική εκπαίδευση και η συστηματική κατάρτιση των φοιτητών πάνω σε διάφορα ζητήματα σχετικά με τον τουρισμό και την τουριστική ανάπτυξη. Μέσα από τη μελέτη και την ανάλυση των θεωρητικών και εμπειρικών προσεγγίσεων διαφόρων επιστημονικών κλάδων, οι φοιτητές αποκτούν το απαραίτητο θεωρητικό υπόβαθρο ώστε να αντιληφθούν την πολυπλοκότητα και τις ιδιαιτερότητες του τουριστικού φαινομένου, διευρύνοντας τις γνώσεις τους, οξύνοντας την κριτική τους ικανότητα και αποκτώντας μια διεπιστημονική άποψη για τα τουριστικά θέματα.

Από το Τμήμα Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου έχουν συμμετάσχει στις διδακτικές και διοικητικές λειτουργίες του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών διάφορα μέλη του Διδακτικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού.

Τέλος, μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας έχουν αποτελέσει μέλη των επιστημονικών και οργανωτικών επιτροπών των ακολούθων συνεδρίων που διοργάνωσε το Μεταπτυχιακό:

- «Τουρισμός σε Νησιωτικές Περιοχές και Ειδικούς Προορισμούς» από 14 έως 16 Δεκεμβρίου 2000 στη Χίο.
- «Sustainable Tourism Development and Environment» από 2 έως 5 Οκτωβρίου 2003 στη Χίο.
- "In Search of Excellence for Tomorrow's Tourism, Travel and Hospitality" 25-28 Οκτωβρίου 2006 στη Θεσσαλονίκη
- «Planning for the Future – Learning from the Past: Contemporary Developments in Tourism, Travel and Hospitality» από 3 έως 5 Απριλίου 2009 στη Ρόδο.

Στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη διεπιστημονική προσέγγιση του τουρισμού καθώς και των οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτισμικών διαστάσεων του. Δεδομένου ότι η προσέγγιση αυτή διασφαλίζεται από τη συνεργασία, την οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ., μέσω των τεσσάρων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Διοίκησης Επιχειρήσεων, Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας), κρίνεται ως ιδιαίτερη σημαντική η συμβολή όλων των Τμημάτων στο Μεταπτυχιακό.

1-Π.10. Η συμμετοχή και συμβολή του Τμήματος Γεωγραφίας στο Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Αιγαίου στο Δ.Π.Μ.Σ. 'Διαχείριση Παρακτίων Περιοχών'

Τα Τμήματα Επιστημών της Θάλασσας, Περιβάλλοντος και Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου καθώς και το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.) οργάνωσαν Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στο αντικείμενο «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ. Το ΔΠΜΣ λειτουργεί στα πλαίσια υλοποίησης του Έργου του ΕΠΕΑΕΚ II «Περιβάλλον-Νέα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου», το οποίο συγχρηματοδοτείται κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και κατά 25% από Εθνικούς Πόρους.

Αντικείμενο του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) Εξειδίκευσης με τίτλο 'Διαχείριση Παρακτίων Περιοχών', είναι η μεταπτυχιακή εξειδίκευση επιστημόνων στην μελέτη και διαχείριση του παρακτίου θαλασσιού περιβάλλοντος. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην μελέτη των παρακτίων οικοσυστημάτων, στην αλιευτική διαχείριση, στην θαλάσσια ρύπανση, στην κατανόηση των αλληλεπιδράσεων χερσαίου και παρακτίου θαλασσιού περιβάλλοντος, στον ολοκληρωμένο σχεδιασμό της διαχείρισης του παράκτιου χώρου και στην εφαρμογή και ανάπτυξη σύγχρονων μεθόδων και τεχνικών για την μελέτη της παράκτιας ζώνης. Η εξειδίκευση επιστημόνων στα παραπάνω αντικείμενα αποκτά ιδιαίτερη σημασία στην Ελλάδα που περιβάλλεται σχεδόν εξ' ολοκλήρου από ακτές, στις οποίες έχει αναπτυχθεί μεγάλος αριθμός δραστηριοτήτων σχετικών με βιομηχανία, εμπόριο, οικιστική ανάπτυξη, τουρισμό και αναψυχή.

Το Δ.Π.Μ.Σ. λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2001-2002 και απευθύνεται σε πτυχιούχους Πανεπιστημιακών Τμημάτων Σχολών Θετικών Επιστημών, Γεωπονικών και Πολυτεχνικών Σχολών, καθώς επίσης και σε αποφοίτους Τμημάτων Τ.Ε.Ι. Θετικών Κατευθύνσεων και έχει ως στόχο την επιστημονική τους εξειδίκευση σε θέματα διαχείρισης παρακτίων περιοχών. Το επιστημονικό αυτό δυναμικό θα καλύψει τις ανάγκες σε στελέχη υψηλής εξειδίκευσης της έρευνας, των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, των Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των άλλων Δημόσιων φορέων καθώς και των οργανισμών του ιδιωτικού τομέα.

Από το Τμήμα Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου ο κος Ν. Σουλακέλλης και ο κ. Ν. Ζούρος διατελούν εκπρόσωποι του Τμήματος Γεωγραφίας στην Ειδική Διατμηματική Επιτροπή του Μεταπτυχιακού αυτού Προγράμματος.

Από το Τμήμα Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου έχουν συμμετάσχει στις διδακτικές και διοικητικές λειτουργία του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών μέλη του Διδακτικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού.

Οι στόχοι του Δ.Π.Μ.Σ. 'Διαχείριση Παρακτίων Περιοχών' εντάσσονται στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής και ερευνητικής προσέγγισης για την ολοκληρωμένη μελέτη και διαχείριση των παρακτίων θαλασσίων περιοχών. Ειδικότερα η λειτουργία του Δ.Π.Μ.Σ. στοχεύει στην ερευνητική δραστηριότητα και επιστημονική εξειδίκευση σε θέματα σχετικά με:

- την μελέτη των φυσικών, χημικών, βιολογικών και γεωλογικών διεργασιών του παρακτίου θαλασσιού περιβάλλοντος,
- την εκμετάλλευση των παράκτιων πλουτοπαραγωγικών πόρων,
- την δυνατότητα καταγραφής, αντιμετώπισης και διαχείρισης θεμάτων ποιότητας του παρακτίου θαλασσιού περιβάλλοντος,
- την εφαρμογή σύγχρονων τεχνικών, όπως Τηλεπισκόπησης και Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών στην μελέτη της παράκτιας ζώνης,
- την παρακολούθηση και έλεγχο των επιπτώσεων των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο παράκτιο περιβάλλον,
- την ανάπτυξη ολοκληρωμένων τεχνικών προσέγγισης και κατανόησης των διεργασιών του παράκτιου θαλασσιού περιβάλλοντος και των αλληλεπιδράσεων χερσαίου και θαλάσσιου χώρου,
- τον αποτελεσματικό σχεδιασμό μοντέλων ισόρροπης ανάπτυξης της παράκτιας ζώνης.

Σκοπός του Δ.Π.Μ.Σ. είναι η επιστημονική εξειδίκευση των αποφοίτων στο σύνολο των επιμέρους διεργασιών που καθορίζουν την λειτουργία του θαλασσιού παρακτίου περιβάλλοντος και ταυτόχρονα η κατάρτιση στην ολιστική προσέγγιση της διαχείρισης παρακτίων περιοχών. Το επιστημονικό δυναμικό που θα παράγει το παρόν Δ.Π.Μ.Σ. καλύπτει τις ανάγκες σε εξειδικευμένα στελέχη της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Οργανισμών του Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα.

1-III. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

1-III.1 Ανταπόκριση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας

1-III.1.1. Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Ουσιαστική συζήτηση με ελεγκτικό χαρακτήρα, τόσο για την ανταπόκριση το Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος Γεωγραφίας, όσο και τις ανάγκες της κοινωνίας, πραγματοποιείται στα πλαίσια δύο αρμοδίων οργάνων του Τμήματος, της Επιτροπής Διδακτορικών Σπουδών (ΕΔΣ – ad hoc τετραμελής επιτροπή αποτελούμενη από ΔΕΠ του Τμήματος, εκ των οποίων ένα προεδρεύον) και της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης (ΓΣΕΣ).

Εκτός από διαδικασίες που αφορούν στην ουσιαστική συζήτηση των εμπειριών των επιβλεπόντων καθηγητών και των υποψηφίων διδακτόρων στα παραπάνω όργανα του Τμήματος, τα ειδικά ερωτηματολόγια περιοδικής αξιολόγησης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών περιλαμβάνουν σειρά ερωτήσεων που αφορούν στην ευρύτερη επιστημονική και κοινωνική επίδρασή τους (για λεπτομέρειες βλ. απάντηση στην επόμενη ερώτηση). Ενδεικτικά, τα θεματικά πεδία που σχετίζονται με την επίδραση αυτή και αφορούν στην απόκτηση γνώσης για το βαθμό ανταπόκρισης των διδακτορικών σπουδών στους στόχους του Τμήματος και της κοινωνίας είναι: γενική και ειδική αξιολόγηση του προγράμματος διδακτορικών σπουδών, αριθμός και είδος επιστημονικών δημοσιεύσεων και ανακοινώσεων σε συνέδρια που προέκυψαν από τις διδακτορικές σπουδές, επίδραση των σπουδών στην εργασιακή και ευρύτερη κοινωνική πορεία των διδακτόρων.

1-III.1.2. Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης αυτού του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Στο Τμήμα Γεωγραφίας, τα αρμόδια όργανα για την αξιολόγηση και αναθεώρηση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών είναι η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης και η Επιτροπή Διδακτορικών Σπουδών. Για την σύνθεση και τις αρμοδιότητες της ΕΔΣ βλ. απάντηση στην ερώτηση 1-III.4.5. Τα όργανα αυτά παρακολουθούν τις εξελίξεις – οργανωτικές και ακαδημαϊκές – τόσο στον ελληνικό όσο και στον διεθνή χώρο και προχωρούν σε αναθεωρήσεις των διαδικασιών που αφορούν στις διδακτορικές σπουδές με στόχο τη διατήρηση και συνεχή βελτίωση της ποιότητάς τους. Επιπρόσθετα, το Τμήμα θα εφαρμόσει στο άμεσο μέλλον, τακτικές και επαναλαμβανόμενες διαδικασίες συνεχούς αξιολόγησης του προγράμματος διδακτορικών σπουδών. Οι διαδικασίες αυτές αφορούν στην περιοδική συλλογή πραγματικών δεδομένων, με τη βοήθεια τριών ειδικών ερωτηματολογίων: (1) ένα για τους υποψήφιους διδάκτορες, (2) ένα για τους διδάκτορες του Τμήματος και (3) ένα για τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Τα ερωτηματολόγια αυτά έχουν ήδη καταρτιστεί και υπάρχουν αυτούσια στο Παράρτημα της παρούσας Έκθεσης. Βασικός στόχος της διαδικασίας αυτής είναι η συγκέντρωση αντικειμενικών δεδομένων που αφορούν στην πορεία των διδακτορικών σπουδών, καθώς και αξιολογικών κρίσεων όλων των εμπλεκόμενων μερών σε αυτές. Τα δεδομένα αποτελούν τη βάση για τη λήψη αποφάσεων από τα αρμόδια όργανα, με στόχο τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων διδακτορικών σπουδών από το Τμήμα. Σε γενικές γραμμές οι παραπάνω διαδικασίες έχουν συνεισφέρει στη βελτίωση της ποιότητας του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος.

1-III.1.3. Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών;

Όλα τα δεδομένα που αφορούν στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος είναι διαθέσιμα για κάθε ενδιαφερόμενο σε σχετική ιστοσελίδα του Τμήματος και συγκεκριμένα στη διεύθυνση <http://www.geo.aegean.gr/pms/phd.htm>. Η ιστοσελίδα ανανεώνεται και επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα και περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες και τα κριτήρια

επιλογής υποψηφίων διδασκόντων, τη διάρκεια εκπόνησης της διατριβής, τις κατηγορίες των πτυχιούχων που γίνονται δεκτοί, το ακαδημαϊκό προσωπικό, τις εγκαταστάσεις, καθώς και τον κανονισμό λειτουργίας του προγράμματος διδακτορικών σπουδών (Οδηγό Διδακτορικών Σπουδών). Επίσης, κάθε ανακοίνωση που αφορά στο πρόγραμμα δημοσιοποιείται στην ιστοσελίδα των ανακοινώσεων του προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος (<http://www.geo.aegean.gr/pms/news.php>). Τέλος, τα γνωστικά αντικείμενα και οι θέσεις υποψηφίων διδασκόντων του Τμήματος προκηρύσσονται σε τακτική (περί τον Απρίλιο κάθε έτους) ή έκτακτη βάση, με απόφαση της ΓΣΕΣ, με τη μορφή Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος. Σε κάθε περίπτωση, η Πρόσκληση αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος, ενώ οι τακτικές Προσκλήσεις δημοσιεύονται και στον ημερήσιο τύπο (Οδηγός Διδακτορικών Σπουδών, σ. 12).

1-III.1.4. Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν Διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα;

Διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν Διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα δεν υπάρχει με τη στενή έννοια, αλλά μόνο μια άτυπη παρακολούθηση της επαγγελματικής πορείας των Διδασκόντων του Τμήματος από τους επιβλέποντες καθηγητές. Πέραν τούτου, το Τμήμα έχει αναπτύξει και μηχανισμούς για τη μελλοντική παρακολούθηση των διδασκόντων του, οι οποίοι θα τεθούν άμεσα σε εφαρμογή. Πιο συγκεκριμένα, οι μηχανισμοί αυτοί συνίστανται στην περιοδική αποστολή ειδικών ερωτηματολογίων προς συμπλήρωση από τους διδάκτορες του Τμήματος, τα οποία περιλαμβάνουν και ερωτήσεις σχετικά με την επαγγελματική τους πορεία, τη σχέση της απασχόλησης τους με το αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής, καθώς και για τους συγκεκριμένους τρόπους με τους οποίους η διδακτορική διατριβή συνέβαλε στην επαγγελματική τους πορεία και στην εκπλήρωση των στόχων τους. (Όλα τα ερωτηματολόγια που αφορούν στις Διδακτορικές Σπουδές υπάρχουν στην πλήρη τους μορφή στο Παράρτημα της παρούσας Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης). Οι διαδικασίες αυτές, οι οποίες θα είναι τακτικές και επαναλαμβανόμενες, αποβλέπουν στη συλλογή αξιόπιστων δεδομένων για την επαγγελματική πορεία των διδασκόντων του Τμήματος τα οποία αναμένεται να συμβάλουν αποφασιστικά σε θετικές αλλαγές του προγράμματος διδακτορικών σπουδών, με στόχο τη συνεχή βελτίωση και εναρμόνιση του με τις επιστημονικές εξελίξεις στον ελληνικό και διεθνή χώρο.

1-III.2. Δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών.

1-III.2.1. Προσφέρονται μαθήματα διδακτορικού κύκλου; Ποια είναι αυτά;

Σύμφωνα με τον Οδηγό Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Γεωγραφίας *‘Η διαδικασία εκπόνησης διδακτορικής διατριβής είναι μια αμιγώς ερευνητική διαδικασία και συνεπώς η ελάχιστη περίοδος που απαιτείται για απόκτηση διδακτορικής διατριβής δεν συμπεριλαμβάνει διδασκαλία μαθημάτων’* (σ. 8). Παρ’ όλα αυτά *‘...ο υποψήφιος διδάκτορας οφείλει να συμμετέχει ενεργά σε κύκλους ειδικών σεμιναριακών διαλέξεων για υποψήφιους διδάκτορες, που πραγματοποιούνται κατά την περίοδο αυτή, έτσι ώστε να μην αποστασιοποιείται από τις επιστημονικές και ερευνητικές εξελίξεις κατά τη διάρκεια εκπόνησης της διδακτορικής του έρευνας’* (σ. 8). Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι στο Τμήμα Γεωγραφίας είναι αρκετά διαδεδομένη η πρακτική της ενθάρρυνσης υποψηφίων διδασκόντων από τους επιβλέποντες για άτυπη παρακολούθηση συγκεκριμένων μαθημάτων του προπτυχιακού ή/και του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών, εφόσον κρίνεται ότι αυτά θα τους βοηθήσουν στην εκπόνηση της διδακτορικής τους διατριβής ή στην κάλυψη κενών σε ειδικές γνωστικές περιοχές.

1-III.2.2. Προσφέρονται μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας; Ποια είναι αυτά;

Όπως αναφέρεται και παραπάνω (1-III.2.1), το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος δεν περιλαμβάνει την παρακολούθηση μαθημάτων ως τυπική προϋπόθεση για την απόκτηση διδακτορικής διατριβής, συνεπώς ούτε και ειδικού προγράμματος ερευνητικής μεθοδολογίας. Πάντως, στο Τμήμα Γεωγραφίας (προπτυχιακό και μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών) διδάσκεται σειρά μαθημάτων ερευνητικών μεθόδων, τόσο ποσοτικών, όσο και ποιοτικών, μαθήματα τα οποία οι υποψήφιοι διδάκτορες ενθαρρύνονται να παρακολουθούν εφόσον υπάρχει χρεία. Οι ανάγκες παρακολούθησης

τέτοιων μαθημάτων διαπιστώνονται από τη συνεργασία μεταξύ του υποψήφιου διδάκτορα, του επιβλέποντος και των λοιπών μελών της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Η παρακολούθηση μαθημάτων ερευνητικής μεθοδολογίας αποσκοπεί στον εμπλουτισμό των μεθοδολογικών γνώσεων του υποψήφιου διδάκτορα και ιδιαίτερα αυτών που είναι άμεσα εφαρμόσιμες στην εξειδικευμένη ερευνητική περιοχή στην οποία εκπονείται η διδακτορική του διατριβή.

1-III.3. Εξεταστικό Σύστημα

1-III.3.1. Υπάρχει συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών;

Η συμμετοχή ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ και ερευνητικά κέντρα ή ιδρύματα της Ελλάδας, στις τριμελείς συμβουλευτικές επιτροπές και στις επταμελείς εξεταστικές επιτροπές των διδακτορικών διατριβών στο Τμήμα Γεωγραφίας είναι συστηματική, ενώ σε μικρό βαθμό υπάρχει συμμετοχή και ειδικών επιστημόνων του εξωτερικού στις παραπάνω επιτροπές. Έτσι, σχεδόν σε όλες τις διδακτορικές διατριβές που έχουν ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα, καθώς και σε εκείνες που είναι σε εξέλιξη, υπάρχει συμμετοχή εξωτερικών συνεπιβλεπόντων και εξεταστών. Αξίζει να σημειωθεί επιπλέον ότι η συμμετοχή αυτή καθίσταται αναγκαία και λόγω του πολυδιάστατου και συνθετικού χαρακτήρα που έχουν συνήθως οι διατριβές που εκπονούνται σε γεωγραφικά αντικείμενα. Ο χαρακτήρας αυτός οδηγεί στην αναγκαιότητα διεπιστημονικών συνθέσεων των επιτροπών επίβλεψης και εξέτασης των διδακτορικών διατριβών, που επιτυγχάνεται με τη συμμετοχή στις επιτροπές επιστημόνων από άλλα ελληνικά και διεθνή πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα.

1-III.3.2. Πώς παρακολουθείται διαχρονικά η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων;

Η διαχρονική παρακολούθηση και συνεχής αξιολόγηση της επίδοσης, της συνολικής πορείας και της προόδου κάθε υποψήφιου διδάκτορα του Τμήματος είναι αρμοδιότητα του επιβλέποντα και της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Η επιτροπή καθοδηγεί τον υποψήφιο διδάκτορα σχετικά με όλα τα ζητήματα που άπτονται της εκπόνησης της διατριβής (θεωρητικό υπόβαθρο, ερευνητικός σχεδιασμός, επιλογή των κατάλληλων μεθόδων και τεχνικών, συλλογή δεδομένων, ανάλυση των αποτελεσμάτων συγγραφή των κεφαλαίων κτλ) και αξιολογεί κάθε στάδιο και φάση εκπόνησης της διατριβής από τη έναρξη μέχρι και την ολοκλήρωσή της.

Επιπρόσθετα και σύμφωνα με τον Οδηγό Διδακτορικών Σπουδών (σσ. 13-14) ο υποψήφιος διδάκτορας:

‘...οφείλει να προβαίνει σε ανοιχτή παρουσίαση της προόδου της διδακτορικής του έρευνας, μία φορά το χρόνο, σε χρονική περίοδο που ορίζεται με απόφαση της ΓΣΕΣ, κατόπιν συνεννόησης με τον επιβλέποντα και σχετικής ενημέρωσης της Γραμματείας, προκειμένου να αναρτάται έγκαιρα η σχετική ανακοίνωση στον πίνακα ανακοινώσεων του Τμήματος. Η τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα υποβάλλει Έκθεση προόδου στη ΓΣΕΣ του Τμήματος στο τέλος ενός χρόνου από τον ορισμό της και στη συνέχεια μία φορά ετησίως μέχρι την ολοκλήρωση της διδακτορικής διατριβής [...] Ο υποψήφιος λαμβάνει γνώση των αξιολογήσεων που τον αφορούν με την παραλαβή αντιγράφου του Εντύπου της έκθεσης προόδου του που του αποστέλλει η Γραμματεία του Τμήματος.

Στη γραπτή έκθεση της παρουσίασης προόδου που καταθέτει ο υποψήφιος διδάκτορας και που συνοδεύει τη δημόσια παρουσίαση της προόδου της εργασίας του, θα πρέπει να περιλαμβάνονται:

- προσωρινός τίτλος της διατριβής
- περιγραφή του θέματος, όπου καταδεικνύεται και η καινοτόμος προσφορά της προτεινόμενης διατριβής, του στόχου και των βασικών ερευνητικών ερωτημάτων ή υποθέσεων της εργασίας
- προτεινόμενη μεθοδολογία, πηγές που θα χρησιμοποιηθούν και τεχνικές έρευνας
- προσωρινός πίνακας περιεχομένων
- σύντομη προκαταρκτική περιγραφή του αναμενόμενου αποτελέσματος

- μία πρώτη βιβλιογραφία προσανατολισμού, η οποία έχει συγκεντρωθεί από τον υποψήφιο και η οποία αποτελεί επαρκή επισκόπηση των όσων είναι ήδη γνωστά για το θέμα
- το χρονοδιάγραμμα εξέλιξης των εργασιών του (κατανομή του προβλεπόμενου χρόνου σε περιόδους μελέτης, έρευνας, σύνταξης του τελικού κειμένου κλπ.)

Η πρώτη γραπτή έκθεση της παρουσίασης προόδου του υποψήφιου διδάκτορα αποτελεί την ολοκληρωμένη Πρόταση Διδακτορικής Διατριβής η οποία κατατίθεται μέσα σε διάστημα το ανώτερο δεκαοκτώ (18) μηνών από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Σε περίπτωση μη πραγματοποίησης της προγραμματισμένης παρουσίασης για λόγους ανωτέρας βίας, η παρουσίαση αναβάλλεται για άλλη ημερομηνία. Εάν ο υποψήφιος αδικαιολόγητα δεν εμφανίζεται στην προγραμματισμένη παρουσίαση, του γίνεται έγγραφη υπόμνηση από τον Πρόεδρο του Τμήματος. Εάν και μετά την υπόμνηση αυτή ο υποψήφιος διδάκτορας εξακολουθεί χωρίς σοβαρή δικαιολογία να μην προσέρχεται για την παρουσίαση, η ΓΣΕΣ εξετάζει το ενδεχόμενο να παραμείνει σε εκκρεμότητα η εγγραφή του στο επόμενο ακαδημαϊκό έτος μέχρι την πραγματοποίηση της παρουσίασης⁵.

Ας αναφερθεί, τέλος, ότι από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2010-11, οι παρουσιάσεις των ετήσιων προόδων των διδακτορικών διατριβών των υποψηφίων διδασκόντων γίνονται υπό μορφήν ημερίδων, τις οποίες ενθαρρύνονται να παρακολουθούν όλα τα μέλη του Τμήματος, δηλ. το σύνολο των διδασκόντων, οι λοιποί υποψήφιοι διδάκτορες, οι μεταπτυχιακοί κ.ά. φοιτητές. Στην παρουσίασή τους, οι υποψήφιοι διδάκτορες παρακινούνται να χρησιμοποιούν την παρακάτω δομή ομιλίας και «απαρεγκλίτως να εστιάζει/απαντά στα παρακάτω ζητήματα»⁵:

1. Ερευνητικά ερωτήματα και Υπόθεση/υποθέσεις εργασίας της διατριβής
2. Περιληπτική απόδοση της προόδου έως την προηγούμενη παρουσίαση προόδου
3. Πρόοδος που έγινε κατά τον τελευταίο χρόνο. Ειδικότερα ως προς:
 - i. Την ολοκλήρωση της βιβλιογραφικής επισκόπησης
 - ii. Την οριστικοποίηση της μεθοδολογίας έρευνας
 - iii. Την εργασία πεδίου: αποτελέσματα, προβλήματα και πιθανές λύσεις
 - iv. Άλλα αποτελέσματα (π.χ. δημιουργία πρωτοκόλλων έρευνας, αναγνώριση αντικειμένου/περιοχών έρευνας)
 - v. Ταξίδια στο εξωτερικό ή σε άλλα συναφή εργαστήρια της ημεδαπής για συνεργασία σε θέματα συναφή με την εκπόνηση της διατριβής
 - vi. Συνέδρια που ο ΥΔ έλαβε μέρος με παρουσίαση εργασίας
 - vii. Εργασίες που δημοσιεύθηκαν, έγιναν αποδεκτές, βρίσκονται στη διαδικασία συγγραφής
4. Προβλήματα και θέματα επιτυχούς ολοκλήρωσης της διατριβής
5. Ολικό Χρονοδιάγραμμα διατριβής με σημειακή εστίαση στο παρόν.

1-III.3.3. Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Βλ. απαντήσεις στις ερωτήσεις 1-III.1.2, 1-III.1.3, 1-III.3.2, 1-III.3.4, 1-III.4.1 και 1-III.4.5.

1-III.3.4. Εφαρμόζονται κοινές (μεταξύ των διδασκόντων) διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Ναι, εφαρμόζονται και κοινές, για όλους τους διδάσκοντες, διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων. Αυτές συνίστανται: (1) στη διεξοδική συζήτηση όλων των ζητημάτων που αφορούν την αξιολόγηση αυτή στα πλαίσια της ΓΣΕΣ του Τμήματος και (2) στη συμμετοχή των διδασκόντων του Τμήματος στις δημόσιες περιοδικές παρουσιάσεις προόδου των διδακτορικών διατριβών. Εκεί παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία της διδακτορικής διατριβής και η πρόοδος που έχει επιτευχθεί, ασκείται εποικοδομητική κριτική για κεντρικά επιστημονικά και μεθοδολογικά ζητήματα που αφορούν την εκάστοτε διατριβή, γίνεται συζήτηση και οι υποψήφιοι διδάκτορες ενθαρρύνονται να αξιοποιούν και να ενσωματώνουν τα αποτελέσματα της συζήτησης καθώς και τις κριτικές παρατηρήσεις και σχόλια στη δουλειά τους.

⁵ Σύμφωνα με απόφαση της 1^{ης} έκτακτης ΓΣΕΣ της 20/10/2010 η οποία κοινοποιείται με επιστολή στους υποψήφιους διδάκτορες πριν την οργάνωση της ημερίδας.

1-III.3.5. Πώς αξιολογείται η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων αξιολογείται από την ΕΔΣ και τη ΓΣΕΣ. (Για τις αρμοδιότητες της ΕΔΣ βλ. απάντηση στην ερώτηση 1-III.4.5). Αποτέλεσμα, π.χ., της διαδικασίας αυτής, ήταν η απόφαση για καθορισμό δύο συγκεκριμένων ημερομηνιών κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, μία κατά το χειμερινό και μία κατά το εαρινό εξάμηνο, για οργάνωση των σχετικών ημερίδων, ώστε οι παρουσιάσεις των υποψηφίων διδασκόντων να γίνονται ταυτόχρονα και σε ευρύ ακαδημαϊκό περιβάλλον. Επιπρόσθετα, η διαδικασία αυτή αξιολογείται και με βάση τα δεδομένα που συλλέγονται με τη βοήθεια των ειδικών ερωτηματολογίων αξιολόγησης των διδακτορικών σπουδών του Τμήματος. Για το θέμα αυτό βλ. απάντηση στην ερώτηση 1.III.1.2.

1-III.3.6. Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της διδακτορικής διατριβής;

Η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της διδακτορικής διατριβής είναι διαφανής, καθώς όλες οι σχετικές διαδικασίες προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και από τον Οδηγό Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος και διατίθενται στο διαδίκτυο.

Για τις διαδικασίες ανάθεσης βλ. απάντηση στην ερώτηση 1-III.4.1.

Για τις διαδικασίες εξέτασης ο Οδηγός στις σελίδες 16 και 17 αναφέρει τα εξής:

‘Την καθορισμένη ημερομηνία και ώρα, ο υποψήφιος παρουσιάζει και υποστηρίζει δημόσια την διδακτορική του διατριβή, ενώπιον της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής. Η διαδικασία είναι έγκυρη εφόσον είναι παρόντα πέντε (5) τουλάχιστον από τα επτά (7) μέλη της επιτροπής καθ’ όλη τη διάρκειά της. Στην αρχή της διαδικασίας, παίρνει τον λόγο ο επιβλέπων καθηγητής ο οποίος παρουσιάζει τον υποψήφιο διδάκτορα στην επιτροπή. Κατόπιν τούτου, η επιτροπή, με πρόταση του επιβλέποντα, ορίζει πρόεδρο για τη διεξαγωγή της διαδικασίας. Στη συνέχεια, ο πρόεδρος της εξεταστικής επιτροπής δίνει το λόγο στον υποψήφιο διδάκτορα, ο οποίος με τη βοήθεια σημειώσεων, ή και κατάλληλων εποπτικών μέσων, παρουσιάζει το θέμα της έρευνάς του, τον τρόπο εργασίας του και υπογραμμίζει τα σημεία εκείνα που τεκμηριώνουν το πρωτότυπο και την επιστημονική συνεισφορά της διατριβής του. Η παρουσίαση αυτή δεν μπορεί να ξεπερνάει τον συνηθισμένο χρόνο μιας ακαδημαϊκής διάλεξης (45 περίπου λεπτά της ώρας). Μετά την ολοκλήρωση της παρουσίασης, υποβάλλονται σχετικές με το θέμα ερωτήσεις από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής, ή από τον εξωτερικό εμπειρογνώμονα (αν υπάρχει) στις οποίες οφείλει να απαντήσει εμπειριστατωμένα ο υποψήφιος διδάκτορας.

Στη συνέχεια αποχωρούν από την αίθουσα εξέτασης όλοι οι παρευρισκόμενοι (συμπεριλαμβανομένου του υποψήφιου διδάκτορα), ώστε η εξεταστική επιτροπή να συνεδριάσει κατ’ ιδίαν. Η επιτροπή κρίνει το πρωτότυπο του περιεχομένου της διατριβής και την ουσιαστική συμβολή της στην επιστήμη και κατόπιν προβαίνει στην ψηφοφορία.

Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η θετική ψήφος πέντε (5) τουλάχιστον μελών της εξεταστικής επιτροπής. Μετά την έγκριση της διατριβής, γίνεται με συνέχιση της ψηφοφορίας η αξιολόγηση της συνολικής επίδοσης του υποψηφίου με έναν απ’ τους εξής χαρακτηρισμούς: «καλώς», «λίαν καλώς», «άριστα». Για τον πιο πάνω αξιολογικό χαρακτηρισμό απαιτείται επίσης η θετική ψήφος πέντε (5) τουλάχιστον μελών της εξεταστικής επιτροπής. Στο τέλος της διαδικασίας εξέτασης και της ψηφοφορίας συντάσσεται το σχετικό πρακτικό, που υπογράφεται από όλα τα παρόντα μέλη της εξεταστικής επιτροπής και υποβάλλεται μέσω της Γραμματείας στη ΓΣΕΣ του Τμήματος.

Μετά τη λήξη της κλειστής συνεδρίασης, η επιτροπή καλεί στην αίθουσα το ακροατήριο και τον υποψήφιο διδάκτορα και ανακοινώνει την απόφασή της. Στην περίπτωση θετικής απόφασης, η εξεταστική επιτροπή ανακοινώνει στον υποψήφιο ότι επιτρέπει την δημοσίευση της διδακτορικής διατριβής, είτε αυτούσιας, είτε αφού πραγματοποιηθούν κάποιες μικρές επί μέρους βελτιώσεις και διορθώσεις.

Στην περίπτωση που στην εξεταζόμενη διατριβή διαπιστωθούν προβλήματα μη συμβατά με τους κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, όπως λογοκλοπή, ο υποψήφιος διδάκτορας χάνει, μετά από απόφαση της ΓΣΕΣ, οριστικά την ιδιότητά του αυτή και διακόπτει κάθε σχέση του με το Τμήμα, ανεξάρτητα από την αξία της εργασίας που έχει ενδεχομένως πραγματοποιήσει ή τα χρόνια που έχει αφιερώσει σε αυτήν.

Η ενσωμάτωση τυχόν διορθώσεων που έχουν προταθεί από μέλη της εξεταστικής επιτροπής στη διατριβή του υποψήφιου, ελέγχεται και πιστοποιείται εγγράφως από τον επιβλέποντα καθηγητή στη ΓΣΕΣ του Τμήματος. Το διάστημα μέσα στο οποίο θα πρέπει να ολοκληρωθούν οι διορθώσεις και να υποβληθούν τα διορθωμένα αντίτυπα της διατριβής δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την ημερομηνία της εξέτασης.

Σε περίπτωση διαπίστωσης βαθύτερων αδυναμιών σε μια διδακτορική διατριβή, και εφόσον η εξεταστική επιτροπή κρίνει ότι παρόλα αυτά το έργο που έχει ήδη υλοποιηθεί σ' αυτήν είναι σημαντικό, είναι δυνατόν να προτείνει την επανυποβολή και επανεξέταση της διατριβής σε διάστημα όχι μικρότερο των δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία της πρώτης εξέτασης. Ο υποψήφιος, λαμβάνει υπόψη του τις κριτικές παρατηρήσεις της επιτροπής, αναδιαρθρώνει και βελτιώνει επί της ουσίας την εργασία του και μετά την παρέλευση του παραπάνω διαστήματος κινεί με αίτησή του προς την Γραμματεία εκ νέου την διαδικασία υποβολής και εξέτασης της διατριβής. Σε περίπτωση αρνητικής κρίσης και τη δεύτερη φορά, λήγει οριστικά η σχέση του υποψήφιου διδάκτορα με το Τμήμα, μετά από εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή και απόφαση της ΓΣΕΣ'.

1-III.3.7. Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη διδακτορική διατριβή; Ποιες;

Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη διδακτορική διατριβή, όπως αυτές αναφέρονται στο Οδηγό Διδακτορικών Σπουδών, είναι οι ακόλουθες:

‘Η διδακτορική διατριβή οφείλει να είναι πρωτότυπη και να αποτελεί διακριτή συμβολή στην προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και έρευνας στη Γεωγραφία είτε μέσω της δημιουργίας νέας γνώσης, είτε μέσω της άσκησης αυτόνομης κριτικής σκέψης, είτε, τέλος, μέσω συνδυασμού των παραπάνω. Η διδακτορική διατριβή οφείλει να είναι ένα πλήρες και αυτοτελές επιστημονικό έργο το οποίο να μπορεί να δημοσιευτεί, είτε εξ ολοκλήρου με τη μορφή βιβλίου, ή τμηματικά με τη μορφή σειράς επιστημονικών άρθρων’. (σ. 15).

‘Η Διδακτορική Διατριβή είναι πρωτότυπη επιστημονική εργασία η οποία αποτελεί διακριτή συμβολή στην επιστήμη είτε αποκαλύπτοντας δεδομένα που συμβάλλουν στη δημιουργία νέας γνώσης ή στην ανασκευή παλαιότερης, είτε ασκώντας αυτόνομη κριτική σκέψη. Αποτελεί το υψηλότερο επίπεδο ερευνητικής δραστηριότητας και τη σημαντικότερη δυνατότητα να κριθεί αλλά και να κατευθυνθεί η ερευνητική ικανότητα του υποψήφιου διδάκτορα όσο και η πρωτοτυπία της σκέψης και του συνολικού έργου του. Άρα, ο βασικός στόχος της εκπόνησής της είναι να αποδείξει τις ικανότητες του υποψήφιου διδάκτορα και από τις δύο αυτές απόψεις..

‘Ως επιστημονικό σύγγραμμα, η διδακτορική διατριβή δεν επιδιώκει να τέρψει και να ψυχαγωγήσει τον αναγνώστη, ούτε να εντυπωσιάσει με τον πλούτο των γλωσσικών, εκφραστικών ή συντακτικών μέσων που χρησιμοποιεί, αλλά να μεταβιβάσει συγκεκριμένες γνώσεις, ιδέες ή απόψεις και τεχνικές με σαφήνεια, ακρίβεια, λογική ακολουθία, συνοχή, επιστημονική τεκμηρίωση, καθώς και λιτότητα και οικονομία στη γλωσσική έκφραση. Για το σκοπό αυτό, συνιστάται μια διδακτορική διατριβή να περιλαμβάνει τα εξής γενικά τμήματα που αποτελούν το κύριο σώμα της ερευνητικής μελέτης:

α) Εισαγωγή: ιστορικό επιλογής του ερευνητικού προβλήματος, τοποθέτηση του θέματος στον ευρύτερο επιστημονικό κλάδο, πρωτοτυπία και χρησιμότητα της έρευνας, διατύπωση του σκοπού της και των ερωτημάτων (ή υποθέσεων) που καλείται να διερευνήσει.

β) Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας: επισκόπηση και διερεύνηση του θεωρητικού και μεθοδολογικού πεδίου (συμπεριλαμβανομένων και των εφαρμογών) στο οποίο εντάσσεται η διδακτορική διατριβή καθώς και του γεωγραφικού πλαισίου συγκρότησής της.

γ) Μεθοδολογία: τρόπος οργάνωσης έρευνας, περιγραφή μεθοδολογικής προσέγγισης, περιγραφή συλλογής και τεχνικών επεξεργασίας στοιχείων.

δ) Ανάλυση του Θέματος: παρουσίαση και οργάνωση των ευρημάτων της διδακτορικής διατριβής, ανάλυση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων της διδακτορικής διατριβής.

ε) Συμπεράσματα: παράθεση τελικών συμπερασμάτων, ενταξή τους στο ευρύτερο θεωρητικό και γεωγραφικό πλαίσιο όπως ορίστηκε στην αρχή της διδακτορικής διατριβής, και ζητήματα που προκύπτουν για μελλοντική έρευνα'. (σ. 25).

‘Δύο ζητήματα copyright αφορούν τη διδακτορική διατριβή. Πρώτον, το ιδιαίτερο copyright κάθε διατριβής, και δεύτερον, τη χρήση υλικού το οποίο προστατεύεται από copyright στο πλαίσιο μιας διδακτορικής διατριβής. Όσον αφορά το πρώτο ζήτημα, ο υποψήφιος διδάκτορας παραπέμπεται στο σχετικό νόμο. Όσον αφορά το δεύτερο, επιβάλλεται δίκαιη χρήση υλικού που προστατεύεται από copyright και η οποία αποβλέπει στους σκοπούς και μόνον της διδακτορικής διατριβής. Το άτομο το οποίο εκπονεί την διδακτορική διατριβή φέρει ολόκληρη την ευθύνη προσδιορισμού της δίκαιης χρήσης του παραπάνω υλικού, η οποία ορίζεται στην βάση των εξής παραγόντων: του σκοπού και χαρακτήρα της χρήσης (εμπορικός, μη κερδοφόρος ή εκπαιδευτικός), της φύσης του υλικού που χρησιμοποιεί (τμήμα του κειμένου, πίνακες, εικόνες ή χάρτες), του ποσοστού και της σημαντικότητας του τμήματος που χρησιμοποιεί σε σχέση με το όλο κείμενο υπό copyright, και των πιθανών συνεπειών της χρήσης αυτής στην αγορά ή στη γενικότερη αξία του υπό copyright κειμένου’. (σ. 25).

‘Η διδακτορική διατριβή πρέπει να είναι διαρθρωμένη κατά τα πρότυπα των επιστημονικών μονογραφιών και μελετών. Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνονται με την παρακάτω σειρά:

Πρόλογος - ευχαριστίες

Αφιέρωση (εάν υπάρχει)

Πίνακας περιεχομένων

Κατάλογοι πινάκων, διαγραμμάτων, χαρτών και/ή άλλων εποπτικών μέσων

Περίληψη στα Ελληνικά (1 σελίδα)

Περίληψη στα Αγγλικά (1 σελίδα)

Εισαγωγή

Κυρίως κείμενο (κατανομή κατά κεφάλαια, υποκεφάλαια και εδάφια)

Συμπεράσματα

Βιβλιογραφία

Παραρτήματα (εάν υπάρχουν)’ (σ. 25).

1-III.4. Επιλογή των υποψηφίων διδακτόρων.

1-III.4.1. Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδακτόρων;

Η επιλογή των υποψηφίων διδακτόρων γίνεται κατ’ ακολουθίαν συγκεκριμένων διαδικασιών που έχουν ως εξής:

1. Ο υποψήφιος υποψήφιος διδάκτωρ καλείται σε συνέντευξη ενώπιον της Επιτροπής Διδακτορικών Σπουδών και του πιθανού μελλοντικού επιβλέποντος καθηγητού. Η συνέντευξη λαμβάνει χώρα σε συγκεκριμένη ημερομηνία, που καθορίζεται από τη ΓΣΕΣ.
2. Κατά τη συνέντευξη αξιολογείται η παρουσίαση του υποψηφίου, καθώς και ο υποβληθείς, με την αίτηση του υποψηφίου, φάκελος: η πρόταση διδακτορικής διατριβής, οι τουλάχιστον δύο συστατικές επιστολές, καθώς και το βιογραφικό του εν γένει.
3. Η Επιτροπή εισηγείται στη ΓΣΕΣ θετικά ή αρνητικά ή, σε αρκετές περιπτώσεις, την επανεξέταση της πρότασης μετά από εξάμηνο, ώστε να δοθεί ευκαιρία στον υποψήφιο να επεξεργασθεί την πρότασή του επί το αρτιότερο.
4. Σε περίπτωση θετικής απόφασης από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος, ο υποψήφιος καλείται για εγγραφή ως «υποψήφιος διδάκτωρ του Τμήματος Γεωγραφίας».

Οι παραπάνω διαδικασίες περιγράφονται και στον Οδηγό Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος ως εξής (σ. 12):

‘Με βάση τη θετική εισήγηση της Επιτροπής Διδακτορικών Σπουδών που διεξάγει την προσωπική συνέντευξη και την εισήγηση των ενδιαφερόμενων μελών ΔΕΠ που θα αναλάβουν την επίβλεψη των διδακτορικών διατριβών, η ΓΣΕΣ προβαίνει στην επιλογή των υποψηφίων διδασκόντων του Τμήματος Γεωγραφίας, δύο φορές το ακαδημαϊκό έτος: τον Οκτώβριο και το Μάρτιο. Με βάση το εγκεκριμένο Σχέδιο πρότασης διδακτορικής διατριβής που έχουν καταθέσει οι υποψήφιοι, η ΓΣΕΣ ορίζει το θέμα και τον επιβλέποντα καθηγητή τους, ο οποίος θα πρέπει να ανήκει τουλάχιστον στη βαθμίδα του Επίκουρου καθηγητή. Αμέσως μετά την επιλογή τους από τη ΓΣΕΣ, οι υποψήφιοι διδάκτορες καλούνται από τη Γραμματεία του Τμήματος για εγγραφή’.

1-III.4.2. Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται;

Ο Οδηγός Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος περιλαμβάνει αναλυτικά τα τυπικά και ουσιαστικά κριτήρια και τις διαδικασίες επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων ως εξής (σσ. 9-12):

‘Για τους κατόχους του Μ.Δ.Ε. του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου απαιτείται αρχικά αίτηση για θέση υποψηφίου διδάκτορα, συνοδευόμενη από αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα και επικυρωμένα αντίγραφα των τίτλων σπουδών.

Στην αίτηση δηλώνεται το θέμα που επιλέγει ο υποψήφιος, το οποίο πρέπει να εντάσσεται στα γενικότερα αντικείμενα ερευνητικού ενδιαφέροντος του προτεινόμενου ως επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ. Παράλληλα ο υποψήφιος υποβάλλει **Σχέδιο Πρότασης Διδακτορικής Διατριβής**, το περιεχόμενο του οποίου παρουσιάζεται αναλυτικά πιο κάτω. Για την επιλογή, αρμόδια είναι η ΓΣΕΣ του Τμήματος Γεωγραφίας. Από όσους εκδηλώσουν ενδιαφέρον και παράλληλα πληρούν τα τυπικά προσόντα, η Επιτροπή Διδακτορικών Σπουδών (ΕΔΣ) σε συνεργασία με τα εκάστοτε ενδιαφερόμενα για την επιστημονική περιοχή μέλη ΔΕΠ, καλεί τους υποψηφίους σε προφορική συνέντευξη. Η ΓΣΕΣ είναι αυτή που κάνει δεκτούς τους υποψηφίους διδάκτορες, ύστερα από θετική εισήγηση της ΕΔΣ που διεξάγει τη συνέντευξη και των ενδιαφερομένων μελών ΔΕΠ, που θα αναλάβουν την επίβλεψη των διατριβών.

Η επιλογή των υποψηφίων διδασκόντων πραγματοποιείται δύο φορές το ακαδημαϊκό έτος: τον Οκτώβριο και το Μάρτιο.

Για τους κατόχους Μ.Δ.Ε. άλλου Τμήματος ΑΕΙ της ημεδαπής ή ισότιμου ΑΕΙ της

αλλοδαπής, απαιτείται η υποβολή σχετικής αίτησης.

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά είναι τα ακόλουθα:

1. Αίτηση εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής (παρέχεται από τη Γραμματεία του Τμήματος).
2. Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα.
3. Επικυρωμένα αντίγραφα τίτλων σπουδών (πτυχίου ή διπλώματος -όπου προβλέπεται- και μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών). Σε περίπτωση τίτλων σπουδών από ΑΕΙ της αλλοδαπής απαιτείται επίσημη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα καθώς και αναγνώριση ισοτιμίας από το ΔΙΚΑΤΣΑ ή ΔΟΑΤΑΠ.
4. Επικυρωμένα αντίγραφα αναλυτικής βαθμολογίας στα προπτυχιακά και στα μεταπτυχιακά μαθήματα που έχει παρακολουθήσει ο υποψήφιος
5. Αναγνωρισμένο πιστοποιητικό επάρκειας ξένης γλώσσας – κατά προτίμηση αγγλικής
6. Αλλά αντίγραφα τυχόν επιστημονικών δημοσιεύσεων σε περιοδικά, βιβλία, πρακτικά συνεδρίων, μελέτες, εκθέσεις ερευνητικών προγραμμάτων, μονογραφίες κλπ, καθώς και όποιο άλλο στοιχείο συμβάλλει, κατά την κρίση του υποψηφίου, στη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης αντίληψης του επιστημονικού και ερευνητικού “προφίλ” του.
7. Δύο (2) τουλάχιστον συστατικές επιστολές από μέλη ΔΕΠ Ανωτάτων Ιδρυμάτων της ημεδαπής ή ισότιμων ΑΕΙ της αλλοδαπής, ή ερευνητών σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής.

Εκτός των παραπάνω τυπικών δικαιολογητικών, κάθε υποψήφιος οφείλει μέχρι μία εβδομάδα πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής της συνέντευξης να συνοποβάλλει **“Σχέδιο Πρότασης Διδακτορικής Διατριβής”**. Στο σχέδιο αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνονται σε γενικές γραμμές τα ακόλουθα:

1. Προσδιορισμός του προτεινόμενου θέματος της διατριβής και της ευρύτερης γνωστικής περιοχής στην οποία εντάσσεται
2. Περιγραφή του προτεινόμενου θέματος διδακτορικής διατριβής

3. Περιγραφή του σκοπού και των επιμέρους στόχων της προτεινόμενης διατριβής (βασικά ερευνητικά ερωτήματα ή προβλήματα που θα απαντηθούν, θεωρητικές υποθέσεις που θα υποβληθούν σε έλεγχο)
4. Στοιχεία πρωτοτυπίας του προτεινόμενου θέματος
5. Εκτίμηση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων
6. Προτεινόμενη μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί
7. Ενδεικτική βιβλιογραφία.

Για την επιλογή των υποψηφίων διδασκόντων αρμόδια είναι η Γ.Σ.Ε.Σ του Τμήματος Γεωγραφίας. Από όσους εκδηλώσουν ενδιαφέρον και παράλληλα πληρούν τα τυπικά προσόντα, η ΕΔΣ σε συνεργασία με τα εκάστοτε ενδιαφερόμενα για την επιστημονική περιοχή μέλη ΔΕΠ, επιλέγει εκείνους τους υποψηφίους οι οποίοι θα κληθούν σε συνέντευξη και ορίζει τις σχετικές ημερομηνίες πραγματοποίησής της. Η ΓΣΕΣ είναι αυτή που κάνει δεκτούς τους υποψηφίους διδάκτορες, ύστερα από θετική εισήγηση της επιτροπής μελών ΔΕΠ που διεξάγουν τη συνέντευξη, και του ενδιαφερομένου μέλους ΔΕΠ που θα αναλάβει την επίβλεψη της διατριβής. Η επιλογή των υποψηφίων διδασκόντων πραγματοποιείται δύο φορές το ακαδημαϊκό έτος: τον Οκτώβριο και το Μάρτιο.

Αν από τα προγράμματα προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών μαθημάτων που έχουν παρακολουθήσει στο Π.Μ.Σ. οι υποψήφιοι για διδακτορική διατριβή διαπιστωθούν ορισμένα κενά ή ελλείψεις, είναι δυνατόν να τους ζητηθεί η παρακολούθηση ορισμένων μεταπτυχιακών μαθημάτων του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Γεωγραφίας ή και προπτυχιακών μαθημάτων και η επιτυχής εξέτασή τους σ' αυτά, μετά από εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή προς την ΓΣΕΣ Αυτό γίνεται προκειμένου να εξασφαλιστεί η επάρκεια του υποψηφίου στις βασικές επιστημονικές περιοχές της Γεωγραφίας, και, παράλληλα, στην ειδική περιοχή στην οποία πρόκειται να εκπονήσει την διδακτορική διατριβή του. Ο υποψήφιος δίδακτορας θα πρέπει να πιστοποιήσει την παρακολούθηση των μαθημάτων αυτών, όπως τα όρισε ο επιβλέπων καθηγητής.

Οι προϋποθέσεις επάρκειας της ξένης γλώσσας – κατά προτίμηση αγγλικής (και στην ελληνική για την περίπτωση αλλοδαπών υποψηφίων) ορίζονται πιο κάτω. Θετικά υπόψη θα ληφθεί η γνώση μιας δεύτερης ξένης γλώσσας, όπως και το εύρος των ικανοτήτων στη χρήση Η/Υ αποδεικνυόμενου από τις επιδόσεις του υποψηφίου σε προπτυχιακά και μεταπτυχιακά μαθήματα σχετικά με την πληροφορική και τις εφαρμογές της στη Γεωγραφία. Οι Έλληνες υποψήφιοι πρέπει να γνωρίζουν αποδεδειγμένα Αγγλικά, ενώ οι αλλοδαποί πρέπει να γνωρίζουν επαρκώς την ελληνική γλώσσα.

Αναλυτικότερα περιγράφονται στον οδηγό διδακτορικών σπουδών που είναι διαθέσιμος στο διαδίκτυο.

1-III.4.3. Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων διδασκόντων;

Το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων διδασκόντων είναι υψηλό (> 60%) λόγω των διαδικασιών που ακολουθούνται για την επιλογή τους. Και αυτό διότι η αίτηση για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και η επίσημη συμμετοχή στις διαδικασίες επιλογής προϋποθέτουν την προηγούμενη άτυπη συνεργασία μεταξύ του υποψηφίου και του μέλους ΔΕΠ που προορίζεται ως επιβλέπων.

1-III.4.4. Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;

Βλ. απάντηση στην ερώτηση 1-III.1.3.

1-III.4.5. Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;

Η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής υποψηφίων διδασκόντων διασφαλίζεται από τη λειτουργία των οργάνων του Τμήματος και συγκεκριμένα της ΓΣΕΣ και από την θέσπιση και εφαρμογή συγκεκριμένων διαδικασιών και κριτηρίων. Επίσης διασφαλίζεται από την λειτουργία της

Επιτροπής Διδακτορικών Σπουδών (ΕΔΣ) του Τμήματος. Σύμφωνα με τον Οδηγό Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος (σ. 6):

‘Η Επιτροπή Διδακτορικών Σπουδών (ΕΔΣ), η οποία απαρτίζεται από τέσσερα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, από αυτά που αναλαμβάνουν την επίβλεψη διδακτορικών διατριβών και έχει διετή θητεία. Η ΕΔΣ είναι αρμόδια για την επεξεργασία και εισήγηση στη ΓΣΕΣ όλων των θεμάτων που αφορούν τους υποψήφιους διδάκτορες (αιτήσεις και διαδικασία επιλογής των υποψηφίων για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, σύνταξη Οδηγού Διδακτορικών Σπουδών κ.ο.κ.)’.

Τέλος, η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια διασφαλίζεται με την πλήρη και ανοιχτή δημοσιοποίηση όλων των σχετικών διαδικασιών (για λεπτομέρειες βλ. και απάντηση στην ερώτηση 1-III.1.3).

1-III.5. Σεμινάρια και ομιλίες.

1-III.5.1. Υπάρχει γενικό σεμινάριο σε τακτή χρονική βάση (εβδομαδιαίο, μηνιαίο) όπου καθηγητές και ερευνητές στο Τμήμα παρουσιάζουν τη δουλειά τους για ενημέρωση των συναδέλφων τους, αλλά και των φοιτητών;

Στο Τμήμα Γεωγραφίας υπάρχει γενικό σεμινάριο που διεξάγεται σε τακτική εβδομαδιαία βάση (κάθε Τετάρτη απόγευμα) και στο οποίο γίνονται διαλέξεις κυρίως από εξωτερικούς προσκεκλημένους ομιλητές. Όλοι οι φοιτητές του Τμήματος και ιδιαίτερα οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες ενθαρρύνονται να παρακολουθούν συστηματικά τις διαλέξεις αυτές.

Η έμφαση που δίνει το Τμήμα στις τακτικές αυτές διαλέξεις φαίνεται και από το γεγονός της ανάθεσης σε ένα μέλος ΔΕΠ της άρτιας οργάνωσής τους, καθώς και από το ότι υπάρχει πρόνοια για διαθεσιμότητα του απογεύματος της Τετάρτης (δηλ. δημιουργία παραθύρου 18.00-21.00 στο ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων τόσο του ΠΠΣ όσο και του ΠΜΣ κατά το οποίο δεν πραγματοποιούνται μαθήματα) κατά τις ώρες διεξαγωγής τους ώστε να διευκολύνεται η παρακολούθησή τους τόσο από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, όσο και από τους φοιτητές.

Το πρόγραμμα του τακτικού αυτού σεμιναρίου καθώς και λεπτομέρειες κάθε διάλεξης αναρτώνται στην ιστοσελίδα εκδηλώσεων του Τμήματος (<http://www.geo.aegean.gr/greek/events.htm>).

1-III.5.2. Υπάρχει δυνατότητα πρόσκλησης ομιλητών από άλλα παν/μια και ερευνητικά κέντρα για να δώσουν ομιλίες και να ενημερώσουν για το έργο τους;

Το Τμήμα δίνει μεγάλη έμφαση στην ενεργό και ουσιαστική του αλληλεπίδραση με τις επιστημονικές εξελίξεις στην έρευνα αιχμής στον ελληνικό και διεθνή χώρο. Στα πλαίσια αυτά, υπάρχει συνεχής προσπάθεια και μέριμνα για πρόσκληση ομιλητών από άλλα ΑΕΙ ερευνητικά κέντρα της Ελλάδας και του εξωτερικού, ώστε να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα των ερευνητικών τους προγραμμάτων και να συμβάλουν στη συζήτηση επιστημονικών ζητημάτων ειδικού ή ευρύτερου ενδιαφέροντος. Για το ζήτημα αυτό βλ. και απάντηση στην προηγούμενη ερώτηση (1-III.5.1). Βέβαια, αξίζει να σημειωθεί ότι η πρόθεση του Τμήματος για πρόσκληση επιστημόνων από την Ελλάδα και το εξωτερικό εμποδίζεται σε σημαντικό βαθμό από τους περιορισμένους πόρους του Τμήματος.

1-III.6. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών.

1-III.6.1. Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στις 7μελείς και 3μελείς επιτροπές; Σε ποιο ποσοστό;

Στο Τμήμα είναι εγγεγραμμένοι 37 υποψήφιοι διδάκτορες και υπάρχουν τρία μέλη τριμελών συμβουλευτικών επιτροπών τα οποία είναι καθηγητές σε πανεπιστήμια του εξωτερικού.

1-III.6.2. Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδασκόντων;

Η συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδασκόντων είναι σχετικά περιορισμένη αλλά υπαρκτή. Συγκεκριμένα, δυο (2) αλλοδαποί υποψήφιοι διδάκτορες στο Τμήμα ένας από την Τουρκία και ένας από την Κύπρο.

1-III.6.3. Παρέχεται δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα;

Ναι, η δυνατότητα αυτή παρέχεται από το Τμήμα μετά την ισχύ του Ν. 3685/2008. Όπως αναφέρεται στην σελίδα 15 του Οδηγού Διδακτορικών Σπουδών: «Με απόφαση της ΓΣΕΣ ορίζεται η γλώσσα συγγραφής της διδακτορικής διατριβής. (Άρθρο 9 παρ. 4.γ του Ν. 3685/2008)».

1-III.6.4. Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Ναι, υπάρχουν συμφωνίες στα πλαίσια συγκεκριμένων διδακτορικών διατριβών με τους παρακάτω φορείς του εξωτερικού:

- Department of Neurobiology and Behavior, Cornell University, Η.Π.Α.
- Doñana Biological Station, Spanish Council for Scientific Research, Ισπανία
- Senckenberg Deutsches Entomologisches Institut, Γερμανία
- Department of Biology and Ecology, University of Novi Sad, Σερβία
- Department of Entomology, Natural History Museum of London, Ηνωμένο Βασίλειο
- Department of Biological Sciences, Aarhus University, Δανία
- Πανεπιστήμιο Minho (Braga, Πορτογαλία) και Saragossa, Ισπανία για υποβολή προγράμματος Erasmus-Mundus.

1-III.6.5. Παρέχονται από το Τμήμα κίνητρα στους υποψήφιους διδάκτορες για την συμμετοχή τους σε διεθνή «Θερινά Προγράμματα» (summer schools), διεθνή ερευνητικά συνέδρια, υποβολή άρθρων σε έγκριτα περιοδικά, κλπ.;

Το Τμήμα ενθαρρύνει ενεργά τους υποψήφιους διδάκτορες να συμμετέχουν σε διάφορες επιστημονικές και άλλες δραστηριότητες που εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους και συνάδουν με το θέμα της διδακτορικής τους διατριβής. Ένα τέτοιο είναι το θερινό Σχολείο Πάρου που διοργανώνεται από το Τμήμα Γεωγραφίας, στο πλαίσιο του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, όπου συχνά συμμετέχουν και υποψήφιοι διδάκτορες. Βέβαια η συμμετοχή σε τέτοιες δραστηριότητες προκύπτει συχνά και από τη συνεργασία των υποψηφίων διδασκόντων με τις τριμελείς συμβουλευτικές επιτροπές.

Το Τμήμα ενθαρρύνει, επίσης, και τη συμμετοχή των υποψηφίων διδασκόντων σε συνέδρια ή την υποβολή εργασιών για κρίση σε επιστημονικά περιοδικά γεγονόσ που φαίνεται και από την ύπαρξη σχετικών ερωτήσεων στα ερωτηματολόγια αξιολόγησης των διδακτορικών σπουδών, καθώς και από τις απαιτήσεις κατά την ετήσια παρουσίαση του υποψήφιου διδάκτορα (βλ. απάντηση στην ερώτηση 1-III.3.2).

1-III.6.6. Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών; Ποιες;

Οι διεθνείς διακρίσεις του προγράμματος συνίστανται στην αποδοχή για δημοσίευση εργασιών που προέκυψαν από διδακτορική έρευνα, σε έγκριτα διεθνή επιστημονικά περιοδικά, καθώς και σε συλλογικούς τόμους που έχουν υποβληθεί σε τυφλή κρίση. Συγκεκριμένα, οι επιστημονικές εργασίες που προέκυψαν από τις διδακτορικές διατριβές του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία (2006-2010) δίνονται στον Πίνακα -III.6.6_1.

2. Διδακτικό έργο⁶

2.1. Αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού.

2.1.1. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές; Πώς εφαρμόζεται;

Η αξιολόγηση των διδασκόντων από τους φοιτητές, τόσο στο Προπτυχιακό όσο και στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, γίνεται στο τέλος του κάθε εξαμήνου, πριν από την έναρξη των εξετάσεων. Για τη διαδικασία της αξιολόγησης χρησιμοποιείται η πλατφόρμα ελεύθερου λογισμικού limesurvey. Στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο των φοιτητών στέλνεται ένα ερωτηματολόγιο ανά μάθημα. Η αποθήκευση των απαντήσεων των φοιτητών στη σχετική βάση δεδομένων δεν παρέχει δυνατότητα ενημέρωσης για τα στοιχεία του χρήστη, εξασφαλίζοντας την ανωνυμία. Το ερωτηματολόγιο περιέχει 26 ερωτήσεις σχετικές, μεταξύ άλλων, με την οργάνωση του μαθήματος, τη καταλληλότητα του εκπαιδευτικού υλικού, την ποιότητα και τα χαρακτηριστικά της διδασκαλίας, καθώς και την αρτιότητα των υποδομών. Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου στέλνονται στο ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των διδασκόντων του μαθήματος, καθώς και στον Πρόεδρο του Τμήματος.

2.1.2. Πώς αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές;

Η αξιολόγηση των διδασκόντων από τους φοιτητές επισημαίνει και καταγράφει ζητήματα σχετικά με το πλαίσιο, αλλά και την ποιότητα της παρεχόμενης διδασκαλίας. Ως συνέπεια, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αφορούν κατά κύριο λόγο τους ίδιους τους διδάσκοντες, καθώς αποτελούν σημείο αναφοράς στην προσπάθεια βελτίωσης της διδακτικής τους παρουσίας. Παράλληλα, η αξιολόγηση των μαθημάτων παρακολουθείται και από τον Πρόεδρο του Τμήματος. Στην περίπτωση που η αξιολόγηση αναδεικνύει προβλήματα σχετικά με την ποιότητα και τα χαρακτηριστικά της διδασκαλίας, η διαδικασία προβλέπει την παρέμβαση του Προέδρου.

2.1.3. Ποιος είναι ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

Εξαιρώντας το χρόνο της διδακτικής προετοιμασίας καθώς και αυτόν που αντιστοιχεί στην επίβλεψη των εργασιών και των πτυχιακών, ο διδακτικός φόρτος των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας είναι, κατά μέσο όρο, 7,7 ώρες την εβδομάδα.

Οι Πίνακες 1-4 που παρατίθενται στο Παράρτημα Ενδεικτικών Πινάκων αυτού του κεφαλαίου παρουσιάζουν αναλυτικά τις αναθέσεις μαθημάτων στο ΠΠΣ και στο ΠΜΣ το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010.

Θα πρέπει ωστόσο να ληφθεί υπόψη ότι ο πραγματικός μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, είναι πολλαπλάσιος του παραπάνω μέσου φόρτου, λόγω: (1) της αναγκαίας διδακτικής προετοιμασίας για κάθε μάθημα, (2) της επίβλεψης και διόρθωσης των γραπτών εργασιών, (3) της επίβλεψης και διόρθωσης των πτυχιακών εργασιών, (4) της διόρθωσης των γραπτών εξετάσεων (προόδου και τελικών), (5) της επίβλεψης και διόρθωσης των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών, και (5) της επίβλεψης και διόρθωσης διδακτορικών διατριβών (για όσα μέλη ΔΕΠ επιβλέπουν Δ.Δ.)

⁶ Η ενότητα αυτή αφορά στο διδακτικό έργο τόσο σε επίπεδο προπτυχιακών όσο και μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών. Όπου απαιτείται αναφερθείτε ξεχωριστά σε προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές.

2.1.4. Πόσα από τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος διδάσκουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

2.1.5. Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες / βραβεία διδασκαλίας;

Δεν υπάρχει ανάλογη πρόβλεψη.

2.1.6. Συνεισφέρουν στο διδακτικό έργο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος και σε τί ποσοστό;

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν στο διδακτικό έργο του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών μέσα από συγκεκριμένες και έγκριτες διαδικασίες. Στο πρώτο στάδιο, οι διδάσκοντες του Τμήματος καλούνται να προσδιορίσουν τα μαθήματα εκείνα τα οποία θεωρούν ότι χρήζουν επικουρίας. Στη συνέχεια, η Γενική Συνέλευση αποφασίζει ποια από τα μαθήματα αυτά θα υποστηριχθούν με επικουρικό έργο από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Προτεραιότητα δίνεται στα υποχρεωτικά εργαστηριακά μαθήματα με αυξημένο διδακτικό φόρτο, εστιάζοντας στην επίβλεψη των εργαστηρίων.

Η δημοσιοποίηση των μαθημάτων γίνεται στο τέλος του χειμερινού εξαμήνου. Η σχετική προκήρυξη καλεί τους μεταπτυχιακούς φοιτητές που ενδιαφέρονται να συνδράμουν διδακτικά, να εκδηλώσουν ενδιαφέρον. Η επιλογή των φοιτητών γίνεται, καταρχήν, από τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ, στη βάση της βαθμολογίας των φοιτητών αλλά και τη συνάφεια των γνωστικών τους ενδιαφερόντων με το αντικείμενο του προκηρυχθέντος μαθήματος/εργαστηρίου. Η τελική συζήτηση και επιλογή γίνεται στα πλαίσια της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος. Η στήριξη των μεταπτυχιακών φοιτητών εξαρτάται από τις ώρες της απασχόλησής τους, και παίρνει τη μορφή της απαλλαγής από τα δίδακτρα. Η πλήρης απασχόληση (6 ώρες την εβδομάδα), καλύπτει τα δίδακτρα ενός εξαμήνου (600 Ευρώ).

Η επικουρική συμμετοχή των υποψηφίων διδασκόντων στη διδακτική διαδικασία προβλέπεται από Κανονισμό των Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος. Η μορφές της συμμετοχής αυτής προσδιορίζονται από τους επιβλέποντες καθηγητές, σε συνεννόηση με τους υποψήφιους διδάκτορες.

2.2. Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας.⁷

2.2.1. Ποιές συγκεκριμένες διδακτικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται;

Στο Τμήμα Γεωγραφίας χρησιμοποιούνται σειρά διδακτικών μεθόδων, τα χαρακτηριστικά των οποίων αντανakλούν τις ιδιαιτερότητες του κάθε μαθήματος και τις προτεραιότητες του κάθε διδάσκοντα. Οι πίνακες 5 και 6 που παρατίθενται στο Παράρτημα Ενδεικτικών Πινάκων αυτού του κεφαλαίου, παρουσιάζουν συνοπτικά και ενδεικτικά τις μεθόδους διδασκαλίας σε 25 μαθήματα του ΠΠΣ και σε 12 του ΠΜΣ. Τα απογραφικά δελτία των μαθημάτων που επισυνάπτονται στο Παράρτημα της τελικής Έκθεσης προσφέρουν λεπτομερέστερες πληροφορίες.

⁷ Πολλές από τις ερωτήσεις αυτές μπορούν να απαντηθούν συγκεντρωτικά συμπληρώνοντας τους Πίνακες 7.1.1, 7.1.2, 7.4, 7.5.1, 7.5.2 και 7.7.

2.2.2. Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων;

Τα μαθήματα επικαιροποιούνται ανά ακαδημαϊκό εξάμηνο. Η διαδικασία συντονίζεται από τις αρμόδιες Επιτροπές για το Προπτυχιακό και το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, ενώ η τελική απόφαση λαμβάνεται από την Γενική Συνέλευση και τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης αντίστοιχα. Η επικαιροποίηση αντανακλάται, επίσης, στις σχετικές με τα μαθήματα ιστοσελίδες του Τμήματος, καθώς και στην ετήσια αναθεώρηση των Οδηγών Σπουδών του Τμήματος.

2.2.3. Ποιο είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις;

Στο σύνολο των υποχρεωτικών μαθημάτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών την περίοδο 2009-2010, το ποσοστό συμμετοχής των εγγεγραμμένων φοιτητών στις εξετάσεις ήταν 63,3%.

ΚΩΔΙ-ΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	ΔΕΝ ΠΡΟΣΗΛΘΑΝ	% Συμμετοχής
	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (2009-2010)			
ΓΕΩ100	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	112	43	61
ΓΕΩ101	ΦΥΣΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ -ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ	128	51	60
ΓΕΩ102	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	122	49	59,8
ΓΕΩ103	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι	122	55	54,9
ΓΕΩ104	ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	141	119	15,6
ΓΕΩ105	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΑ	108	23	78,7
ΓΕΩ106	ΦΥΣΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ -ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	115	30	73,9
ΓΕΩ107	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	85	13	84,7
ΓΕΩ108	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	96	44	54,1
ΓΕΩ109	ΑΣΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	91	16	82,4
ΓΕΩ200	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΣΓΠ	85	68	20
ΓΕΩ201	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	123	56	54,5
ΓΕΩ202	ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	84	27	67,9
ΓΕΩ203	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	89	19	78,7
ΓΕΩ204	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ	95	25	73,7
ΓΕΩ205	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ	88	21	76,2
ΓΕΩ206	ΧΩΡΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ Ι	16	9	43,8
ΓΕΩ207	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	74	13	82,4
ΓΕΩ208	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	68	22	67,7
ΓΕΩ209	ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	86	44	48,9
ΓΕΩ300	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	65	6	90,8
				63,3

2.2.4. Ποια είναι τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις;

Στο σύνολο των υποχρεωτικών μαθημάτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών την περίοδο 2009-2010, το ποσοστό επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις ήταν 52,9 %.

ΚΩΔΙ-ΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Αρ.φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική	% Επιτυχίας

			<i>εξέταση</i>	
	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (2009-2010)			
ΓΕΩ100	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	112	61	54,6
ΓΕΩ101	ΦΥΣΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ -ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ	128	37	28,9
ΓΕΩ102	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	122	64	52,4
ΓΕΩ103	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι	122	61	50
ΓΕΩ104	ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	141	45	31,9
ΓΕΩ105	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΑ	108	63	58,3
ΓΕΩ106	ΦΥΣΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ -ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	115	31	26,9
ΓΕΩ107	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	85	50	58,8
ΓΕΩ108	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	96	52	54,1
ΓΕΩ109	ΑΣΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	91	66	72,5
ΓΕΩ200	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΣΓΠ	85	25	29,4
ΓΕΩ201	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	123	70	56,9
ΓΕΩ202	ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	84	36	42,8
ΓΕΩ203	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	89	50	56,1
ΓΕΩ204	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ	95	37	38,9
ΓΕΩ205	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ	88	68	77,2
ΓΕΩ206	ΧΩΡΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ Ι	16	7	43,7
ΓΕΩ207	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	74	53	71,6
ΓΕΩ208	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	68	56	82,3
ΓΕΩ209	ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	86	55	63,9
ΓΕΩ300	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	65	39	60
				52,9

2.2.5. Ποιος είναι ο μέσος βαθμός πτυχίου;

- Ο μέσος βαθμός πτυχίου στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, με βάση τα στοιχεία από τα ακαδημαϊκά έτη 2008-2009 και 2009-2010, είναι 6,87.
- Ο μέσος βαθμός διπλώματος στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, με βάση τα στοιχεία 21 αποφοίτων από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009, είναι 8,39.

2.2.6. Ποια είναι η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου;

Η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών κυμαίνεται στα πεντέμισι έτη:

Έτος	Αριθμός πτυχιούχων Τμήματος Γεωγραφίας	Μέσος χρόνος απόκτησης πτυχίου (σε έτη)
2010	25	5,28
2009	44	5,3
2008	12	5,4
2007	20	5,63
2006	27	5,85

Η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών είναι τα δύο έτη:

Έτος	Αριθμός πτυχιούχων Τμήματος Γεωγραφίας	Μέσος χρόνος απόκτησης πτυχίου (σε έτη)
2010	6	2
2009	22	2
2008	21	2
2007	25	2
2006	9	2

2.3. Οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου.

2.3.1. Πώς γνωστοποιείται στους φοιτητές η ύλη των μαθημάτων στην αρχή του εξαμήνου;

Η διαδικασία της επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων στην αρχή του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικές με: α) τις θεματικές ενότητες των μαθημάτων· β) το πρόγραμμα των διαλέξεων· και, γ) το είδος και τον αριθμό των βοηθημάτων που θα διανεμηθούν. Εκτενέστερη ενημέρωση παρέχεται στον ηλεκτρονικό φάκελο του κάθε μαθήματος ο οποίος είναι διαθέσιμος τόσο στον server του Τμήματος (geo-server), όσο και στο VISTA, εξασφαλίζοντας πρόσβαση στη σχετική πληροφορία μέσω του διαδικτύου.

2.3.2. Περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;

Η σύντομη παρουσίαση των μαθημάτων στη ιστοσελίδα του Τμήματος, αλλά και στο Οδηγό Σπουδών είναι δομημένη στη βάση της παράθεσης των παραπάνω πληροφοριών. Η ενότητα 'Γενική Περιγραφή', για παράδειγμα, εστιάζει στους στόχους και στα προσδοκώμενα αποτελέσματα του κάθε μαθήματος. Αναλυτικότερες πληροφορίες παρέχονται στον ηλεκτρονικό φάκελο των μαθημάτων στον server του Τμήματος (geo-server), και στο VISTA.

2.3.3. Υπάρχει διαδικασία μέτρησης της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων;

Δεν υπάρχει ομοιόμορφη και συστηματική 'μέτρηση' της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων, πέρα από την αρχειακή καταγραφή των αποτελεσμάτων των φοιτητών στο τέλος του κάθε εξαμήνου. Η σχετική διαδικασία αντανακλά τις ιδιαιτερότητες του κάθε μαθήματος, και παίρνει πολλές μορφές. Στα εργαστηριακά μαθήματα, για παράδειγμα, οι ασκήσεις που τα συνοδεύουν καταγράφουν, σταδιακά και προοδευτικά, την επίτευξη των σχετικών μαθησιακών στόχων. Επίσης, σειρά μαθημάτων περιλαμβάνει άσκηση (ή ασκήσεις) προόδου κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού εξαμήνου, παρέχοντας ανάλογες ευκαιρίες αξιολόγησης.

2.3.4. Σε ποιο βαθμό τηρείται το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων;

Το πρόγραμμα των μαθημάτων τηρείται απαρέγκλιτα. Η Γραμματεία του Τμήματος καταγράφει σε εβδομαδιαία βάση την πορεία της λειτουργίας των μαθημάτων και ενημερώνει σχετικά τον Πρόεδρο του Τμήματος.

Οι συγκεντρωτικοί πίνακες ανά μάθημα, εκτέλεσης του προγράμματος παρουσιάζονται στο τέλος του κάθε εξαμήνου στη ΓΣ του Τμήματος, καθώς και στη ΓΣΕΣ όπου εξετάζεται ο απολογισμός του Διδακτικού έργου και ελέγχεται η τήρηση των διατάξεων σχετικά με το ποια μαθήματα θεωρούνται διδαχθέντα.

2.3.5. Είναι ορθολογική η οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων;

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων συγκροτείται ικανό διάστημα πριν από την έναρξη των ακαδημαϊκών εξαμήνων, στη βάση δύο συγκεκριμένων προτεραιοτήτων: α) τον ημερήσιο διδακτικό φόρτο των διδασκόντων· και, β) την αποφυγή συγκέντρωσης των μαθημάτων των φοιτητών του ίδιου εξαμήνου σε λίγες μόνο μέρες της εβδομάδας. Το προτεινόμενο πρόγραμμα διανέμεται, στη συνέχεια, στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, αλλά και στο σύλλογο των φοιτητών, για παρατηρήσεις. Η οριστικοποίηση του προγράμματος γίνεται μία εβδομάδα μετά την έναρξη των μαθημάτων, με το πέρας των δηλώσεων των μαθημάτων επιλογής από τους φοιτητές, παρέχοντας μία ακόμα ευκαιρία διασφάλισης της εύρυθμης λειτουργίας του εξαμήνου.

2.3.6. Πόσα (και ποια) από τα βασικά εισαγωγικά Μαθήματα διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων;

Στο ΠΠΣ: από 21 υποχρεωτικά μαθήματα, τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων διδάσκουν τα 10.

A/A	Τίτλος Μαθήματος	Κωδικός	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΒΑΘΜΙΔΩΝ
1	<u>Εισαγωγή στην Πληροφορική</u>	ΓΕΩ 100	
2	<u>Φυσική Γεωγραφία-Γεωμορφολογία</u>	ΓΕΩ 101	Ζούρος Ν.
3	<u>Σύγχρονη Ανθρωπογεωγραφία</u>	ΓΕΩ 102	
4	<u>Οικονομική Ι</u>	ΓΕΩ 103	Κορρές Γ.
5	<u>Ποσοτικές Μέθοδοι στη Γεωγραφία</u>	ΓΕΩ 104	
6	<u>Εισαγωγή στη Χαρτογραφία</u>	ΓΕΩ 105	Σουλακέλλης Ν.
7	<u>Φυσική Γεωγραφία-Κλιματολογία</u>	ΓΕΩ 106	
8	<u>Κοινωνική Γεωγραφία</u>	ΓΕΩ 107	
9	<u>Πληθυσμιακή Γεωγραφία</u>	ΓΕΩ 108	
10	<u>Αστική Γεωγραφία</u>	ΓΕΩ 109	
11	<u>Εισαγωγή στα ΣΓΠ</u>	ΓΕΩ 200	
12	<u>Περιβάλλον και Οικολογία</u>	ΓΕΩ 201	Πετανίδου Θ.
13	<u>Πολιτισμική Γεωγραφία</u>	ΓΕΩ 202	Τερκενλή Θ.
14	<u>Οικονομική Γεωγραφία</u>	ΓΕΩ 203	Κουρλιούρος Η.
15	<u>Πολιτική Γεωγραφία και Γεωπολιτική</u>	ΓΕΩ 204	
16	<u>Εισαγωγή στον Πολεοδομικό Σχεδιασμό</u>	ΓΕΩ 205	
17	<u>Γεωγραφία της Ελλάδας</u>	ΓΕΩ 206	Ζούρος Ν. και Κίζος Θ. (Επικ. Καθ.)
18	<u>Περιφερειακή Ανάπτυξη και Χωροταξικός Σχεδιασμός</u>	ΓΕΩ 207	Κουρλιούρος Η.
19	<u>Ποιοτικές Μέθοδοι στη Γεωγραφία</u>	ΓΕΩ 208	
20	<u>Σχεδιασμός Εφαρμοσμένης Έρευνας στη Γεωγραφία</u>	ΓΕΩ 300	Μπριασούλη Ε.
21	<u>Χωρική Στατιστική</u>	ΓΕΩ 301	Κυριακίδης, Φ.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Γεωγραφία και Εφαρμοσμένη Γεωπληροφορική»

Στο ΠΜΣ, από τα 5 υποχρεωτικά μαθήματα, τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων διδάσκουν τα έξης 5:

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ			
α/α	Τίτλος μαθήματος	Είδος Μαθήματος	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΒΑΘΜΙΔΩΝ
1.	Εισαγωγή στην Εφαρμοσμένη Γεωπληροφορική	Υ	Σουλακέλλης Ν.
2.	Χωρική Ανάλυση	Υ	Κυριακίδης, Φ.
3.	Μέθοδοι Έρευνας στη Γεωγραφία	Υ	Μπριασούλη Ε.
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Α'			
4.	Χώρος – Κοινωνία – Πολιτισμός	Υ	Τερκενλή Θ. μαζί με τον Επίκουρο Καθηγητή Ιωσηφίδη, Θ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Β'			
5.	Περιβαλλοντικές Αλλαγές και Κίνδυνοι	Υ	Πετανίδου Θ., Ζούρος Ν., Καλαμποκίδης Κ., μαζί με τη Λέκτορα, Κωστοπούλου, Ε

2.3.7. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο;

Κανένα μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας δεν διδάσκει μαθήματα τα οποία δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό και ερευνητικό τους πεδίο.

2.4. Εκπαιδευτικά βοηθήματα

2.4.1. Είδη και αριθμός βοηθημάτων (π.χ. βιβλία, σημειώσεις, υλικό σε ιστοσελίδες, κλπ) που διανέμονται σε φοιτητές.

- Βιβλία 130
- Σημειώσεις σε 3 μαθήματα
- Σημειώσεις συμπληρωματικές των βιβλίων δίνονται σε 14 μαθήματα και εργαστήρια
- Υλικό (παρουσιάσεις μαθημάτων, κ.α) στον geo-server/undergraduate courses και στην ιστοσελίδα μαθημάτων VISTA του τμήματος, για όλα τα μαθήματα.

2.4.2. Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης των βοηθημάτων; Πως εφαρμόζεται;

Υπάρχει κάθε εξάμηνο η δυνατότητα επικαιροποίησης της λίστας των βοηθημάτων που παραγγέλλονται. Γίνεται έγκαιρα ηλεκτρονικά η ενημέρωση κάθε μέλους ΔΕΠ και ερώτηση για τυχόν αλλαγές στην παραγγελία συγγραμμάτων.

2.4.3. Πως και πότε συγκεκριμένα διατίθενται τα βοηθήματα;

Τα βοηθήματα διατίθενται μέσω του προγράμματος ΕΥΔΟΞΟΣ και η διάθεσή τους για το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει τον μήνα Νοέμβριο και για το εαρινό εξάμηνο τον μήνα Απρίλιο.

2.4.5. Ποιο ποσοστό της Διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τα βοηθήματα;

Η κάλυψη της ύλης από τα βοηθήματα είναι ως επί το πλείστον σε ένα ποσοστό 60%-100%. Όμως υπάρχουν και ελάχιστες περιπτώσεις μαθημάτων όπου η κάλυψη της ύλης είναι σε ένα ποσοστό από 20%-40%.

2.4.5. Παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμομένων συγγραμμάτων;

- Πάντα παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη, καθώς επίσης σημειώσεις και ιστοσελίδες σχετικές με το προς διδασκαλία θέμα.
- Βιβλιογραφικός κατάλογος με συνιστώμενα: βιβλία και κεφάλαια σε βιβλία, επιστημονικά άρθρα (ελληνικά και αγγλικά) σε περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων, και άλλες επιστημονικές εργασίες.
- Ντοσιέ φωτοτυπημένων άρθρων (παλιότερα) και σήμερα ηλεκτρονικός φάκελος με σχετικά με την ύλη του μαθήματος επιστημονικά άρθρα.
- Σημειώσεις, υλικό που διατίθεται δωρεάν από άλλους φορείς σε ηλεκτρονική μορφή (π.χ. εγχειρίδια χρήσης λογισμικού)

2.7 Αναλογία διδασκόντων / διδασκομένων και η μεταξύ τους συνεργασία

2.7.1. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματα

Για τα Υποχρεωτικά μαθήματα είναι: (2008) 92 φοιτητές /διδάσκοντα και το (2009) 93 φοιτητές /διδάσκοντα.

Για τις κατευθύνσεις σε ΚΕΥ μαθήματα είναι:

α) Φυσική Γεωγραφία και Περιβάλλον: (2008) 25 φοιτητές/ διδάσκοντα και το (2009) 28 φοιτητές /διδάσκοντα.

β) Ανθρωπογεωγραφία: (2008) 23 φοιτητές /διδάσκοντα, και το (2009) 40 φοιτητές /διδάσκοντα.

γ) Ανάπτυξη και Σχεδιασμός του Χώρου: (2008) 19 φοιτητές/ διδάσκοντα και το (2009) 30 φοιτητές /διδάσκοντα.

δ) Γεωπληροφορική (2008) 20 φοιτητές/ διδάσκοντα και το (2009) 22 φοιτητές /διδάσκοντα.

Για τα Προαιρετικά μαθήματα είναι: (2008) 20 φοιτητές/ διδάσκοντα και το (2009) 22 φοιτητές /διδάσκοντα.

Στους παραπάνω αριθμούς δεν περιλαμβάνονται οι φοιτητές που παρακολουθούν από άλλα τμήματα (διατμηματικά μαθήματα)

2.7.2. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια

Κατευθύνσεις:	Αριθμός φοιτητών ανά διδάσκοντα στα εργαστήρια (2008)	Αριθμός φοιτητών ανά διδάσκοντα στα εργαστήρια (2009)
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	63	65
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	103	123
ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	133	141
ΦΥΣΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ – ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ	132	128

2.7.3. Έχουν οι διδάσκοντες ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές; Τις τηρούν; Αξιοποιούνται από τους φοιτητές;

Στην αρχή κάθε εξαμήνου η γραμματεία ενημερώνεται για τις ώρες γραφείου κάθε μέλους ΔΕΠ (δύο ημέρες την εβδομάδα από τουλάχιστον ένα δώρο), και η γραμματεία αναλαμβάνει την ανακοίνωση προς τους φοιτητές.

Οι ώρες γραφείου τηρούνται από όλα τα μέλη ΔΕΠ.

Οι ώρες γραφείου αξιοποιούνται από τους φοιτητές.

2.8. Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα

2.8.1. Πως μεθοδεύεται η εκπαίδευση φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση βιβλιογραφίας);

- Μέσα από τα υποχρεωτικά μαθήματα του ΠΠΣ: Ποσοτικές Μέθοδοι στη Γεωγραφία, Ποιοτικές Μέθοδοι στη Γεωγραφία, Σχεδιασμός Εφαρμοσμένης Έρευνας στη Γεωγραφία και την Πτυχιακή Εργασία.
- Μέσα από υποχρεωτικές ή προαιρετικές ατομικές ή ομαδικές εργασίες που πραγματοποιούνται στα πλαίσια μαθημάτων και συχνά απαιτείται έρευνα πεδίου ή βιβλιογραφική έρευνα.
- Κείμενο με οδηγίες για τη συγγραφή επιστημονικών εργασιών.

2.8.2. Παρέχεται στους φοιτητές δυνατότητα συμμετοχής σε ερευνητικά έργα;

Ναι (παρακάτω βλ. ενδεικτικό κατάλογο)

	Προπτυχιακοί φοιτητές	Μεταπτυχιακοί φοιτητές και Υποψήφιοι διδάκτορες
Πετανίδου Θ.	1. Vikos-Smith Thalyana (ENTER) 2. Αραμπατζόγλου Δάφνη (ΑΝΑΒΑΘΜΙΔΕΣ ΑΙΓΑΙΟΥ – Interreg) 3. Βουνάτσου Βαρβάρα (ALAS, ΑΝΑΒΑΘΜΙΔΕΣ ΑΙΓΑΙΟΥ – Interreg, ΑΝΑΒΑΘΜΙΔΕΣ ΛΕΣΒΟΥ – ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ) 4. Καρυστινάκης Κωνσταντίνος (ΑΝΑΒΑΘΜΙΔΕΣ ΑΙΓΑΙΟΥ – Interreg) 5. Κοζιάκης Νικόλαος (ALAS) 6. Παντελή Κυριακή (ENTER) 7. Παπανικολάου Αναστασία (ΑΝΑΒΑΘΜΙΔΕΣ ΛΕΣΒΟΥ – ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ) 8. Σιάργκα Μαρία (ΑΝΑΒΑΘΜΙΔΕΣ ΛΕΣΒΟΥ – ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ) 9. Σπάστρα Παναγιώτα (ΑΝΑΒΑΘΜΙΔΕΣ ΑΙΓΑΙΟΥ – Interreg) 10. Σταυριανού Καλλιόπη (ΑΝΑΒΑΘΜΙΔΕΣ ΛΕΣΒΟΥ – ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ)	1. Vivarelli Daniele (ALARM) 2. Καλοβελώνη Αγγελική (STEP) 3. Καρατζά Αλκμήνη (ALARM) 4. Βάτσου Αναστασία (ΑΝΑΒΑΘΜΙΔΕΣ ΛΕΣΒΟΥ – ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ) 5. Βεϊλή Δανάη (ΑΝΑΒΑΘΜΙΔΕΣ ΛΕΣΒΟΥ – ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ) 6. Καντσά Αφροδίτη (ALARM) 7. Καψάλη Μαρία (ALARM) 8. Κυριακή Γεωργίου (ALARM) 9. Παντελή Κυριακή (ENTER) 10. Κυριακόπουλος Αντώνης (ALARM) 11. Λάζαρος Νεοκοσμίδης (ALARM) 12. Χαράλαμπος Πέτσικος (ALARM) 13. Χριστίνα Ζωγράφου (ALARM) 14. Χρυσούλα Αλεξίου (ALARM)
Κλωνάρη Αικ.		15. Καφά Κωνσταντίνα (PAM-INA, Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Comenius) 16. Τζουρά Μαρία (iGUESS- Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Comenius)

Βαϊτης Μ.	11. Χατζηκοντίδου Χρυσάνθη (IDEUNIVERS -ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΧΩΡΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ)	Στο ερευνητικό έργο: IDEUNIVERS - ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΧΩΡΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ, οι: 17. Κουκουρουβλή Νικολέττα 18. Αβαγιανού,Θάλεια 19. Παλαιολόγου Παλαιολόγος 20. Νεοκοσμίδης Λάζαρος, 21. Μουστάκα Αικατερίνη Και οι 21. Βλαχογιώργου Μαρίνα 23. Λαμπάκη Ουρανία, συμμετείχαν εκτός από το προηγούμενο έργο και στο έργο: ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΤΩΝ ΓΕΩΠΙΣΤΗΜΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΕΙΣΜΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΟ ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ
Καλαμποκίδης Κ.		1. Αγγελουπούλου Παναγιώτα 2. Αθανάσης Νικόλαος 3. Αποστόλου Αικατερίνη 4. Ατσιδαύτη Μοσχούλα 5. Βασιλάκος Χρήστος 6. Γουναρίδης Δημήτριος 7. Εμμανουηλίδου Σοφία 8. Ζουμπουλίδου Ευδοξία 9. Ηλιόπουλος Νικόλαος 10. Καναρίου Ελπινίκη 11. Κολώνα Ιωάννα 12. Κουκουρουβλή Νικολέτα 13. Κράλης Φώτιος 14. Κυπριωτέλλης Παναγιώτης 15. Κύρου Μάριος 16. Λιοδάκης Στυλιανός 17. Μακρής Ιωάννης 18. Μαργαρώνη Σοφία 19. Μαρκοπούλου Διονυσία 20. Μιχαηλίδου Καλλιόπη 21. Παλαιολόγου Παλαιολόγος 22. Παντελέλης Μιχαήλ 23. Παπάζογλου Χαρίκλεια 24. Παπακωνσταντίνου Απόστολος 25. Πιστόλα Αικατερίνη 26. Ρούσσου Όλγα 27. Τάταρης Γεώργιος 28. Τζατζόγλου Κωνσταντίνος 29. Τσουρής Ελευθέριος 30. Χατζηαντώνη Χριστίνα Στα ερευνητικά μου προγράμματα (που έχουν ήδη καταγραφεί στο απογραφικό δελτίο)

2.9. Συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο

2.9.1. Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πως;

Διατμηματικά ΠΜΣ – Θεσμική Συμμετοχή του Τμήματος Γεωγραφίας

- **Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών** (Τμήματα Επιστημών Θάλασσας, **Γεωγραφίας** και Περιβάλλοντος)

N. Σουλακέλλης	Μέλος Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής – Εκπρόσωπος Τμήματος Γεωγραφίας
N. Ζούρος	Μέλος Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής – Εκπρόσωπος Τμήματος Γεωγραφίας

- **Τουρισμού** (Τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων, **Γεωγραφίας** και Περιβάλλοντος)

Τερκενλή Θ.	Μέλος Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής – Εκπρόσωπος Τμήματος Γεωγραφίας Διδασκαλία μαθημάτων Γεωγραφία του Τουρισμού
Κουκούλας Σ.	Μέλος Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής – Εκπρόσωπος Τμήματος Γεωγραφίας Διδασκαλία μαθημάτων Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφορικών

Διεθνή Διατμηματικά Προγράμματα

- **ERASMUS Intensive Program (Εντατικό Πρόγραμμα Μαθημάτων): 'Sustainable land management and climate change- case studies in different regions of Europe'**, διοργάνωση στη Λέσβο από το Τμήμα Γεωγραφίας σε συνεργασία με: (a) UNIVERSITAT DE LLEIDA (ES), (b) FACHHOCHSCHULE EBERSWALDE (GE), (c) OULUN SEUDUN AMMATTIKORKEAKOULU (FI) και (d) ZACHODNIOPOMORSKI UNIWERSYTET ECHNOLOGICZNY W SZCZECINIE (PO) για 25 φοιτητές (5 από κάθε ίδρυμα) και 5 καθηγητές από 2009 ως το 2011.

Κίζος Θ.	Διοργανωτής και επιστημονικός υπεύθυνος του ΕΠ. Διαλέξεις σε θέματα μεταβολής τοπίου και ανάπτυξης της υπαίθρου. Επίβλεψη ομαδικής εργασίας στα πλαίσια ολοκλήρωσης του ΕΠ σχετικά με τη διαχείριση αγροδασικών συστημάτων στη Λέσβο Προετοιμασία και συνοδεία σε εργασία πεδίου.

- **ERASMUS Intensive Program (Εντατικό Πρόγραμμα Μαθημάτων) (agreement number - LLP/AT - 230/07/10): 'GISLERS - Bridging GIS, Landscape Ecology and Remote Sensing for Landscape Planning'**, διοργάνωση στο Σάλτσμπουργκ από University of Salzburg / Z_GIS Centre for Geoinformatics με τη συμμετοχή των University of Kiel: 5 students, 2 lecturers, University of Wageningen: 5 students, 2 lecturers, West University of Timisoara: 5 students, 1 lecturer, University of the Aegean: 5 students, 1 lecturer, University of Turku: 5 students, 2 lecturers.

Συμεωνάκης Ηλίας	Διαλέξεις σε θέματα μεταβολής χρήσεων και κάλυψης γης και λειτουργιών του τοπίου. Επίβλεψη ομαδικής εργασίας.

Κυριακίδης Φαίδων	Διαλέξεις σε θέματα διαχείρισης χωρικής στατιστικής

Διδασκαλία μελών ΔΕΠ Τμήματος Γεωγραφίας σε ΠΜΣ άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου

- **ΠΜΣ Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (Τμήμα Επιστημών της προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού)**

Πετανίδου Θ.	Διαλέξεις σε θέματα οικολογίας, περιβάλλοντος, οικογεωγραφίας της Μεσογείου και διατήρησης φυσικών πόρων – Επίβλεψη μίας μεταπτυχιακής διατριβής
Ζούρος Ν.	Διαλέξεις σε θέματα ευαισθητοποίησης νέων και περιβαλλοντικών δράσεων για το γεωπεριβάλλον και τη γεωποικιλότητα, την ανάδειξη και αξιοποίηση γεωτόπων και γεωμνημείων.
Ιωσηφίδης θ.	Διδασκαλία (2007-2008) ποιοτικών μεθόδων κοινωνικής έρευνας στα πλαίσια του μαθήματος ‘Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας’

- **Ελληνογαλλικό ΠΜΣ (Π. Αιγαίου – Universite de Montpellier) - BIODIV - Διαχείριση Βιοποικιλότητας**

Πετανίδου Θ.	διαλέξεις και ασκήσεις (πεδίο – εργαστήριο) σε θέματα βιοποικιλότητας, απειλών και διατήρησης επικονιαστών με έμφαση στη Μεσόγειο
Ζούρος Ν.	διαλέξεις σε θέματα διαχείρισης φυσικών προστατευόμενων περιοχών και γεωποικιλότητας, ανάδειξης και αξιοποίησης γεωτόπων και γεωμνημείων

- **ΠΜΣ – Erasmus-Mundus – Τμήμα Περιβάλλοντος– International Institute for Industrial Environmental Economics at Lund University (Sweden), the University of Manchester (UK), Central European University (Budapest), Middlebury College and its affiliate Monterey Institute for International Studies (MIIS) (USA), and the University of Saskatchewan (UoS) (Canada)**

Κίζος Θ.	Διαλέξεις σε θέματα αγροτικής ανάπτυξης και ανάπτυξης της υπαίθρου, πολυλειτουργικότητας της αγροτικής παραγωγής. Επίβλεψη ομαδικής εργασίας στα πλαίσια εκπαιδευτικού σπονδύλου του ΠΜΣ σχετικά με τη διαχείριση των πόρων και την αγροτική ανάπτυξη στη Λέσβο Προετοιμασία και συνοδεία σε εργασία πεδίου. Συμμετοχή σε τριμελείς εξεταστικές επιτροπές μεταπτυχιακών διατριβών
Ζούρος Ν.	Διαλέξεις σε θέματα διαχείρισης φυσικών προστατευόμενων περιοχών και γεωποικιλότητας, ανάδειξης και αξιοποίησης γεωτόπων και γεωμνημείων

• **ΠΜΣ – Περιβαλλοντική Πολιτική και Διαχείριση του Τμήματος Περιβάλλοντος**

Κιζος Θ.	Διαλέξεις σε θέματα σε θέματα αγροτικής ανάπτυξης και ανάπτυξης της υπαίθρου, πολυλειτουργικότητας της αγροτικής παραγωγής. Συμμετοχή στην επίβλεψη μεταπτυχιακών διατριβών
Ζούρος Ν.	Διαλέξεις σε θέματα διαχείρισης φυσικών προστατευόμενων περιοχών και γεωποικιλότητας, ανάδειξης και αξιοποίησης γεωτόπων και γεωμνημείων. Συμμετοχή στην επίβλεψη τριών μεταπτυχιακών διατριβών

• **ΠΜΣ – Γεωργία και Περιβάλλον του Τμήματος Περιβάλλοντος**

Πετανίδου Θ.	Επίβλεψη τριών μεταπτυχιακών διατριβών

• **ΠΜΣ – «Πόλη και Περιβάλλον: Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία», του Τμήματος Κοινωνιολογίας**

Χωριανόπουλος, Ι.	Διδασκαλία στο ΠΜΣ του Τμήματος Κοινωνιολογίας «Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία»

Διδασκαλία μελών ΔΕΠ Τμήματος Γεωγραφίας σε ΠΠΣ άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου

• **Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης**

Κλωνάρη Αικ.	Διδασκαλία στο Παιδαγωγικό Τμήμα Παν. Αιγαίου (Ρόδος) το εαρινό εξάμηνο 2008, τα μαθήματα του ΠΠΣ: 'Η διδασκαλία της Γεωγραφίας' και 'Στοιχεία Φυσικής Γεωγραφίας και Ανθρωπογεωγραφίας'

Διδασκαλία μελών ΔΕΠ Τμήματος Γεωγραφίας σε άλλα Πανεπιστήμια του Εσωτερικού

• **Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο**

Κουρλιούρος, Η.	• Διδασκαλία ως Σύμβουλος Καθηγητής (ΣΕΠ) από 2003-σήμερα στο πρόγραμμα σπουδών: «Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό», ΘΕ ΕΠΟ 12: «Γενική Γεωγραφία, Ανθρωπογεωγραφία και Υλικός Πολιτισμός της Ευρώπης». • Συντονιστής της ΘΕ (2006-2007). • Συμβολή στη συγγραφή εκπαιδευτικού υλικού ΕΑΠ (ΕΠΟ 12 και ΕΠΟ 31) 2008.
Ιωσηφίδης Θ.	Διδάσκων (μέλος ΣΕΠ) στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) από το 2001-2003 και 2004 ως σήμερα στο πρόγραμμα σπουδών: «Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό», ΘΕ ΕΠΟ 12: «Γενική Γεωγραφία, Ανθρωπογεωγραφία και Υλικός Πολιτισμός της Ευρώπης».
Κορρές Γ.	Συμμετοχή και συνεργασία σε σεμινάρια, διαλέξεις (σε μεταπτυχιακά μαθήματα) και εκπαιδευτικό υλικό την χρονική περίοδο 2005-2010.

• **Πάντειο Πανεπιστήμιο**

Κορρές Γ.	Συμμετοχή και συνεργασία σε σεμινάρια, διαλέξεις (σε προπτυχιακά μαθήματα) την χρονική περίοδο 2005-2010.
Κουρλιούρος, Η.	Συμμετοχή σε εξεταστικές επιτροπές διδακτορικών διατριβών

• **Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών**

Κορρές Γ.	Συμμετοχή και συνεργασία σε σεμινάρια, διαλέξεις (σε προπτυχιακά μαθήματα) την χρονική περίοδο 2005-2010.

• **Πανεπιστήμιο Πειραιώς**

Κορρές Γ.	Συμμετοχή και συνεργασία σε σεμινάρια, διαλέξεις (σε προπτυχιακά μαθήματα) την χρονική περίοδο 2005-2010.

• **Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**

Κορρές Γ.	Συμμετοχή και συνεργασία σε σεμινάρια, διαλέξεις (σε μεταπτυχιακά μαθήματα) την χρονική περίοδο 2005-2010.
Κλωνάρη Αικ.	(ΠΑΚΕ=Πανεπιστημιακό Κέντρο Εκπαίδευσης) Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, στα πλαίσια του προγράμματος «Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στη εκπαιδευτική διδακτική διαδικασία» ως επιμορφώτρια την χρονική περίοδο 26/11/2007 έως 01/03/2008.
Πετανίδου Θ.	Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας & Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Διαλέξεις με Θέμα: «Το αλάτι στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό».

• **Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων**

Κορρές Γ.	Συμμετοχή και συνεργασία σε σεμινάρια, διαλέξεις (σε προγράμματα εξειδίκευσης e-learning) την χρονική περίοδο 2005-2010.

• **Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο – Τμήμα - Γεωγραφίας Π.Μ.Σ. «Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου».**

Ζούρος Ν.	Διαλέξεις σε θέματα διαχείρισης φυσικών προστατευόμενων περιοχών και γεωποικιλότητας, ανάδειξης και αξιοποίησης γεωτόπων και γεωμνημείων.

• **Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο**

Κλωνάρη Αικ.	Συμμετοχή στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ II, στο έργο «Επιμόρφωση Στελεχών και Εκπαιδευτικών Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης» τόσο στη συγγραφή του εκπαιδευτικού υλικού όσο και στη διδασκαλία στα σεμινάρια επιμόρφωσης, την χρονική περίοδο 2006-2008.
Κουρλιούρος, Η.	• Διδασκαλία σε μεταπτυχιακά σεμινάρια επιμόρφωσης πτυχιούχων ΑΕΙ: - Τομέας Πολεοδομίας-Χωροταξίας, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών. Πρόγραμμα επιμόρφωσης νέων πτυχιούχων ΑΕΙ ως Συμβούλων Τοπικής Ανάπτυξης.

	- Τομέας Γεωγραφίας και Περιφερειακού Σχεδιασμού, Τμήμα Αγρονόμων - Τοπογράφων Μηχανικών. Πρόγραμμα εξειδίκευσης νέων πτυχιούχων ΑΕΙ στο θέμα: Η Διεπιστημονική Προσέγγιση των Προβλημάτων της Ανάπτυξης. - Τομέας Πολεοδομίας-Χωροταξίας Τμήματος Αρχιτεκτόνων/EU- PETRA Program: Εκπαιδευτικό πρόγραμμα επαγγελματικού προσανατολισμού νέων και στήριξης αναπτυξιακών πρωτοβουλιών Νήσου Λέρου. - Τομέας Γεωγραφίας και Περιφερειακού Σχεδιασμού, Τμήμα Αγρονόμων - Τοπογράφων Μηχανικών και Κέντρο Μελετών Διεπιστημονικής Προσέγγισης της Ανάπτυξης. Πρόγραμμα εξειδίκευσης νέων πτυχιούχων ΑΕΙ στο θέμα: Η Διεπιστημονική Προσέγγιση των Προβλημάτων της Ανάπτυξης. - Τομέας Πολεοδομίας-Χωροταξίας, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών. Πρόγραμμα εξειδίκευσης νέων πτυχιούχων ΑΕΙ στο θέμα: Εθνική και Κοινωνική Πολιτική και Προγράμματα για την Ανάπτυξη των Ελληνικών Αστικών Κέντρων εν όψει της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης. - Τομέας Γεωγραφίας και Περιφερειακού Σχεδιασμού, Τμήμα Αγρονόμων - Τοπογράφων Μηχανικών και Κέντρο Μελετών Διεπιστημονικής Προσέγγισης της Ανάπτυξης (ΚΕΜΔΙΠΑ). Πρόγραμμα εξειδίκευσης νέων πτυχιούχων ΑΕΙ στο θέμα: Η Διεπιστημονική Προσέγγιση των Προβλημάτων του Περιβάλλοντος. - Πρυτανεία ΕΜΠ. Πρόγραμμα εξειδίκευσης νέων μηχανικών στα πλαίσια της σύνδεσης ΑΕΙ - επιχειρήσεων στο θέμα: Νέες Μορφές Ανάπτυξης των Πόλεων και Θεσμικό Πλαίσιο Πολεοδομικού Σχεδιασμού. - Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης ΕΜΠ. Θέμα: Επιμόρφωση Στελεχών Τοπικής Ανάπτυξης. (Αθήνα 1994). • Επίβλεψη σεμιναριακών μεταπτυχιακών εργασιών του Ε.Μ.Π. • Διαλέξεις σε επιστημονικές δραστηριότητες (ημερίδες) του Τεχνολογικού Πάρκου Λαυρίου του Ε.Μ.Π. • Εκπαιδευτικός σύμβουλος και μέλος της οργανωτικής και εξεταστικής επιτροπής του μεταπτυχιακού προγράμματος επιμόρφωσης: Η Διεπιστημονική Προσέγγιση των Προβλημάτων της Ανάπτυξης. Τμήμα Τοπογράφων, Τομέας Γεωγραφίας και Περιφερειακού Σχεδιασμού. • Συντονιστής του μεταπτυχιακού προγράμματος επιμόρφωσης: Νέες Μορφές Ανάπτυξης των Πόλεων και Θεσμικό Πλαίσιο Πολεοδομικού Σχεδιασμού. Πρυτανεία ΕΜΠ

2.8.2. Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πως;

Κορρές Γ. :

Πανεπιστήμιο Νιούκαστλ –University of Newcastle- (Ηνωμένο Βασίλειο)	Συμμετοχή και συνεργασία σε σεμινάρια, διαλέξεις (σε προγράμματα Erasmus και ως επισκέπτης καθηγητής στην εκπαιδευτική μου άδεια) την χρονική περίοδο 2005-2010.
Πανεπιστήμιο Νότιγγαμ –University of Nottingham- (Ηνωμένο Βασίλειο)	Συμμετοχή και συνεργασία σε σεμινάρια, διαλέξεις (σε προγράμματα Erasmus) την χρονική περίοδο 2005-2010.
Αμερικάνικο Κολλέγιο (Πανεπιστήμιο)– American College- (Κύπρος)	Συμμετοχή και συνεργασία σε σεμινάρια, διαλέξεις (σε προγράμματα Erasmus) την χρονική περίοδο 2005-2010.
Πανεπιστήμιο Λίντς –University of Leeds- (Ηνωμένο Βασίλειο)	Συμμετοχή και συνεργασία σε σεμινάρια, διαλέξεις (ως επισκέπτης καθηγητής στην εκπαιδευτική μου άδεια) την χρονική περίοδο 2005-2010.

Κίζος Α.:

Πανεπιστήμιο του Salzburg (Αυστρία)	στα πλαίσια ενός θερινού σχολείου

	χρηματοδοτούμενου από το πρόγραμμα ERASMUS (http://www.eduzgis.net/index.php?option=com_content&view=article&id=502&Itemid=595&lang=en)

Κουρλιούρος Η.:

Institute fuer Klimafolgenforschung (Germany).	Συμμετοχή σε ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα
Technische Universitaet Wien	Συμμετοχή σε ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα
Urban Planning Institute of the Republic of Slovenia	Συμμετοχή σε ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα
UFZ-Umweltforschungs-zentrum Leipzig-Halle GmbH	Συμμετοχή σε ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα
Liverpool John Moores University	Συμμετοχή σε ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα
Warsaw University	Συμμετοχή σε ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα
Stockholmes University	Συμμετοχή σε ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα
Institute for Applied Economic Research (Germany).	Συμμετοχή σε ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα
University of Paris VIII	Συμμετοχή σε ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα
Ακαδημία Επιστημών Αλβανίας	Συμμετοχή και επιστημονική ευθύνη ελληνο-αλβανικού ερευνητικού προγράμματος και ανταλλαγής επιστημόνων και υποψηφίων διδασκόντων

Κουρλιούρος, Η.:**ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΡΙΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ (ΕΚΤΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ)**

1. Βατάλης Ι.Κ. (2004) *Διαχείριση περιβαλλοντικών δεδομένων με χρήση Γ.Σ.Π. και αξιολόγηση ποιότητας περιβάλλοντος με την ανάπτυξη δεικτών. Η περίπτωση της λιγνιτικής περιοχής Πτολεμαΐδας Κοζάνης*. Ε.Μ. Πολυτεχνείο, Σχολή Μηχανικών Μεταλλείων-Μεταλλουργών Μηχανικών.
2. Γκουβέντα Ε. (2008) *Σύγχρονα μεταναστευτικά δίκτυα στη «μουσουλμανική μειονότητα» της Θράκης*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Κοινωνιολογίας.
3. Μαυρίκος Α. (2006) *Υπολογισμός της αξίας του υπόγειου χώρου: Η περίπτωση των υπόγειων αποθηκευτικών χώρων στην Αττική*. Ε.Μ. Πολυτεχνείο, Σχολή Μηχανικών Μεταλλείων-Μεταλλουργών Μηχανικών.
4. Μενεγάκη Μ. (2003) *Συμβολή στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων στο τοπίο από τη μεταλλευτική δραστηριότητα*. Ε.Μ. Πολυτεχνείο, Σχολή Μηχανικών Μεταλλείων-Μεταλλουργών Μηχανικών.
5. Μπακάλης Χρ. (2007) *Λήμνος: Οργάνωση του αστικού χώρου (19^{ος}-20^{ος} αιώνας), κοινωνικός μετασχηματισμός, μεταναστευτικά δίκτυα και αστικοί «αντικατοπτρισμοί»*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Κοινωνιολογίας.
6. Μπαλωμένος Π.Δ. (2008) *Οικονομική της αγοράς ακίνητης περιουσίας και επενδύσεις. Η περίπτωση των εταιριών επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία*. Πάντειο Πανεπιστήμιο, Τμ. Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης.
7. Νασιούλας Ι. (2010) *Ένα συνολικό πλαίσιο για την αξιολόγηση της κοινωνικής οικονομίας στην Ελλάδα*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Κοινωνιολογίας.
8. Πολύζου Ο. (2007) *Γεωθερμία –Βιώσιμη ανάπτυξη και τοπικές κοινωνίες*. Ε.Μ. Πολυτεχνείο, Σχολή Μηχανικών Μεταλλείων-Μεταλλουργών Μηχανικών.

 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΡΙΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ (ΕΝΤΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ)

Ολοκληρωμένες

1. Επιβλέπων εκ μέρους του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών της διδακτορικής διατριβής της Ποζουκίδου Γ., υποτρόφου εξωτερικού του Ιδρύματος στο Πανεπιστήμιο της Πενσυλβάνια των ΗΠΑ (1999-2004).
2. Αναγνώστου Ε. (2004). *Ιστορία της πόλης της Μυτιλήνης. Οικιστική εξέλιξη κατά την περίοδο 1939-1912*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (μέλος ζμελούς συμβουλ. επιτροπής).
3. Αναγνώστου Σπ. (2010) *Αστικοποίηση και εξελίξεις στη δομή του ελληνικού αστικού δικτύου και τη συγκρότηση του αστικού χώρου*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
4. Δαρδαμάνη, Δ. (2009) *Συγκριτική ανάλυση της πορείας των Τεχνολογικών/Επιστημονικών Πάρκων στην Ελλάδα –Δέκα χρόνια μετά*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
5. Δενιόζος Ν. (2003) *Λιμένες και αναπτυξιακές προοπτικές παραμεθόριων περιοχών: Ο ρόλος του λιμένα της Ηγουμενίτσας στην αναπτυξιακή διαδικασία της Θεσπρωτίας*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
6. Ιεραπετρίτης, Δ. (2007) *Η συμβολή της τοπικής οργάνωσης των μαστιχοχωρίων Χίου στη διαχείριση του χώρου κατά την περίοδο 1566-1866 της Οθωμανικής κυριαρχίας*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
7. Καρδάτος, Γ. (2006) *Ανάπτυξη καινοτομικών δράσεων στο χώρο της Πληροφορικής και Τηλεματικής στο Β. Αιγαίο*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
8. Κόκκινου Αικ. (2008) *Καινοτομικές δραστηριότητες και οικονομική ανάπτυξη: Μια διαπεριφερειακή προσέγγιση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (μέλος ζμελούς συμβουλ. επιτροπής).
9. Ξηρουχάκης, Π. (2011) *Τοπικές Αγορές Εργασίας και Μετανάστες: Η περίπτωση των Αλβανών Μεταναστών στο Ηράκλειο Κρήτης*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
10. Πολύδωρος Δ. (2003). *Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος: Χωρική ανάλυση και πολιτικές*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
11. Ράπτη Θ. (2004). *Γεωγραφικά δίκτυα πολυεθνικών βιομηχανικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα: Η περίπτωση της Pechiney*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
12. Σουσαμλής, Μ. (2010) *Η αποδοχή της Τηλεϊατρικής από τους ιατρούς των Μονάδων Υγείας των νησιών του Αιγαίου και της Κρήτης και η συμβολή της στην ανάπτυξη των υπηρεσιών υγείας*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (μέλος ζμελούς συμβουλ. επιτροπής).
13. Σύρμας Ν. (2008) *Η ανάπτυξη και γεωγραφική οργάνωση του δικτύου της Ελληνικής πολεμικής βιομηχανίας ως τμήμα του συστήματος διοικητικής μέριμνας των ΕΔ και του αμυντικού σχεδιασμού της χώρας*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
14. Χρήστου Α. (2007) *Από τη χώρα υποδοχής και πάλι πίσω: Η κληρονομιά της μετανάστευσης και το σχέδιο της παλιννόστησης. (Η Ελληνική μετανάστευση προς τις ΗΠΑ το β' μισό του 20^{ου} αιώνα)*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
15. Φράγκου Μ. (2009) *Ανθρωπογεωγραφίες της Ελληνικής Διασποράς: Τυπολογία μιας Παγκόσμιας Δικτύωσης*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).

Σε εξέλιξη

16. Αγγελίδης Κ. *Η πολεοδόμηση ιδιωτικών εκτάσεων και ο ρόλος τους στην ανάπτυξη της Αττικής*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (μέλος ζμελούς συμβουλ. Επιτροπής).
17. Αναγνωστίδου, Ε. *Η αστική ανάπτυξη της πόλης της Κω κατά την περίοδο της Ιταλοκρατίας (1912-1943)*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
18. Βάτσου, Α. *Διασυνοριακές μετακινήσεις στη Βόρεια Ελλάδα: στα σύνορα με την Τουρκία, Βουλγαρία και ΠΓΔΜ*. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, πρόγραμμα: Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό (μέλος ζμελούς συμβουλ. Επιτροπής).
19. Γιώτης, Α. *Παραδοσιακοί οικισμοί. Μετάβαση από το παραδοσιακό καθεστώς στη σύγχρονη πραγματικότητα*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (μέλος ζμελούς συμβουλ. Επιτροπής).
20. Καμπέλης, Στ. *Χωροταξικός και Πολεοδομικός Σχεδιασμός του Ελλαδικού Χώρου προς μια Πολιτική Αποτελέσματος*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
21. Ξηρουχάκης, Φ. *Επιχειρηματικότητα, καινοτομικές δραστηριότητες και ανταγωνιστικότητα στις μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις: Η περίπτωση της περιφέρειας Κρήτης*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (μέλος ζμελούς συμβουλ. Επιτροπής).
22. Παπαδοπούλου, Ο. *Ανισότητες στην αγορά εργασίας και περιφερειακή οικονομικο-κοινωνική ανάπτυξη: Μια περιφερειακή προσέγγιση του Βορείου και Νοτίου Αιγαίου*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (μέλος ζμελούς συμβουλ. Επιτροπής).

23. Σκαραμαγκά, Β. *Κοινωνικές αντιθέσεις και χωροταξικός σχεδιασμός: Η περίπτωση των Κυκλάδων*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
24. Στεφανοπούλου-Πλατανιώτη, Ο. *Η μετάβαση από τον δημόσιο στον ιδιωτικό χώρο στο ελληνικό αστικό περιβάλλον*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (κύριος επιβλέπων).
25. Τουρκομένης, Κ. *Μεταναστευτικές ροές προς τον Ευρωπαϊκό Νότο: δικτύωση, περιβάλλον ζωής και ευέλικτη εργασία*. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό (μέλος ζμελούς συμβουλ. επιτροπής).
26. Χατζηνικολάου Αιμ. *Η Ελλάδα στον παγκόσμιο χώρο της οικονομίας της γνώσης και της καινοτομίας: Μια συγκριτική μελέτη*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμ. Γεωγραφίας (μέλος ζμελούς συμβουλ. επιτροπής).

Τερκενλή Θ.:

University of Oulu, Department of Geography, Graduate School Lecture, Oulu, Finland	Συμμετοχή σε αξιολόγηση των διδακτορικών διατριβών των υποψηφίων διδασκόντων όλων των ιδρυμάτων της Φινλανδίας
University of Newcastle, U.K., Τμήμα Γεωγραφίας	Διάλεξη σε προπτυχιακούς φοιτητές
University of Southern Main, U.S.A.	Μαθήματα σε προπτυχιακούς φοιτητές, στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, στο πλαίσιο ετήσιων κύκλων μαθημάτων (κατά τους μήνες Μάιο – Ιούνιο).

Κλωνάρη Αικ.:

KOGEKA, Geel-Belgium	για εκπαίδευση ευρωπαίων εκπαιδευτικών στα πλαίσια προγράμματος iGUESS Comenius Course (20-26 Σεπτεμβρίου 2010).
University of Ljubljana, Faculty of Department of Geography, Slovenia	Συμμετοχή σε διαλέξεις με θέμα «The Status of Geography in Greece» την χρονική περίοδο 13-15 Οκτωβρίου 2008. Διάλεξη σε προπτυχιακούς φοιτητές. Συμμετοχή τα πλαίσια του προγράμματος Erasmus Intensive Programmes (Erasmus code: SILJULJA01), με θέμα “Europe’s socio-cultural borders-inherited perceptions and modern landscapes”, Ιούλιος 2008.

Κλωνάρη Αικ.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΡΙΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ (ΕΚΤΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ)

1. **Ανδρουλακάκης Νικόλαος (2010)** *Διαλειτουργικότητα στην Εκπαίδευση Ενηλίκων στα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών. Σχεδιασμός προγράμματος εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*. ΕΜΠ, Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών.
2. Ζαχαράκη Πολυτίμη (2008) *Η Άτυπη Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στην Τοπική Ατζέντα 21: Η περίπτωση του Δήμου Αμαρουσίου, νομού Αττικής*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Περιβάλλοντος
3. Πετρενίτη Βασιλική (2007) *Η περιβαλλοντική ευαισθησία στην ερμηνεία της αφοσίωσης στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Η περίπτωση των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Περιβάλλοντος

Ζούρος Νικόλαος

University of Lausanne, Department of Geography, Switzerland	Συμμετοχή ως προσκεκλημένος ομιλητής σε θερινό σχολείο - 2007 Διάλεξη σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές - 2007 Συνεργασία σε διοργάνωση θερινού σχολείου για προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές σε θέματα γωπάρκων - 2008

University of Genoa, DIPTERIS Italy	Διάλεξη σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές - 2009 Συμμετοχή σε Τριμελή επιτροπή Διδακτορικής Διατριβής - 2010 Συνεργασία σε διοργάνωση θερινού σχολείου προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές σε θέματα γεωπάρκων
University of Braga, Department of Geology, Portugal	Συμμετοχή ως προσκεκλημένος ομιλητής σε θερινό σχολείο (2009, 2011) Διάλεξη σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές Υποβολή κοινής πρότασης Erasmus-Mundus (2009, 2010) Ανταλλαγές φοιτητών ERASMUS
University of Modena, Dipartimento Senze della Terra Italy	Διάλεξη σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές (2009).
Universidade de Trás-os-Montes e Alto Douro, Departamento de Geologia	Συνεργασία σε διοργάνωση θερινού σχολείου προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές σε θέματα γεωπάρκων Συνεργασία σε θέματα ανάδειξης και διαχείρισης γεωτόπων και γεωπάρκων.
Autonomus University of Barcelona	Συνεργασία σε διοργάνωση θερινού σχολείου προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές σε θέματα γεωπάρκων. Συνεργασία σε θέματα ανάδειξης και διαχείρισης γεωτόπων και γεωπάρκων.
University of Tokio - Japan	Συνεργασία σε θέματα ανάδειξης και διαχείρισης γεωτόπων και γεωπάρκων Συνεργασία σε θέματα αντιμετώπισης σεισμικού κινδύνου - φυσικών καταστροφών.
University of Seoul - Korea	Συνεργασία σε θέματα ανάδειξης και διαχείρισης γεωτόπων και γεωπάρκων.

Πετανίδου Θ.:

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΡΙΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ

Πανεπιστημίων της αλλοδαπής

1. Δεκέμβριος 2009. Rapporteur και Μέλος της εξαμελούς επιτροπής κρίσης διδακτορικής διατριβής στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού Pierre et Marie Curie/ Ecole Normale Supérieure: Mathilde Baude: *Information et compétition dans les systèmes plantes-pollinisateurs : rôles de la structure spatiale et de la diversité des communautés végétales.*
2. Μάιος 2007. Μέλος της τριμελούς επιτροπής κρίσης διδακτορικής διατριβής στο Πανεπιστήμιο της Bologna: Daniele Vivarelli, *Consequences of the population size for the pollination of wild plants.* Alma Mater Studiorum, Università di Bologna, Bologna.
3. Οκτώβριος 2006. Reviewer διδακτορικής διατριβής στο Πανεπιστήμιο της Pretoria: Hannelie Human, *Evaluation of the floral rewards of Aloe greathesdii var. davyana (Asphodelaceae), the most important indigenous South African bee plant.* Submitted for the degree of Philosophiae Doctor, Faculty of Natural and Agricultural Sciences, University of Pretoria, Pretoria.
4. Δεκέμβριος 2005. Reviewer της διδακτορικής διατριβής στο Πανεπιστήμιο του Καΐρου: Hanaa Mahamoud El Sheltawi. *Sedimentological studies and environmental hazardous of accumulated*

salts at El-Ratma, Damietta, Egypt. PhD Thesis submitted to the Department of Geology, Faculty of Science, Cairo University, Egypt.

5. Μάιος 2002. Μέλος της τριμελούς επιτροπής κρίσης διδακτορικής διατριβής στο Πανεπιστήμιο του Αλικάντε (Ισπανία): Anna Juan Gallardo, *Estudio sobre la morfología, variabilidad molecular y biología reproductiva de Medicago citrina (Font Quer) Greuter (Leguminosae). Bases para su conservación*. University of Alicante, Dept. of Ciencias Ambientales y Recursos Naturales.

6. Απρίλιος 2000. Μέλος της τριμελούς επιτροπής κρίσης διδακτορικής διατριβής στο Πανεπιστήμιο του Αλικάντε (Ισπανία): Celeste Perez-Banon, *Biología de los sirfidios (Diptera: Syrphidae) de los ecosistemas insulares de la Comunidad Valenciana: aspectos de la relación sirfido-planta*. University of Alicante, Dept. of Ciencias Ambientales y Recursos Naturales.

7. Μάιος 2000. Μέλος της τριμελούς επιτροπής κρίσης διδακτορικής διατριβής στο Πανεπιστήμιο του Aarhus (Δανία): Heidi Elberling, *Plant reproduction in open communities: seed dynamics and pollination*. University of Aarhus, Dept. of Ecology and Genetics.

Διαλέξεις σε Πανεπιστήμια της αλλοδαπής

1. 2010 Ιανουάριος – σειρά διαλέξεων, Universidad de La Habana και Instituto de Ecología y Sistemática, Ministerio de Ciencia Tecnología y Medio Ambiente (CITMA). La Habana, Cuba
2. 2006 – Department of Ecology & Evolutionary Biology, University of Arizona, ΗΠΑ
3. 2005 – Zoological Institute and Zoological Museum of the University of Amsterdam (Ολλανδία)
4. 2002 – University of Alicante (Ισπανία)
5. 2000 – University of Aarhus, Δανία (University of Aarhus)
6. 1997 – University of Alicante (Ισπανία) (ως επισκέπτρια καθηγήτρια)
7. 1996 – University of Alicante (Ισπανία) (ως επισκέπτρια καθηγήτρια)

Εκτός Τμήματος Γεωγραφίας

2010 (Μάιος): 5-ώρες διαλέξεων σε φοιτητές του Πανεπιστημίου Michigan State University των ΗΠΑ, semester abroad, με θέμα «*Neptune's gifts: the salt and the salinas as a heritage in the Mediterranean*».

2008 (Ιούνιος): δίωρη διάλεξη σε φοιτητές του Πανεπιστημίου Michigan State University των ΗΠΑ, semester abroad, με θέμα «*The gift of salt & other heritage of salinas*».

1998-2000 (1999 Μάρτιος, 1998 Οκτώβριος, Μάρτιος 2000, Μυτιλήνη): 12 ώρες διαλέξεων σε φοιτητές Πανεπιστημίων των ΗΠΑ και ειδικότερα του School of International Training, College semester Abroad. Θεματολογία διαλέξεων: «*Το Μεσογειακό Περιβάλλον*» και «*Φυσικοί Πόροι της Μεσογείου και Διαχείρισή τους*».

1998 Απρίλιος – Νοέμβριος (Μυτιλήνη): Σχολή Ξεναγών Γενικής Εκπαίδευσης του ΕΟΤ. Διεξαγωγή του μαθήματος «*Οικολογία και Προστασία του Περιβάλλοντος*».

Διαλέξεις και σεμινάρια σε ΠΜΣ άλλων Πανεπιστημίων

2008-11: διαλέξεις με θέμα την *Επικονίαση*, στο μάθημα «*Biospheric processes in the changing Mediterranean environment*» ελληνογαλλικό ΠΜΣ «*Διατήρηση της Βιοποικιλότητας*» (Τμήμα Επιστημών Θάλασσας, Π. Αιγαίου – Université de Montpellier).

January 2010: *Issues on pollination ecology* (Departamento de Biología, Universidad de La Habana, invited by the Herbario Nacional, Instituto de Ecología y Sistemática, Ministerio de Ciencia Tecnología y Medio Ambiente) (12 ώρες διαλέξεων).

2005-2006: 2 Νοεμβρίου 2005, Διάλεξη στα πλαίσια του κύκλου διαλέξεων «Καθημερινός Βίος και Υλικός Πολιτισμός» του ΠΜΣ του ΙΑΚΑ (Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας & Κοινωνικής Ανθρωπολογίας) του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Θέμα: «Το αλάτι στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό».

1997 (Ιούνιος–Ιούλιος): 4 δίωρες διαλέξεις στο ΠΜΣ του Τμήματος «Περιβαλλοντικών Επιστημών και Φυσικών Πόρων» (Dept. of Ciencias Ambientales y Recursos Naturales, Universidad de Alicante) με θέματα: «*Natural resources and cultural ecology in Europe*» «*Salt of Europe, Salt of the Mediterranean*».

1996 (Μάιος–Ιούλιος): 25 ώρες διαλέξεων με γενικό θέμα «*Theory and techniques of pollination ecology*» στο ΠΜΣ του Τμήματος «Περιβαλλοντικών Επιστημών και Φυσικών Πόρων» (Dept. of Ciencias Ambientales y Recursos Naturales).

2.9.3. Αναπτύσσονται συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς;

Ναι, παραδείγματα βλ. παρακάτω:

• Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης (Υπουργείο Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης)

Κορρές Γ.	Συμμετοχή και συνεργασία σε προγράμματα εξειδίκευσης e-learning την χρονική περίοδο 2005-2010. Συμμετοχή και συνεργασία σε προγράμματα εξειδίκευσης για την αποτύπωση των επαγγελματικών δεξιοτήτων την χρονική περίοδο 2005-2010, και σε συνεργασία με Ο.Ο.Σ.Α. (Οργανισμό για την Οικονομική Συνεργασία & την Ανάπτυξη) και CEDEFOP (Ευρωπαϊκή Ένωση).
Κλωνάρη Αικ.	Ως εμπειρογνώμων για το ψηφιακό σχολείο-δημιουργία ψηφιακού υλικού- στα μαθήματα Γεωγραφίας και Περιβάλλοντος, την χρονική περίοδο 2010-2011, σε συνεργασία και με το ΙΤΥ. Ως εμπειρογνώμων υπεύθυνη για την ομάδα Γεωγραφίας, στο πρόγραμμα «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο πρόγραμμα σπουδών» την χρονική περίοδο 2009-2011, σε συνεργασία και με το Π.Ι.

• Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ)

Κουρλιούρος Η.	1. 1998-2000: Εξεταστής στα ετήσια προγράμματα υποτροφιών του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών για μεταπτυχιακές σπουδές στην ειδίκευση: «Χωροταξία και περιφερειακός σχεδιασμός». Μάθημα: «Μεθοδολογία και πολιτικές χωροταξικού σχεδιασμού και περιφερειακής ανάπτυξης». 2. 2001: Διαμόρφωση της ύλης του μαθήματος «πολιτική οικονομία του χώρου» για την ειδίκευση «Ανθρωπογεωγραφία» στα ετήσια προγράμματα υποτροφιών του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών για μεταπτυχιακές σπουδές. 3. 2002, 2003: Εξεταστής στα ετήσια προγράμματα υποτροφιών του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών για μεταπτυχιακές σπουδές στην ειδίκευση: «Χωροταξία και περιφερειακός σχεδιασμός». Μάθημα: «Θεωρίες ανάλυσης του χώρου και περιφερειακής ανάπτυξης». 4. 2004, 2005, 2006: Εξεταστής στα ετήσια προγράμματα υποτροφιών του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών για μεταπτυχιακές σπουδές στις ειδικεύσεις: (α) «Χωροταξία και περιφερειακός σχεδιασμός» (μάθημα: «Θεωρίες ανάλυσης του χώρου και περιφερειακής ανάπτυξης») (β) «Χωροταξία και τουριστική ανάπτυξη» (μάθημα: «Χωροταξία»).

	5. 2006: Αξιολογητής του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών υποψηφιοτήτων για ερευνητικά προγράμματα του «ΙΚΥΔΑ 2007». 6. 2007: Αξιολογητής του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών υποψηφιοτήτων για μεταδιδακτορική έρευνα.
Πετανίδου	Εξετάστρια κατά τα έτη 2008 και 2009
Χωριανόπουλος, Ι.	2006-2008: Εξεταστής στα ετήσια προγράμματα υποτροφιών του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών για μεταπτυχιακές σπουδές εσωτερικού στην ειδίκευση: (α) «Ανθρωπογεωγραφία» (μάθημα: «Γεωγραφία των Αστικών Κέντρων και της Υπαιθρου»).

• **Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο**

Κορρές Γ.	Συμμετοχή και συνεργασία σε προγράμματα συγγραφής και προετοιμασίας διδακτικού υλικού την χρονική περίοδο 2005-2010.
Κουρλιούρος Η.	Συμμετοχή και συνεργασία σε προγράμματα συγγραφής και προετοιμασίας διδακτικού υλικού 2008.

• **Παιδαγωγικό Ινστιτούτο**

Κορρές Γ.	Συμμετοχή και συνεργασία σε προγράμματα συγγραφής και προετοιμασίας διδακτικού υλικού την χρονική περίοδο 2005-2010.
Κλωνάρη Αικ.	Σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης εκπαιδευτικών Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης (ΠΕΚ Αθήνας, 2007-8).

• **Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Βορείου Αιγαίου, με την Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Λέσβου**

Κλωνάρη Αικ.	Σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης εκπαιδευτικών Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης (ΠΕΚ Αθήνας, 2007-8). Πειραματικά Σχολεία του Πανεπιστημίου Αιγαίου από το 2006 μέχρι και σήμερα. Σε σεμινάρια επιμόρφωσης εκπαιδευτικών στη Μυτιλήνη
Πετανίδου Θ.	Σε σεμινάρια της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Μυτιλήνης
Ζούρος Ν.	Σε σεμινάρια της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Μυτιλήνης Σε σεμινάρια της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Μυτιλήνης

• **Με το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου**

Εκπόνηση διπλωματικών εργασιών φοιτητών (Υπεύθυνοι: Ν. Ζούρος, Ν. Σουλακέλλης, Θ. Κίζος, Κ. Κλωνάρη).

Εκπαιδευτικές επισκέψεις, ερευνητικές εργασίες και ασκήσεις πεδίου (2006-2010 Υπεύθυνοι: Ν. Ζούρος, Θ. Κίζος).

Πρακτική άσκηση φοιτητών (2006-2010 Υπεύθυνη: Κ. Κλωνάρη).

Λειτουργία δικτύου επιστημονικών οργάνων παρακολούθησης φυσικών διεργασιών (2007 Μετεωρολογικός σταθμός – Κ. Καλαμποκίδης, 2007 Σεισμολογικός σταθμός – Ν. Ζούρος).

Εκθέσεις ερευνητικών αποτελεσμάτων (Αναβαθμίδες - Θ. Πετανίδου, Γεώτοποι - Ν. Ζούρος, Σεισμικός κίνδυνος - Ν. Σουλακέλλης, Μ. Βαίτης, Ν. Ζούρος).

Διεθνές Θερινό Σχολείο Γεωπάρκων (2007-2010).

Διαλέξεις και ομιλίες.

Προγράμματα επιμόρφωσης και κατάρτισης.

• **Δήμος Πάρου**

Κουρλιούρος Η.	Διευθυντής του Θερινού Σχολείου Πάρου (2004-σήμερα). Θέματα Θ.Σ.Π.: 1. Διαχείριση της πολιτιστικής διάστασης του χώρου 2. Νησιωτικός χώρος και ολοκληρωμένη ανάπτυξη 3. Πόλεις και πολεοδομικός σχεδιασμός την εποχή της παγκοσμιοποίησης 4. Σύγχρονα μεταναστευτικά ζητήματα και επιπτώσεις στον ελληνικό νησιωτικό χώρο
Πετανίδου	Διάλεξη κατά το Θ. Σχολείο 2009
Ν. Ζούρος	Μέλος της Επιτροπής του Θερινού Σχολείου Πάρου (2004-σήμερα). Διαλέξεις

• **Δήμος Ταύρου**

Κουρλιούρος Η.	- Δήμος Ταύρου/EU-EUROFORM Program. Πρόγραμμα επιμόρφωσης στελεχών για τη δημιουργία τμημάτων περιβάλλοντος στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. - Δήμος Ταύρου/ΕΚΤ. Πρόγραμμα επιμόρφωσης αποφοίτων ΑΕΙ-ΤΕΙ σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος.

- **Με σχολεία Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης** όλης της Ελλάδας με αφορμή τον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Γεωγραφίας (Αικ. Κλωνάρη, Σουλακέλλης Ν., 2009-2010)

• **Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ).**

Κουρλιούρος, Η.	- Διδασκαλία στο Πρόγραμμα κατάρτισης αποφοίτων ΑΕΙ και ΤΕΙ με θέμα: 2 ^ο Πρόγραμμα Κατάρτισης Συμβούλων Αναπτυξιακών Συνδέσμων Ν.Ελλάδας. - Διδασκαλία στο Πρόγραμμα κατάρτισης αποφοίτων ΑΕΙ ως Συμβούλων Αστικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Αττικής. - Διδασκαλία στο Πρόγραμμα κατάρτισης ανέργων Δήμου Λαυρεωτικής.

• **Άλλα**

Κλωνάρη Αικ.	Επαγγελματική Σχολή Βοηθών Νοσηλευτών του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής, διάλεξη με θέμα «Σεισμοί», 9 /2/2007.
Πετανίδου Θ.	Λέσχη Lion's – Τομέας Μυτιλήνης Φίλοι Μουσείου Γουλανδρή Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Νεάπολης Κρήτης Διάφοροι Πολιτιστικοί Σύλλογοι ανά την Ελλάδα (π.χ. Πάρου, Μεσολογγίου, Ζακύνθου κ.ά.)
Κουρλιούρος Η.	2001-σήμερα: Συν-επιμελητής της σειράς: «Κριτική Γεωγραφική Σκέψη» του εκδοτικού οίκου «Ελληνικά Γράμματα»

2.10. Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών.

2.10.1. Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας;

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, τα μέλη ΔΕΠ μετά τη συμπλήρωση 3 ετών μπορούν να ζητήσουν εκπαιδευτική άδεια ενός εξαμήνου και μετά την πάροδο 6 χρόνων, άδεια ίση με ένα ακαδημαϊκό έτος. Η επιλογή των Ιδρυμάτων και του συνολικού προγράμματος της κινητικότητας γίνεται με γνώμονα την περαιτέρω διεύρυνση των ερευνητικών και διδακτικών δεξιοτήτων των μελών ΔΕΠ και εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Υπάρχει επίσης πρόβλεψη για την αδιάκοπη κάλυψη των διδακτικών αναγκών του Τμήματος κατά την περίοδο της κινητικότητας του μέλους ΔΕΠ (Πίνακας 2-7).

2.10.2. Πόσες και ποιες συμφωνίες έχουν συναφθεί για την ενίσχυση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών;

Υπάρχουν συμφωνίες με 93 Τμήματα ή Σχολές από 20 Ευρωπαϊκά Ιδρύματα ή από άλλες, συνδεδεμένες με το Πρόγραμμα ERASMUS, χώρες. Τα επιστημονικά πεδία των Τμημάτων/Σχολών αυτών σχετίζονται κυρίως με την επιστήμη της Γεωγραφίας, αλλά και με άλλες Ανθρωπιστικές Επιστήμες, το Περιβάλλον, την Οικολογία, την Οικονομία και τη Διαχείριση Επιχειρήσεων, τις Ευρωπαϊκές σπουδές, την Εκπαίδευση και τη Διδακτική.

Στον Πίνακα 2-8 του Παραρτήματος παρατίθενται τα Ιδρύματα με τα οποία υπάρχουν ενεργές συνεργασίες, η χώρα προέλευσης των Ιδρυμάτων και το αντικείμενο σπουδών.

2.10.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία και πόσες φορές;

Στο σύνολο του Τμήματος έχουν μετακινηθεί 14 μέλη ΔΕΠ 163 φορές προς άλλα Ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού (Πίνακας 2- 9). Το Τμήμα κατά περίπτωση, μπορεί να συμμετάσχει στα έξοδα των μετακινήσεων αυτών. Παρέχει ακόμα κάποια αποζημίωση σε δύο μέλη ΔΕΠ ανά έτος για συμμετοχή σε συνέδρια.

2.10.4. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Έχουν μετακινηθεί προς το Τμήμα 153 μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων του εσωτερικού και του εξωτερικού (Πίνακας 2 - 10). Στις περισσότερες περιπτώσεις, το Τμήμα συμμετέχει στα έξοδα των μετακινήσεων αυτών καλύπτοντας τα μεταφορικά έξοδα και μία διανυκτέρευση. Παρέχει επίσης και ημερήσια αποζημίωση.

2.10.5. Πόσοι φοιτητές του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Οκτώ φοιτητές του ΠΠΣ και του ΠΜΣ έχουν μετακινηθεί στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS με έξοδα που καλύπτονται από το πρόγραμμα ERASMUS. Ένας φοιτητής του ΠΜΣ έχει μετακινηθεί, με έξοδα από ερευνητικό πρόγραμμα του Τμήματος, για την παρακολούθηση σεμιναρίου σε ιδιωτικό φορέα του εσωτερικού (Πίνακας 2 - 11).

2.10.6. Πόσοι φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Από το έτος 2007-2008 και μετά, έχουν μετακινηθεί 13 φοιτητές Ιδρυμάτων του εξωτερικού προς το Τμήμα, 11 με το πρόγραμμα ERASMUS και 2 με το πρόγραμμα ERASMUS placement. Την τελευταία πενταετία, έχουν μετακινηθεί προς το Τμήμα ακόμα 6 μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες από Ευρωπαϊκές χώρες και τις ΗΠΑ (Πίνακας 2 -12).

2.10.7. Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα;

Ναι. Η έγκριση της εκάστοτε μετακίνησης για διδασκαλία γίνεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Ζητείται επίσης από το μέλος ΔΕΠ να προσκομίσει αμά τη επιστροφή του/της βεβαίωση της διδακτικής διαδικασίας στο άλλο Ίδρυμα.

2.10.8. Πόσο ικανοποιητική είναι η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους;

Η ποιότητα του έργου του κεντρικού Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων είναι πολύ υψηλή, παρόλο που είναι υποστελεχωμένο (δύο άτομα).

2.10.9. Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;

Πραγματοποιείται μία ενημερωτική ημερίδα για το πρόγραμμα ERASMUS LLP ανά ακαδημαϊκό έτος με τη συμμετοχή μελών ΔΕΠ, μελών του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων, εισερχόμενων αλλοδαπών φοιτητών αλλά και φοιτητών του Πανεπιστημίου του Αιγαίου που έχουν μετακινηθεί με το πρόγραμμα. Ακόμα, πραγματοποιούνται μία ενημερωτική ημερίδα τον χρόνο σχετικά με την Πρακτική Άσκηση των φοιτητών και ακόμα μία για την παρουσίαση από τους φοιτητές των αποτελεσμάτων της συμμετοχής τους στην Πρακτική Άσκηση.

2.10.10. Οργανώνονται εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές από άλλα Ιδρύματα;

Ναι. Γίνεται ενημέρωση για το Τμήμα Γεωγραφίας, τον τρόπο με τον οποίο είναι οργανωμένο, το πρόγραμμα σπουδών του και το ποια είναι τα βασικά ερευνητικά ενδιαφέροντα του ακαδημαϊκού προσωπικού και των συνεργατών του. Επίσης, γίνεται ενημέρωση και για τη γεωγραφική εκπαίδευση στην Ελλάδα.

2.10.11. Πώς υποστηρίζονται οι εισερχόμενοι φοιτητές;

Στους εισερχόμενους φοιτητές μέχρι και φέτος προσφέρονται: δωρεάν σίτιση, δωρεάν στέγαση (εφόσον υπάρχουν διαθέσιμα δωμάτια), φοιτητικό πάσο, κάρτα για τα λεωφορεία (κάρτα απεριορίστων διαδρομών με συμβολικό κόστος), δωρεάν μαθήματα ελληνικής γλώσσας σε Τμήμα

αρχαρίων, δωρεάν πρόσβαση στο διαδίκτυο στο campus και παροχή κωδικών πρόσβασης στους υπολογιστές των εργαστηρίων του Τμήματος, πρόσβαση στη βιβλιοθήκη, καθώς και η δυνατότητα συμμετοχής στις αθλητικές και καλλιτεχνικές ομάδες του Πανεπιστημίου. Τέλος, διοργανώνονται εκδηλώσεις γνωριμίας με τη Λέσβο, καθώς και πολιτιστικές επισκέψεις (π.χ. Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου, κ.α.).

2.10.12. Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές; Παρέχεται άλλου είδους διδασκαλία/βοήθημα π.χ. κατ' ιδίαν σεμινάρια, ξένη βιβλιογραφία, κλπ., για τη διευκόλυνση των αλλοδαπών φοιτητών;

Κανένα μάθημα δεν διδάσκεται (και) σε ξένη γλώσσα. Όμως, σε 48 μαθήματα του ΠΠΣ και του ΠΜΣ παρέχεται άλλου είδους διδασκαλία/βοήθημα για τη διευκόλυνση των αλλοδαπών φοιτητών, όπως π.χ. κατ' ιδίαν σεμινάρια, παράδοση εργασιών σε ξένη γλώσσα, ξένη βιβλιογραφία, κλπ.

2.10.13. Υπάρχει πρόσθετη (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομική ενίσχυση των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας;

Από το Ίδρυμα, δεν προσφέρεται πρόσθετη χρηματοδότηση ούτε στους φοιτητές, ούτε στα μέλη ΔΕΠ. Σε περίπτωση που ένα πρόγραμμα κινητικότητας δεν καλύπτει το 100% των εξόδων των μελών ΔΕΠ, τότε το Τμήμα αναλαμβάνει, κατά περίπτωση, να καλύψει τη διαφορά.

2.10.14. Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;

Αναφορικά με τη προώθηση της κινητικότητας των φοιτητών, στο Τμήμα υπάρχει ειδική επιτροπή αποτελούμενη από μέλη ΔΕΠ που ασχολείται, εκτός των άλλων, με την ενημέρωση των φοιτητών πάνω σε ζητήματα προγραμμάτων κινητικότητας.

Για την άμβλυση των ανησυχιών από μέρους των φοιτητών, σχετικών με την καθυστέρηση που μπορεί να συνεπάγεται η όποια συμμετοχή τους σε προγράμματα κινητικότητας, πριν την μετακίνηση, γίνεται αντιστοίχιση των μαθημάτων που θα διδαχθεί στο Ίδρυμα υποδοχής ο φοιτητής με μαθήματα του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Γεωγραφίας με σκοπό όταν επιστρέψει να γίνει αναγνώριση των μονάδων των μαθημάτων που πέρασε εκεί. Επίσης, υπάρχει στον εσωτερικό κανονισμό του Τμήματος διάταξη η οποία επιτρέπει στους συμμετέχοντες φοιτητές να δηλώνουν κανονικά τα μαθήματα του εξαμήνου κατά το οποίο μετακινούνται και να εξεταστούν σε αυτά όταν επιστρέψουν.

Ακόμα, μέσα από ειδικά στοχευμένα μαθήματα (π.χ. Γεωγραφία της Ευρωπαϊκής Ένωσης), οι φοιτητές είναι σε θέση να γνωρίσουν σε βάθος θέματα σχετικά με την οργανωτική-θεσμική και πολιτική διάρθρωση της ΕΕ καθώς και με τις Ευρωπαϊκές πολιτικές σύγκλισης. Τέλος, παρέχεται από το Τμήμα στον φοιτητικό σύλλογο ειδικός χώρος για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του ως μέλους του [Ευρωπαϊκού Συλλόγου Γεωγραφίας για Φοιτητές και Νέους Γεωγράφους \(European Geography Association for students and young geographers\)](#).

Το Τμήμα προωθεί την ιδέα της κινητικότητας των μελών ΔΕΠ με την παροχή διευκολύνσεων για τη συμμετοχή τους σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά συνέδρια, παρέχοντάς τους άδεια συμμετοχής σε αυτά και σε κάποιες περιπτώσεις και κάποια χρηματοδότηση.

2.10.15. Πώς ελέγχεται η ποιότητα (και όχι μόνον η ποσότητα) της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού;

Η διαδικασία εκπαιδευτικής άδειας περιλαμβάνει ένα σύνολο σταδίων που στοχεύουν στην εξασφάλιση της κατά το δυνατό ποιοτικότερης κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού. Αρχικά, το μέλος ΔΕΠ καλείται να καταθέσει πρόταση του προγράμματος μετακίνησης στην οποία να εξηγεί τους λόγους για τους οποίους το συγκεκριμένο Ίδρυμα/Ερευνητική ομάδα επιλέγονται. Μετά την επιστροφή του, καλείται επίσης να καταθέσει τα αποτελέσματα της 6-μηνιαίας ή ετήσιας ερευνητικής του προσπάθειας.

Στον Πίνακα 2-13 του Παραρτήματος παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά στοιχεία των μετακινήσεων του ακαδημαϊκού προσωπικού και των φοιτητών κατά την τελευταία πενταετία.

3. Ερευνητικό έργο

3.1. Προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος.

3.1.1. Υπάρχει συγκεκριμένη ερευνητική πολιτική του Τμήματος; Ποια είναι;

Η ερευνητική πολιτική του Τμήματος συγκροτείται αθροιστικά «από τα κάτω», αποτελούμενη από ερευνητικές κατευθύνσεις ή άξονες, που συγκροτούνται *ad hoc* από ομάδες μελών ΔΕΠ με συναφή ερευνητικά ενδιαφέροντα και που αναπτύσσουν ερευνητικά δίκτυα είτε μεταξύ τους ή με ερευνητές από άλλα ΑΕΙ του εσωτερικού ή του εξωτερικού. Η ερευνητική δραστηριότητα στο Τμήμα αφορά ένα ευρύ φάσμα που περιλαμβάνει θεωρητική και εφαρμοσμένη έρευνα στην ανθρωπογεωγραφία και στην ανάλυση των κοινωνικοοικονομικών φαινομένων, στη φυσική γεωγραφία και στη διαχείριση του περιβάλλοντος, στην αειφόρο ανάπτυξη και στο σχεδιασμό του χώρου, στη χαρτογραφία και στη γεωπληροφορική τεχνολογία, και στη γεωγραφική εκπαίδευση. Το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος δραστηριοποιείται ερευνητικά κυρίως σε πεδία που συνδέονται με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, τις φυσικές καταστροφές, τη διαχείριση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, την κοινωνική και οικονομική γεωγραφία, το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, την επιστήμη των γεωγραφικών πληροφοριών και τη χωρική ανάλυση, με απώτερους στόχους τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και της ευρύτερης κοινωνίας.

3.1.2. Πώς παρακολουθείται η υλοποίηση της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;

Δεν έχει μέχρι σήμερα υπάρξει ένα σύστημα παρακολούθησης της υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος. Πρόσφατα όμως έχει συσταθεί στο Τμήμα επιτροπή ερευνητικής στρατηγικής, που αποτελείται από μέλη ΔΕΠ όλων των ακαδημαϊκών κατευθύνσεων του Τμήματος, για τη χάραξη και παρακολούθηση της ερευνητικής πολιτικής του.

3.1.3. Πώς δημοσιοποιείται ο απολογισμός υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;

Δεν δημοσιοποιείται απολογισμός της υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος.

3.1.4. Παρέχονται κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας; Ποια είναι αυτά;

Κίνητρα για τη διεξαγωγή της έρευνας στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας αποτελούν η εξασφάλιση των απαραίτητων κονδυλίων για τη χρηματοδότηση των ερευνητικών ομάδων, και των μεταπτυχιακών και διδακτορικών εν γένει ερευνητικών εργασιών, καθώς και η επιθυμία για ακαδημαϊκή εξέλιξη και προώθηση του έργου των μελών ΔΕΠ.

3.1.5. Πώς ενημερώνεται το ακαδημαϊκό προσωπικό για δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας;

Η ενημέρωση του ακαδημαϊκού προσωπικού για τις δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας γίνεται ηλεκτρονικά μέσω της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Αιγαίου και των επιμέρους φορέων χρηματοδότησης (π.χ. Ευρωπαϊκή Ένωση, Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας). Η κύρια πηγή πληροφόρησης προέρχεται από τα ερευνητικά δίκτυα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος με διάφορες ερευνητικές ομάδες και φορείς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, από όπου προέρχονται οι πληροφορίες και οι ευκαιρίες χρηματοδότησης των ερευνητικών δραστηριοτήτων.

3.1.6. Πώς υποστηρίζεται η ερευνητική διαδικασία;

Το Τμήμα Γεωγραφίας έχει προχωρήσει σε συγκεκριμένες προμήθειες για την υποστήριξη της ερευνητικής διαδικασίας και τη δημιουργία υποδομών μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και των άλλων χρηματοδοτήσεων που προκύπτουν σε επίπεδο Πανεπιστημίου Αιγαίου. Επίσης, υποβάλλει προτάσεις για έργα και χρηματοδοτείται στα πλαίσια των ΚΠΣ καθώς και μέσα από τις ανταγωνιστικές χρηματοδοτήσεις Ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων για τη δημιουργία ερευνητικών υποδομών και την αγορά ερευνητικού εξοπλισμού, με τις γνωστές δυσκολίες και τα μικρά ποσοστά επιλεξιμότητας. Επιπλέον, έχει κάνει τις απαραίτητες εσωτερικές ενέργειες για την ορθολογική κατανομή του διαθέσιμου ερευνητικού χώρου και την επέκταση της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ με την ίδρυση ερευνητικών εργαστηρίων σε όλους τους τομείς του Τμήματος.

Το Τμήμα υλοποιεί θεσμούς (όπως θερινή πρακτική άσκηση, θερινά σχολεία, σεμινάρια και διατμηματικά μεταπτυχιακά) με τους οποίους τα μέλη του έρχονται σε επαφή με άλλες ερευνητικές ομάδες για συνεργασία. Προς αυτή την κατεύθυνση, διαθέτει μέρος του ελάχιστου ετήσιου προϋπολογισμού του για την ανταλλαγή επισκέψεων των μελών του προς ενίσχυση της ερευνητικής δραστηριότητας.

Το Τμήμα διατηρεί επίσης στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) τη διπλωματική εργασία και τις διαλέξεις ως μαθήματα, ενώ έχει δημιουργήσει ένα καινοτόμο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) και συμμετέχει σε άλλα δύο (2) διατμηματικά ΠΜΣ. Στόχος όλων αυτών των διαδικασιών είναι η κατάρτιση του νέου επιστημονικού δυναμικού με ερευνητικές δεξιότητες και προοπτικές για την υποστήριξη και ανάπτυξη της έρευνας και τεχνολογίας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

3.1.7. Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες έρευνας;

Το Τμήμα διαθέτει δύο (2) υποτροφίες με απαλλαγή διδασκτρων στους αριστεύσαντες φοιτητές του ΠΜΣ και μία (1) υποτροφία απαλλαγής διδασκτρων σε ένα μεταπτυχιακό φοιτητή που εργάζεται στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Γενικά, το χαμηλό ύψος χρηματοδότησης του Τμήματος σε συνάρτηση με τον αυξημένο αριθμό φοιτητών δεν επιτρέπει τη χορήγηση υποτροφιών έρευνας, αλλά δεν υφίσταται και θεσμικά τέτοια δυνατότητα. Ωστόσο, το Τμήμα ενθαρρύνει την εισαγωγή φοιτητών που έχουν πάρει υποτροφίες για μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές, ενώ προετοιμάζει τους φοιτητές του για τη διεκδίκηση υποτροφιών που προσφέρονται από εθνικά και διεθνή ιδρύματα.

3.1.8. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο εσωτερικό του Τμήματος;

Τα ερευνητικά αποτελέσματα των διπλωματικών εργασιών τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο παρουσιάζονται δημόσια στα πλαίσια του Τμήματος. Επίσης, η πρόοδος των ερευνητικών εργασιών των υποψηφίων διδασκτρων παρουσιάζεται σε δύο (2) ημερίδες με τίτλο «Έρευνα στη Γεωγραφία» που γίνονται ετησίως υπό την αιγίδα του Τμήματος και είναι ανοικτές σε κάθε ενδιαφερόμενο. Μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και προσκεκλημένοι Έλληνες και ξένοι ερευνητές δίδουν διαλέξεις που οργανώνονται συστηματικά καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους στα αμφιθέατρα του Τμήματος. Επιπλέον, πολλά συνέδρια, ημερίδες και τακτικές συναντήσεις προόδου εθνικών και ευρωπαϊκών ερευνητικών προγραμμάτων λαμβάνουν χώρα στις εγκαταστάσεις του Τμήματος.

3.1.9. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα εκτός Τμήματος, στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα;

Τα ερευνητικά αποτελέσματα ανακοινώνονται και διαχέονται μέσω της έκδοσης επιστημονικών εργασιών σε ελληνικά και διεθνή έγκριτα περιοδικά και βιβλία, καθώς και με τη συμμετοχή του

επιστημονικού δυναμικού του Τμήματος σε εθνικά και διεθνή συνέδρια και ημερίδες. Τα μέλη του Τμήματος δημοσιεύουν τα ερευνητικά τους αποτελέσματα σε ελληνικά και ξένα έγκυρα επιστημονικά περιοδικά με κριτές και πρακτικά εθνικών και διεθνών συνεδρίων με κρίση ή/ και πρόσκληση. Το Τμήμα εκδίδει και περιορισμένο αριθμό μονογραφιών με προσωπική πρωτοβουλία κάποιων μελών ΔΕΠ. Το Τμήμα υποστηρίζει αυτές τις προσπάθειες και διαθέτει μέρος των κονδυλίων του για την υλοποίηση αυτών των δραστηριοτήτων.

3.1.10. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον;

Τα ερευνητικά αποτελέσματα διαχέονται στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον μέσα από συνεντεύξεις και άρθρα κατόπιν προσκλήσεως στα ΜΜΕ (εφημερίδες, περιοδικά, ραδιόφωνο, τηλεόραση) και εκδόσεις ενημερωτικού υλικού στην Ελλάδα. Μέλη του Τμήματος δίνουν διαλέξεις σε δημόσιους, ιδιωτικούς και μη κερδοσκοπικούς φορείς (κατόπιν προσκλήσεως), και συμμετέχουν σε προγράμματα που εκπονούν Περιφέρειες, Δήμοι, Σχολεία και άλλοι δημόσιοι και κοινωνικοί φορείς σε όλη τη χώρα. Επίσης, το ακαδημαϊκό προσωπικό παρέχει επιμόρφωση και υποστήριξη προς την Πολιτεία για χάραξη και εξειδίκευση των πολιτικών που αφορούν εν γένει πολλούς τομείς της Δημόσιας ζωής (π.χ. Υπουργεία, Περιφέρειες, ΟΤΑ, Εθελοντικές Οργανώσεις, Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, Πυροσβεστικό Σώμα κλπ.). Γενικά, οι ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος σκοπεύουν στην άμεση διάχυση των αποτελεσμάτων των ερευνών του μέσα από βιβλία, συνέδρια και συγγραφή άρθρων (ελληνικών και ξένων) ώστε να υπάρχει άμεση διάδραση με την κοινωνία και πληροφόρηση (π.χ. δια βίου εκπαίδευση) σε θέματα περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών εφαρμογών--θέματα που αφορούν το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και τους πολίτες. Το Τμήμα συνεργάζεται και συμμετέχει ενεργά στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων των δύο Πειραματικών Σχολείων (Γυμνασίου και Λυκείου) του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη Μυτιλήνη, ενώ δέχεται επισκέψεις και ενημερώνει στις ερευνητικές εγκαταστάσεις του ένα μεγάλο αριθμό σχολείων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε ετήσια βάση.

3.2. Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα.

3.2.1. Ποια ερευνητικά προγράμματα και δραστηριότητες υλοποιήθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη κατά την τελευταία πενταετία;

Όπως αναλυτικότερα παρουσιάζεται και στον Πίνακα 7-12 που παρουσιάζεται στο Παράρτημα, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας συμμετείχαν την περίοδο 2006-2010 ως επιστημονικοί υπεύθυνοι ή ερευνητές σε 93 διαφορετικά ερευνητικά προγράμματα. Την περίοδο πριν το 2006, το Τμήμα Γεωγραφίας καταγράφει συμμετοχή σε 99 ερευνητικά προγράμματα.

3.2.2. Ποιο ποσοστό μελών ΔΕΠ αναλαμβάνει ερευνητικές πρωτοβουλίες;

Την περίοδο 2006-2010, το 100% των μελών ΔΕΠ συμμετείχε σε ερευνητικά προγράμματα.

3.2.3. Συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες ή/και μεταδιδακτορικοί ερευνητές στα ερευνητικά προγράμματα;

Στην υλοποίηση των παραπάνω διεθνών και εθνικών ερευνητικών προγραμμάτων και έργων συμμετέχουν προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές καθώς και εξειδικευμένοι επιστήμονες, ενώ παράλληλα δίνεται στους φοιτητές και η δυνατότητα εκπόνησης διπλωματικών εργασιών και θερινής πρακτικής άσκησης.

3.3. Ερευνητικές υποδομές.

3.3.1. Αριθμός και χωρητικότητα ερευνητικών εργαστηρίων.

Στο Τμήμα Γεωγραφίας λειτουργούν 11 οργανωμένα εργαστήρια για την υποστήριξη της ερευνητικής διαδικασίας.

Τα **ερευνητικά εργαστήρια** καλύπτουν διάφορα θεματικά πεδία της Γεωγραφίας και είναι τα ακόλουθα: (1) Εργαστήριο Βιογεωγραφίας και Οικολογίας, (2) Εργαστήριο Γεωγραφίας Φυσικών Καταστροφών, (3) Εργαστήριο Δορυφορικής Μετεωρολογίας και Κλιματολογίας, (4) Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Γεωμορφολογίας και Περιβαλλοντικής Γεωλογίας, (5) Εργαστήριο Ανάλυσης και Σχεδιασμού Τοπίου, (6) Εργαστήριο Αστικής Γεωγραφίας και Πολεοδομικού Σχεδιασμού, (7) Εργαστήριο Μετακινήσεων Πληθυσμών, (8) Εργαστήριο Οικονομικής Γεωγραφίας, Περιφερειακής Ανάπτυξης και Χωροταξικού Σχεδιασμού, (9) Εργαστήριο Χαρτογραφίας και Γεωπληροφορικής, (10) Εργαστήριο Χωρικής Ανάλυσης, Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών και Τηλεπισκόπησης και (11) Εργαστήριο Ανάλυσης και Οπτικοκοποίησης Χωρο-Χρονικών Δεδομένων.

Η χωρητικότητα των ερευνητικών εργαστηρίων θεωρείται επαρκής. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το Εργαστήριο Βιογεωγραφίας και Οικολογίας διαθέτει χώρο ~ 100 m² καθώς και αποθήκη ~ 30 m², ενώ το Εργαστήριο Γεωγραφίας Φυσικών Καταστροφών στεγάζεται σε αίθουσα εμβαδού ~ 60 m². Οι θέσεις εργασίας που τα ερευνητικά εργαστήρια καλύπτουν, ποικίλουν. Το Εργαστήριο Μετακινήσεων Πληθυσμών, για παράδειγμα, διαθέτει δυο πλήρως εξοπλισμένες θέσεις εργασίας καθώς και μια σειρά από άλλα μέσα (βιβλιοθήκες, αρχαικό υλικό κτλ.), ενώ το Εργαστήριο Χωρικής Ανάλυσης, Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών και Τηλεπισκόπησης καλύπτει 6 θέσεις εργασίας.

3.3.2. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων των ερευνητικών εργαστηρίων.

Η ποιότητα των χώρων που έχουν διατεθεί από το Τμήμα Γεωγραφίας στα ερευνητικά εργαστήρια κρίνεται ως ικανοποιητική και κατάλληλη για τις σχετικές δραστηριότητες. Τα προβλήματα που εμφανίζονται κατά καιρούς, σχετίζονται με την ελλιπή συντήρηση των εγκαταστάσεων.

3.3.3. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού.

Η στοιχειώδης καταλληλότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού αποτελεί κοινά αποδεκτό τόπο. Η ποιότητα του εξοπλισμού, όμως, εξαρτάται από τις δυνατότητες διεύρυνσης και ανανέωσης του, οι οποίες δεν είναι εξασφαλισμένες.

3.3.4. Καλύπτουν οι διαθέσιμες υποδομές τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας;

Οι ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας καλύπτονται μερικώς από τις διαθέσιμες υποδομές. Καταγεγραμμένες ελλείψεις υλικών και εξοπλισμών, όμως, (όπως, εξειδικευμένες συσκευές, Η/Υ, περιφερειακά, εποπτικά μέσα, έπιπλα, αντιδραστήρια, αναλώσιμα, εκπαιδευτικό υλικό, λογισμικά) δημιουργούν εμπόδια στο ερευνητικό έργο.

3.3.5. Ποια ερευνητικά αντικείμενα δεν καλύπτονται από τις διαθέσιμες υποδομές;

Αναφέρουμε, ενδεικτικά, συγκεκριμένα ερευνητικά αντικείμενα που δεν καλύπτονται από τις διαθέσιμες υποδομές:

- Εργαστήριο Βιογεωγραφίας και Οικολογίας: Οικοφυσιολογία της ανθοφορίας, έρευνα της βιοποικιλότητας και βιογεωγραφίας άγριων μελισσών και άλλων επικονιαστών.
- Εργαστήριο Χωρικής Ανάλυσης, Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών και Τηλεπισκόπησης: Η ταυτοποίηση των φασματικών υπογραφών των διαφόρων ειδών βλάστησης στο πεδίο.

- Εργαστήριο Χαρτογραφίας και Γεωπληροφορικής: Η τρισδιάστατη χαρτογράφηση γεωγραφικών δεδομένων λόγω έλλειψης 3D Laser Scanner.
- Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Γεωμορφολογίας και Περιβαλλοντικής Γεωλογίας: Η παρακολούθηση μικρομεταβολών του ανάγλυφου που προκαλούνται από γεωδυναμικά φαινόμενα.
- Εργαστήριο Γεωγραφίας Φυσικών Καταστροφών: Οι εργασίες/ δειγματοληψίες πεδίου απαιτούν ειδικά όργανα που δεν καλύπτονται πλήρως. Η προμήθεια και αναβάθμιση του λογισμικού διαφόρων εφαρμογών κοστίζει αρκετά και γίνεται με πολύπλοκες διαδικασίες.

3.3.6. Πόσο εντατική χρήση γίνεται των ερευνητικών υποδομών;

Η χρήση των υποδομών των Εργαστηρίων του Τμήματος είναι καθημερινή και εντατική, ενώ σε αυτά απασχολούνται και ερευνητικοί συνεργάτες και υπ. διδάκτορες.

3.3.7. Πόσο συχνά ανανεώνονται οι ερευνητικές υποδομές; Ποια είναι η ηλικία του υπάρχοντος εξοπλισμού και η λειτουργική του κατάσταση και ποιες οι τυχόν ανάγκες ανανέωσης/ επικαιροποίησης;

Η ηλικία του υπάρχοντος εξοπλισμού δεν παρουσιάζει ενιαία εικόνα στο Τμήμα. Η ανομοιομορφία αυτή αντανακλά τις ιδιαίτερες ερευνητικές ανάγκες, τις ελλείψεις, αλλά και τα διαφορετικά κόστη αντικατάστασης των εξοπλισμών του κάθε εργαστηρίου. Στο Εργαστήριο Βιογεωγραφίας και Οικολογίας, για παράδειγμα, παρότι οι ανάγκες έχουν καταγραφεί, ο εξοπλισμός δεν έχει, μέχρι σήμερα, ανανεωθεί, ενώ στο Εργαστήριο Γεωγραφίας Φυσικών Καταστροφών η ηλικία του υπάρχοντος εξοπλισμού αγγίζει (αλλά δεν ξεπερνά) τα δέκα έτη χρήσης. Σε εργαστήρια που ο εξοπλισμός αποτελείται κυρίως από υπολογιστές – όπως αυτά της “Χαρτογραφίας και Γεωπληροφορικής”, της “Χωρικής Ανάλυσης, Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών και Τηλεπισκόπησης”, καθώς και της “Ανάλυσης και Οπτικοκοποίησης Χωρο-Χρονικών Δεδομένων” – η ανανέωση του είναι συχνότερη. Ζητήματα, πάντως, που αφορούν όλα τα εργαστήρια σχετίζονται με τη λειτουργικότητα των υπολογιστών, καθώς και με την αδειοδότηση / αναβάθμιση των λογισμικών που χρησιμοποιούνται.

3.3.8. Πώς χρηματοδοτείται η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών;

Η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών γίνεται, κυρίως, μέσα από τις (ανταγωνιστικές) διαδικασίες χρηματοδότησης των Ευρωπαϊκών και των εθνικών ερευνητικών προγραμμάτων, καθώς και από το ΠΕΠ Β. Αιγαίου. Οι διαδικασίες αυτές συνοδεύονται από χαρακτηριστικά προβλήματα “επιλεξιμότητας” και “απόσβεσης” των εξοπλισμών, καθώς και από καθυστερήσεις στις διαδικασίες προμήθειας τους.

3.4. Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία.

3.4.1. Πόσα βιβλία/μονογραφίες δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος;

Όπως αναφέρεται και στον Πίνακα 7-10, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας δημοσίευσαν την τελευταία πενταετία 34 βιβλία/ μονογραφίες (Σχήμα 1). Την περίοδο πριν το 2006 δημοσιεύτηκαν από τα μέλη του Τμήματος 56 βιβλία/ μονογραφίες. Σύνολο: 90 (Σχήμα 2).

3.4.2. Πόσες εργασίες δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ;

(α) Σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές ;

(β) Σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές;

(γ) Σε Πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων με κριτές;

(δ) Σε Πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων χωρίς κριτές;

Όπως αναφέρεται και στον Πίνακα 7-10, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας δημοσίευσαν κατά την τελευταία πενταετία (Σχήμα 1):

Α) Σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές, 162 άρθρα (30 από αυτά σε Ελληνικά περιοδικά και 132 σε διεθνή). Την περίοδο πριν το 2006 δημοσιεύτηκαν από τα μέλη του Τμήματος 160 άρθρα (39 από αυτά σε Ελληνικά περιοδικά και 121 σε διεθνή). Σύνολο: 322 (Σχήμα 2).

Β) Σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές, δημοσιεύθηκε 1 άρθρο. Την περίοδο πριν το 2006 δημοσιεύτηκαν από τα μέλη του Τμήματος 13 άρθρα. Σύνολο: 14 (Σχήμα 2).

Γ) Σε Πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων με κριτές, δημοσιεύθηκαν 180 άρθρα. Την περίοδο πριν το 2006 δημοσιεύτηκαν από τα μέλη του Τμήματος 291 άρθρα. Σύνολο: 471 (Σχήμα 2).

Δ) Σε Πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων χωρίς κριτές, δημοσιεύθηκαν 31 εργασίες. Την περίοδο πριν το 2006 δημοσιεύτηκαν από τα μέλη του Τμήματος 26 άρθρα. Σύνολο: 57 (Σχήμα 2).

3.4.3. Πόσα κεφάλαια δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος σε συλλογικούς τόμους;

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος δημοσίευσαν κατά την τελευταία πενταετία 103 κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους (Σχήμα 1). Την περίοδο πριν το 2006 δημοσιεύτηκαν από μέλη του Τμήματος 75 κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους. Σύνολο: 178 (Σχήμα 2).

3.4.4. Πόσες άλλες εργασίες (π.χ. βιβλιοκρισίες) δημοσίευσαν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος δημοσίευσαν κατά την τελευταία πενταετία 45 εργασίες (όπως ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις, ερευνητικές εκθέσεις κ.α.) (Σχήμα 1). Την περίοδο πριν το 2006 δημοσιεύτηκαν από μέλη του Τμήματος 100 ανάλογες εργασίες. Σύνολο: 145 (Σχήμα 2).

3.4.5. Πόσες ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια που δεν εκδίδουν Πρακτικά έκαναν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

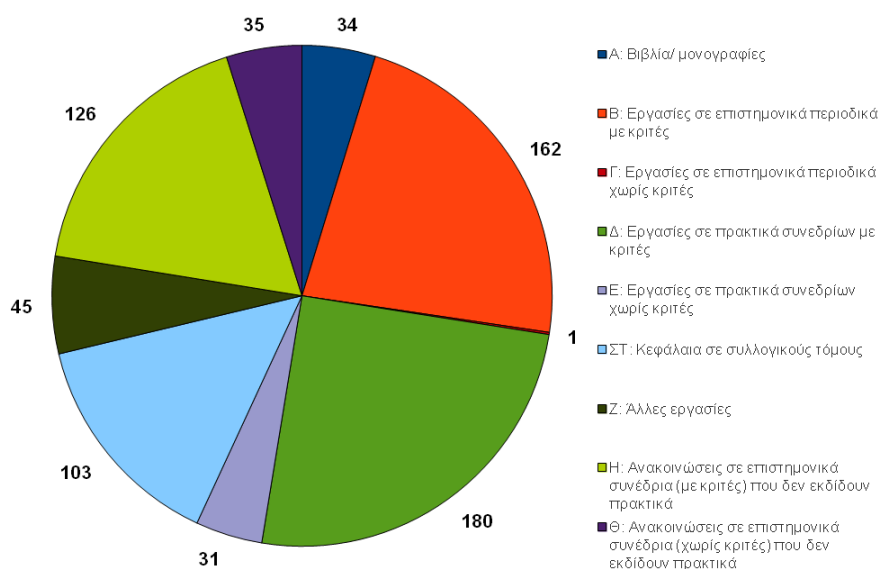
(α) Σε συνέδρια με κριτές;

(β) Σε συνέδρια χωρίς κριτές;

Α) Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ανακοίνωσαν κατά την τελευταία πενταετία 126 εργασίες σε συνέδρια με κριτές που δεν εκδίδουν πρακτικά (Σχήμα 1). Την περίοδο πριν το 2006 ανακοινώθηκαν από μέλη του Τμήματος 153 ανάλογες εργασίες. Σύνολο: 279 (Σχήμα 2).

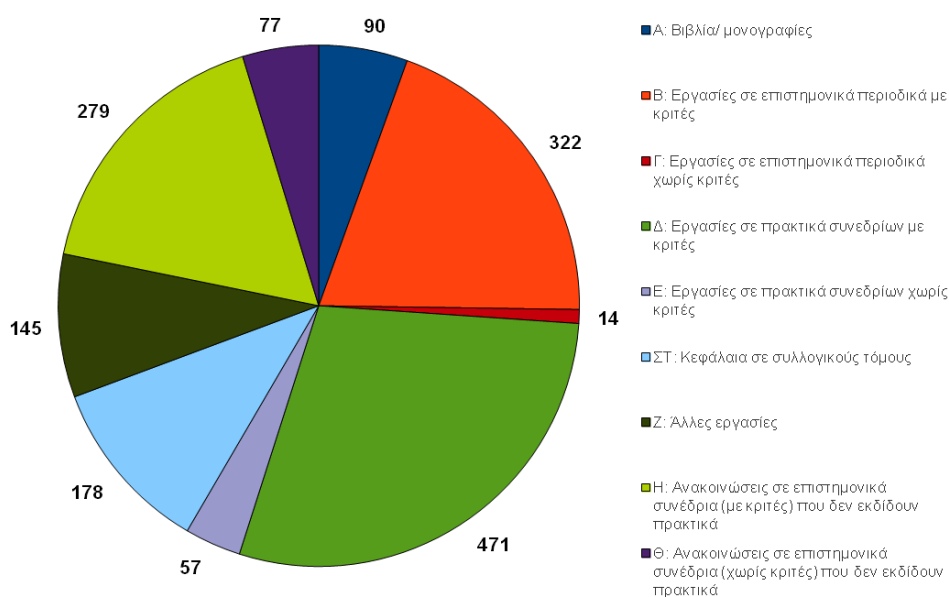
Β) Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ανακοίνωσαν κατά την τελευταία πενταετία 35 εργασίες σε συνέδρια χωρίς κριτές που δεν εκδίδουν πρακτικά (Σχήμα 1). Την περίοδο πριν το 2006 ανακοινώθηκαν από μέλη του Τμήματος 42 ανάλογες εργασίες. Σύνολο: 77 (Σχήμα 2).

Επιστημονικές δημοσιεύσεις (από το 2006)

Σχήμα 1: Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας κατά την τελευταία πενταετία

Επιστημονικές δημοσιεύσεις (Σύνολο)

Σχήμα 2: Σύνολο επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας, ανά κατηγορία

3.5. Αναγνώριση της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους.

3.5.1. Πόσες ετεροαναφορές (citations) υπάρχουν σε δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ του Τμήματος;

Όπως αναφέρεται και στον Πίνακα 7-11, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας έχουν στις δημοσιεύσεις τους την τελευταία πενταετία 1295 ετεροαναφορές (citations). Την περίοδο πριν το 2006 έχουν στις δημοσιεύσεις τους 592 ετεροαναφορές. Σύνολο: 1887.

3.5.2. Πόσες αναφορές του ειδικού ή του επιστημονικού τύπου έγιναν σε ερευνητικά αποτελέσματα μελών ΔΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία;

Όπως αναφέρεται και στον Πίνακα 7-11, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας έχουν την τελευταία πενταετία 108 αναφορές του ειδικού ή του επιστημονικού τύπου. Την περίοδο πριν το 2006 έχουν 134 αναφορές του ειδικού ή του επιστημονικού τύπου. Σύνολο: 242.

3.5.3. Πόσες βιβλιοκρισίες για βιβλία μελών ΔΕΠ του Τμήματος έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά;

Όπως αναφέρεται και στον Πίνακα 7-11, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας έχουν πραγματοποιήσει την τελευταία πενταετία 16 βιβλιοκρισίες. Την περίοδο πριν το 2006 έχουν πραγματοποιήσει 7 βιβλιοκρισίες. Σύνολο: 23.

3.5.4. Πόσες συμμετοχές μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων υπήρξαν κατά την τελευταία πενταετία; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών συνεδρίων.

Όπως αναφέρεται και στον Πίνακα 7-11, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας έχουν :

α) την τελευταία πενταετία 15 συμμετοχές σε επιτροπές ελληνικών επιστημονικών συνεδρίων. Την περίοδο πριν το 2006 έχουν 40 συμμετοχές σε επιτροπές ελληνικών επιστημονικών συνεδρίων. Σύνολο: 55.

β) την τελευταία πενταετία 53 συμμετοχές σε επιτροπές διεθνών επιστημονικών συνεδρίων. Την περίοδο πριν το 2006 έχουν 35 συμμετοχές σε επιτροπές διεθνών επιστημονικών συνεδρίων. Σύνολο: 88.

3.5.5. Πόσες συμμετοχές μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών υπάρχουν; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών περιοδικών.

Όπως αναφέρεται και στον Πίνακα 7-11, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας έχουν:

α) την τελευταία πενταετία 5 συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές ελληνικών επιστημονικών περιοδικών. Την περίοδο πριν το 2006 δεν είχαν καμία συμμετοχή σε συντακτικές επιτροπές ελληνικών επιστημονικών περιοδικών. Σύνολο: 5.

β) την τελευταία πενταετία 34 συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές διεθνών επιστημονικών περιοδικών. Την περίοδο πριν το 2006 είχαν 4 συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές διεθνών επιστημονικών περιοδικών. Σύνολο: 38.

3.5.6. Πόσες προσκλήσεις μελών ΔΕΠ του Τμήματος από άλλους ακαδημαϊκούς / ερευνητικούς φορείς για διαλέξεις/παρουσιάσεις κλπ. έγιναν κατά την τελευταία πενταετία;

Όπως αναφέρεται και στον Πίνακα 7-11, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας έχουν την τελευταία πενταετία 86 φορές προσκληθεί από άλλους ακαδημαϊκούς/ ερευνητικούς φορείς για διαλέξεις/ παρουσιάσεις. Την περίοδο πριν το 2006 έχουν 106 φορές προσκληθεί από άλλους ακαδημαϊκούς/ ερευνητικούς φορείς για διαλέξεις/ παρουσιάσεις. Σύνολο: 192.

3.5.7. Πόσα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και πόσες φορές έχουν διατελέσει κριτές σε επιστημονικά περιοδικά;

Όπως αναφέρεται και στον Πίνακα 7-11, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας έχουν την τελευταία πενταετία 246 φορές διατελέσει κριτές σε επιστημονικά περιοδικά. Την περίοδο πριν το 2006 έχουν 188 φορές διατελέσει κριτές σε επιστημονικά περιοδικά. Σύνολο: 434.

3.5.8. Πόσα διπλώματα ευρεσιτεχνίας απονεμήθηκαν σε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος;

Όπως αναφέρεται και στον Πίνακα 7-11, στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γεωγραφίας δεν έχουν απονεμηθεί διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δεδομένου ότι η Γεωγραφία είναι Επιστήμη (Science) και όχι Μηχανική (Engineering).

3.5.9. Υπάρχει πρακτική αξιοποίηση (π.χ. βιομηχανικές εφαρμογές) των ερευνητικών αποτελεσμάτων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος;

Οι ερευνητικές δραστηριότητες των μελών ΔΕΠ του Τμήματος σκοπεύουν, εξ αντικειμένου, στην διάχυση των αποτελεσμάτων των ερευνών τους μέσα από βιβλία, συνέδρια και συγγραφή άρθρων. Πιο χαρακτηριστικά, πολλά ερευνητικά προγράμματα του Τμήματος (Πίνακας 7-12) έλαβαν χώρα σε στενή συνεργασία, και με την ενεργό συμμετοχή διαφόρων κοινωνικών και θεσμικών φορέων (Δήμων, Νομαρχιών, Αναπτυξιακών Εταιριών, Μεταναστευτικών Οργανώσεων, ΜΚΟ, κτλ.), καθώς ο χαρακτήρας τους ήταν εξαρχής εφαρμοσμένος και προσανατολισμένος στην άμεση πρακτική εφαρμογή των ευρημάτων.

Σε αυτό το πλαίσιο, αναφέρονται ενδεικτικά οι εξής δραστηριότητες:

- ο η έναρξη συνεργασία (2010) του Τμήματος Γεωγραφίας με το Δήμο Μυτιλήνης για τα Αστικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα του ΠΕΠ Β. Αιγαίου (2007-13)
- ο το παράδειγμα των εκπαιδευτικών εφαρμογών-καινοτόμων δράσεων στο χώρο της εκπαίδευσης, με απτή παρουσία του Τμήματος Γεωγραφίας στα σχολεία του Δήμου Μυτιλήνης
- ο η αποστολή μετεωρολογικών και κλιματικών δεδομένων (από ένα on-line δίκτυο 5 Αυτόματων Τηλεμετρικών Μετεωρολογικών Σταθμών), και λοιπών πληροφοριών σε δημόσιους επιχειρησιακούς και ακαδημαϊκούς φορείς από το Εργαστήριο Γεωγραφίας Φυσικών Καταστροφών, καθώς και
- ο η πιλοτική έκδοση δεικτών πρόβλεψης κινδύνου πυρκαγιάς από το Εργαστήριο Γεωγραφίας Φυσικών Καταστροφών, υποστηρίζοντας την έκδοση χαρτών πυρο-επικινδυνότητας της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

3.6. Ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος.

3.6.1. Υπάρχουν ερευνητικές συνεργασίες και ποιές

(α) Με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του ιδρύματος;

(β) Με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού;

(γ) Με φορείς και ιδρύματα του εξωτερικού;

Η πληθώρα των ερευνητικών συνεργασιών και με τις τρεις κατηγορίες φορέων παραπάνω, όπως αυτή αποτυπώνεται στον Πίνακα 7-13 του Παραρτήματος, καταδεικνύει την εξωστρέφεια των μελών ΔΕΠ

του Τμήματος Γεωγραφίας, διασφαλίζοντας τη συνέχιση της δυναμικής του παρουσίας σε ερευνητικά προγράμματα.

3.7. Διακρίσεις και βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος.

3.7.1. Ποια βραβεία ή/και διακρίσεις έχουν απονεμηθεί σε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος;**(α) σε επίπεδο ακαδημαϊκής μονάδας;****(β) σε επίπεδο ιδρύματος;****(γ) σε εθνικό επίπεδο;****(δ) σε διεθνές επίπεδο;**

3.7.2. Ποιοι τιμητικοί τίτλοι (επίτιμοι διδάκτορες, επισκέπτες καθηγητές, ακαδημαϊκοί, αντεπιστέλλοντα μέλη ακαδημιών κλπ). έχουν απονεμηθεί από άλλα ιδρύματα σε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος;

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν γίνει αποδέκτες πολλών τιμητικών τίτλων και διακρίσεων όπως για παράδειγμα:

- Προσκεκλημένοι ομιλητές σε ελληνικά και ξένα πανεπιστήμια
- Επισκέπτες καθηγητές σε ελληνικά και ξένα ΑΕΙ
- Μέλη επιστημονικών επιτροπών ελληνικών και διεθνών συνεδρίων καθώς και ειδικών θεματικών ερευνητικών επιτροπών και φορέων
- Αξιολογητές και κριτές ελληνικών και διεθνών προγραμμάτων
- Εξεταστές και αξιολογητές προγραμμάτων σε κρατικούς οργανισμούς
- Κριτές σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων

Αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικές με τις τιμητικές διακρίσεις του Ακαδημαϊκού προσωπικού παρέχονται στα Απογραφικά Δελτία των μελών ΔΕΠ, ενώ ενδεικτικά παραδείγματα παρουσιάζονται στον Πίνακα 7-14 του Παραρτήματος.

3.8. Συμμετοχή των φοιτητών στην έρευνα.

3.8.1. Πόσοι προπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν σε ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος; Πόσοι μεταπτυχιακοί και πόσοι υποψήφιοι διδάκτορες;

Ικανός αριθμός προπτυχιακών φοιτητών, και σχεδόν όλοι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες συμμετέχουν σε ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος. Παράλληλα, δίνεται στους φοιτητές και η δυνατότητα εκπόνησης διπλωματικών εργασιών και θερινής πρακτικής άσκησης.

4 Σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς

4.1. Συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς.

4.1.1. Ποια έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς εκτελούνται ή εκτελέσθηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία;

Ένας μεγάλος αριθμός έργων συνεργασίας του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου εκτελείται επί του παρόντος, και έχει εκτελεστεί κατά την τελευταία πενταετία, με ΚΠΠ φορείς του Νομού Λέσβου, όπου χωροθετείται το Τμήμα Γεωγραφίας, αλλά και ευρύτερα, τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό της χώρας: παρατίθενται πίνακες που παρουσιάζουν τα έργα αυτά συγκεντρωτικά, συνοδευόμενα και από συγκεκριμένες αναφορές.

4.1.2. Πόσα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν σ' αυτά;

Όλα

4.1.3. Πόσοι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν σε αυτά;

Ένας μεγάλος αριθμός—βλ πίνακα 1.

4.1.4. Πώς αναγνωρίζεται και προβάλλεται η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Με διάφορους τρόπους—βλ. πίνακες 1 και 2.

4.2. Δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.

4.2.1. Υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών; Πόσο αποτελεσματικοί είναι κατά την κρίση σας;

Κάποιες από αυτές τις διαδικασίες αυτές ενεργοποιούνται από την Γ.Σ. και την Γ.Σ.Ε.Σ. και συντονίζονται από την Επιτροπή Δημοσίων Σχέσεων του Τμήματος. Από το 2009, διοργανώνεται Σειρά Διαλέξεων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος του Τμήματος με προσκεκλημένους εισηγητές,, αλλά τέτοιες ενέργειες (όπως φαίνεται και στον πίνακα) αναλαμβάνονται και από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, μέσω προσωπικών πρωτοβουλιών, για τις ανάγκες τόσο του Προπτυχιακού όσο και του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, σε συνεχή βάση.

4.2.2. Πώς αντιμετωπίζουν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;

Πολύ θετικά, όπως φαίνεται εκ των πραγμάτων (βλ. πίνακες 1 και 2)

4.2.3. Πώς αντιμετωπίζουν οι ΚΠΠ φορείς την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;

Επίσης, πολύ θετικά (βλ. πίνακες 1 και 2).

4.2.4. Διαθέτει το Τμήμα πιστοποιημένα εργαστήρια για παροχή υπηρεσιών;

Όχι.

4.2.5. Αξιοποιούνται οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς;

Ναι, αξιοποιούνται στο έλακρο, παρότι ιδιαίτερα ανεπαρκείς.

4.3. Δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.

4.3.1. Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο;

Ναι, εκ των πραγμάτων (βλ. πίνακα 1).

4.3.2. Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος;

Ναι, βλ. πίνακες 1 και 2.

4.3.3. Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων;

Ναι, μέσω των έργων που περιλαμβάνονται στους πίνακες που επισυνάπτονται. Αυτή η επαφή, μάλιστα, είναι ιδιαίτερα έντονη και διαρκής, λόγω των στενών σχέσεων που διαμορφώνονται μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων σε ένα περιφερειακό πανεπιστήμιο, όπως το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

4.4. Σύνδεση της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία.

4.4.1. Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία;

Ναι, βλ. πίνακες 1 και 2.

4.4.2. Οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων;

Ναι, βλ. πίνακα 2. Τα στελέχη αυτά συμμετέχουν επίσης στη Σειρά Διαλέξεων του Τμήματος, καθώς και σε εισηγήσεις στο πλαίσιο του Προπτυχιακού και Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος.

4.4.3. Απασχολούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες;

Όχι.

4.5. Συμβολή του τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη.

4.5.1. Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες;

Κάποιες είναι σταθερές και βιώσιμες, κάποιες επαναλαμβάνονται σε περιοδικά διαστήματα, αλλά επίσης λαμβάνουν χώρα και πολλές νέες συνεργασίες (βλ. πίνακες 1 και 2).

4.5.2. Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και ΚΠΠ φορέων;

Ορισμένες, ναι (βλ. πίνακες 1 και 2).

4.5.3. Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα;

Ναι, απύτως, ενώ υπάρχει και παρουσία/ συμμετοχή μελών ΔΕΠ του Τμήματος και σε περιφερειακά ή εθνικά όργανα/ φορείς (βλ. πίνακες 1 και 2).

4.5.4. Συμμετέχει ενεργά το Τμήμα στην εκπόνηση τοπικών /περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης;

Ναι, βλ. πίνακα 1.

4.5.5.Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης;

Ναι, σε πολλές περιπτώσεις (βλ. πίνακες 1 και 2).

4.5.6. Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή;

Ναι, σε πολλές περιπτώσεις (βλ. πίνακες 1 και 2).

4.5.7. Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα;

Με διάφορους τρόπους που παρουσιάζονται στους πίνακες που επισυνάπτονται.

4.5.8. Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;

Ναι, επανειλημμένα (βλ. πίνακες 1 και 2).

Πίνακας 1. Σχέσεις του Τμήματος Γεωγραφίας με κοινωνικούς/ πολιτιστικούς/ παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

εκπόνηση τοπικών/ περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης	φορείς (ΚΠΠ)	α	1 (Τ. Νομαρχία Λέσβου/ΑΕΝΑΑ)
		β	1 (Δήμος Μυτιλήνης), 1 (Τ. Δήμος Πολιχνίτου), 16 τεχνικές επιστημονικές μελέτες
		γ	1 (Δήμος Μυτιλήνης)
		δ	12 ++
	τμήματα άλλων ΑΕΙ-ΤΕΙ	α	1
		β	2 (IUAV University of Venice. Vienna University of Technology.)
		γ	2 (IUAV University of Venice. Vienna University of Technology)
		δ	6

περιφερειακά/ εθνικά/ διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα	φορείς (ΚΙΠΠ)	α	3. 4 1 (ALARM) 1 [VOLANTE (2 Ph.D's, 1 Master's)]
		β	4. 2 5. 1 (IUAV University of Venice. Vienna University of Technology. Technical University Berlin. CEVIPOF Paris. Free University Berlin. Politecnico of Milan. Vienna University of Economics and Business Administration) 2 (Comité International des Itinéraires Culturels (CIIC) Comité International sur les Villes et Villages Historiques (CIVVIH)), 4 (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ) Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών (ΣΕΠΟΧ) Πανελλήνιος Σύλλογος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΠΣΜΧΠΠΑ) International Council on Monuments and Sites (ICOMOS)) 1 (STEP) 1 (DNI: DesertNet International) 1 (EARSEL: European Association of Remote Sensing Laboratories) 2 (HERODOT.NET, και DIGITAL-EARTH.EU) 4 [8 ερευνητικές/ επιστημονικές οργανώσεις Ελλάδα και εξωτερικού και 3 ερευνητικά/ επιστημονικά δίκτυα (ERASMUS INTENSIVE PROGRAM, PAM-INA και VOLANTE)] 17 Επιστημονικές Εταιρείες (Ελλάδα και εξωτερικό)
		γ	2 1 (IUAV University of Venice. Vienna University of Technology. Technical University Berlin. CEVIPOF Paris. Free University Berlin. Politecnico of Milan. Vienna University of Economics and Business Administration)
		δ	22, 18, 12, 36, 54
	τμήματα άλλων ΑΕΙ-ΤΕΙ	α	1 (HERODOT.NET) 1 (Τμήμα Κοινωνιολογίας) 1 (10 ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ, 3 ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΑ) 1 [VOLANTE (2 Ph.D's, 1 Master's)] 23 (πολλοί προπτυχιακοί φοιτητές)
		β	1 (DIGITALERTH.EU) 1 3 [ερευνητικά/ επιστημονικά δίκτυα (ERASMUS INTENSIVE PROGRAM, PAM-INA και VOLANTE)] 13

		γ	
		δ	36,12, 36, 54
διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον του πανεπιστημίου	φορείς (ΚΠΠ)	α	1 (Διευθύνσεις Εκπαίδευσης και Σχολεία) 11 (Τριήμερο Οικολογικών Ταινιών)
		β	2 1 [Συνδιοργάνωση με τον Εμπορικό Σύλλογο Μυτιλήνης Δημερίδας «Η Λέσβος μπροστά στην Οικονομική Κρίση: Προκλήσεις και Προοπτικές», Μυτιλήνη, 2010]
		γ	2
		δ	1 1 (Ημερίδες και εβδομαδιαίες εκδηλώσεις)
	τμήματα άλλων ΑΕΙ-ΤΕΙ	α	
		β	2
		γ	1 1 [Πανόραμα Επαγγελμάτων και Έκθεση Χαρτών, Έκθεση και Πρόγραμμα για μαθητές 'Φυτά και Παράδοση της Γης μας' (με Σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης) ΝΑΙ, Πανελλήνιος Διαγωνισμός Αφίσας (με Σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης)]
		δ	1 1 (Ημερίδες και εβδομαδιαίες εκδηλώσεις)

- α) συμμετοχή προπτυχιακών/ μεταπτυχιακών/διδακτορικών φοιτητών (αριθμός)
- β) προβολή ή ανακοίνωση σε ευρύτερο κοινωνικό και στον επιστημονικό χώρο (ΝΑΙ/ΟΧΙ)
- γ) ένταξη στις εκπαιδευτικές διαδικασίες, πχ επισκέψεις σε ΚΠΠ (ΝΑΙ/ΟΧΙ)
- δ) ποια ήταν η διάρκεια τους (σε μήνες)

Πίνακας 2. Άλλες σχέσεις που διατηρεί το Τμήμα Γεωγραφίας με:

την τοπική και περιφερειακή κοινωνία	-Συμμετοχή, κατόπιν πρόσκλησης σε ημερίδες και εκδηλώσεις τοπικών οργανώσεων στη χώρα -Υπάρχει συνεχής επιδίωξη σύνδεσης μεταξύ ερευνητικών προσπαθειών και αξιοποίησης τους από διάφορους φορείς. Η σύνδεση αυτή επιδιώκεται να γίνεται με εκλαϊκευση των ερευνητικών ευρημάτων και παρουσίαση – αξιοποίηση τους από μια σειρά από Φορείς (κεντρικούς ή της ΤΑ). Επίσης πολλά ερευνητικά προγράμματα έλαβαν χώρα σε στενή συνεργασία και ενεργό συμμετοχή διαφόρων κοινωνικών και θεσμικών Φορέων (Δήμων, Νομαρχιών, Αναπτυξιακών Εταιριών, Μεταναστευτικών Οργανώσεων, ΜΚΟ κτλ) καθώς ο χαρακτήρας τους ήταν εξαρχής εφαρμοσμένος και προσανατολισμένος στην άμεση πρακτική εφαρμογή των ευρημάτων. -Οι ερευνητικές μας δραστηριότητες σκοπεύουν στην άμεση ενημέρωση και δημοσιοποίηση των ερευνών μας μέσα από βιβλία, συνέδρια και συγγραφή άρθρων (ελληνικών και ξένων) ώστε να υπάρχει άμεση διάδραση με την κοινωνία και πληροφόρηση (π.χ. σεμινάρια) σε κοινωνικά και οικονομικά θέματα που την αφορούν (π.χ. σε θέματα ειδικής αγωγής). -Σχέσεις με την τοπική κοινωνία και τις δημοτικές αρχές της Πάρου στα πλαίσια διοργάνωσης του Θερινού Σχολείου -Διοργάνωση ημερίδων και εκδηλώσεων, ανοικτών στο ευρύ κοινό, με προσκεκλημένους ομιλητές. Προβολή των εκδηλώσεων αυτών στα τοπικά μέσα ενημέρωσης. Στενή συνεργασία με το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου (ΝΠΙΔ) του Υπουργείου Πολιτισμού με το οποίο το Πανεπιστήμιο Αιγαίου έχει υπογράψει πρωτόκολλο συνεργασίας -Συνεργασία στην εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων, πρακτικής άσκησης φοιτητών, πραγματοποίησης εκπαιδευτικών επισκέψεων στα πλαίσια μαθημάτων του ΠΠΣ και ΠΜΣ, -Συνδιοργάνωση Μεταπτυχιακού θερινού Σχολείου Γεωπάρκων 2007-2010, -Συνδιοργάνωση Διεθνών Συνεδρίων (2006, 2010), -Συνδιοργάνωση εκθέσεων (10), διαλέξεων και πολιτιστικών εκδηλώσεων (‘οι άγριες μέλισσες της Λέσβου’, ‘τρίημερο οικολογικών ταινιών’, ‘τοπία άλατος’, ‘αναβαθμίδες του Ν.Α. Αιγαίου’). -Συνεργασία με το ΚΕΚ Μουσείου Φυσικής Ιστορίας ως εισηγητής σε σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης -Συνεργασία με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ευεργετούσα για την υποστήριξη διοργάνωσης εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δράσεων καθώς και την συνδιοργάνωση ημερίδων και συνεδρίων. -Συνεργασία με τον Δήμο Ερεσού-Αντισσας

	-Δημιουργία Μουσείο Άλατος (Πολιχνίτος Λέσβου, 2002-σήμερα)
τοπική περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή	-Συνεργασία με την πρώην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου σε θέματα Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών -Σχέσεις συνεργασίας με το Δήμο της Μυτιλήνης, που εστιάζουν στη διαμόρφωση και την υλοποίηση των 'Αστικών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων' του σχετικού ΠΕΠ (2007-2013). Ζούρος Νίκος – Αν. Μέλος στο – Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο -Συνεργασία με τους παρακάτω φορείς: ▪ Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού ▪ Υπουργείο Αιγαίου ▪ Κ' Εφορεία Κλασικών Αρχαιοτήτων ▪ Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης ▪ Δήμος Μήλου ▪ Δήμος Νισύρου ▪ Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας ▪ Γεωδυναμικό Ινστιτούτο του Εθνικού Αστεροσκοπείου, ▪ Οργανισμός Αντισεισμικού σχεδιασμού και Προστασίας, ▪ Φορέας Διαχείρισης Χέλμου - Βουραϊκού -Συνεργασία Υπουργείο Αιγαίου, την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τους Δήμους της Λέσβου στα πλαίσια των προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την αντιμετώπιση φυσικών κινδύνων (σεισμών, κατολισθήσεων, ρευστοποιήσεων εδαφών). Τερκενλή Θεανώ -Μέλος της Επιτροπής Τοπίου, του ΥΠΕΚΑ (από 28/1/11). Τσιλιμίγκας Γιώργος – Αναπλ. Μέλος της Επιτροπής Τοπίου, του ΥΠΕΚΑ (από 28/1/11).

5. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

5.1. Διαδικασία διαμόρφωσης συγκεκριμένου βραχυ-μεσοπρόθεσμου (λ.χ. 5ετούς) σχεδίου ανάπτυξης και η αποτελεσματικότητά της

5.1.(α). Ακαδημαϊκή ανάπτυξη του Τμήματος: Συνοπτική ιστορική αναδρομή

Το Τμήμα ιδρύθηκε στα μέσα της δεκαετίας του '80 (1986) και άρχισε τη λειτουργία του το 1994 ως Τμήμα *Ανθρωπογεωγραφίας*. Στη συνέχεια μετονομάστηκε σε Τμήμα *Γεωγραφίας*, ανταποκρινόμενο στις διεθνείς τάσεις ακαδημαϊκής συγκρότησης της επιστήμης της Γεωγραφίας, και κύρια στη διεπιστημονική της υπόσταση –τη σύνθεση μεταξύ ανθρωπογενών, φυσικών/περιβαλλοντικών και παρεμβατικών (σχεδιαστικών) πτυχών του γεωγραφικού χώρου, με τη χρήση ειδικών μεθόδων, τεχνικών και εργαλείων ανάλυσης, απεικόνισης και πρόβλεψης.

Η σημαντική αυτή για την μετέπειτα πορεία του Τμήματος εξέλιξη, υπήρξε αποτέλεσμα εκτενών συζητήσεων, διαβουλεύσεων και σύνθεσης απόψεων μεταξύ των (τότε) μελών ΔΕΠ του Τμήματος που είχαν σημαντική εμπειρία και γνώση του κλάδου με αποτέλεσμα να διαμορφωθούν «από τα κάτω» στρατηγικοί άξονες ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος, μια εξέλιξη που υπήρξε σε γενικές γραμμές αποτελεσματική.

Τα μέσα για την επίτευξη των παραπάνω αξόνων, ήταν:

- Η στελέχωση του Τμήματος με νέα μέλη ΔΕΠ των οποίων τα γνωστικά αντικείμενα εντάσσονταν στη λογική της διεπιστημονικής συγκρότησης της επιστήμης της Γεωγραφίας.
- Οι συχνές αναδιοργανώσεις του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών ώστε αυτό να ανταποκρίνεται κατά το δυνατόν καλύτερα στο διεπιστημονικό χαρακτήρα της Γεωγραφίας και στα γνωστικά αντικείμενα των νέων μελών ΔΕΠ.
- Η ίδρυση του πρώτου Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος με αντικείμενο τη Γεωγραφία και το Σχεδιασμό στην Μεσόγειο και την Ευρώπη.
- Η στελέχωση του Τμήματος με μέλη ΔΕΠ στα κύρια γνωστικά αντικείμενα της Γεωγραφίας έτσι ώστε να καλυφθούν οι διδακτικές απαιτήσεις στα υποχρεωτικά μαθήματα του ΠΠΣ, πραγματοποιήθηκε με σχετικά ικανοποιητικούς ρυθμούς.

Τα προβλήματα που παρατηρήθηκαν σε αυτή τη φάση σχετίστηκαν με:

- Τη μετακίνηση μελών ΔΕΠ σε άλλα Πανεπιστήμια
- Το γεγονός ότι αρκετά μέλη ΔΕΠ δεν είχαν κάνει σπουδές Γεωγραφίας αλλά προέρχονταν από συγγενείς επιστημονικούς κλάδους. Ωστόσο, τα μέλη αυτά εκλέχτηκαν στην πλειοψηφία τους σε χαμηλές βαθμίδες και συνεπώς είχαν τον απαιτούμενο χρόνο να αναπροσαρμόσουν τα ερευνητικά και διδακτικά ενδιαφέροντά τους στις ιδιαίτερες απαιτήσεις διδασκαλίας και έρευνας της Γεωγραφίας.

5.1.(β). Σημερινή κατάσταση, στόχοι/μέσα, προοπτικές

Σήμερα, και παρά τις γνωστές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στον ένα ή τον άλλο βαθμό όλα τα Τμήματα περιφερειακών ΑΕΙ, το Τμήμα Γεωγραφίας έχει κατακτήσει ένα σημαντικό βαθμό ακαδημαϊκής ωριμότητας. Η στελέχωσή του με νέα μέλη ΔΕΠ και οι εξελίξεις των παλιότερων μελών, έχουν δημιουργήσει ένα περιβάλλον έρευνας και διδασκαλίας που ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στον αρχικό στόχο –την εμπέδωση του διεπιστημονικού χαρακτήρα της Γεωγραφίας και τη συμπλήρωση των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων που τη συνθέτουν.

Αποτέλεσμα αυτής της ακαδημαϊκής ωρίμανσης είναι η δημιουργία διδακτικών και ερευνητικών εργαστηρίων που θεραπεύουν τα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα –ή συγγενείς ομάδες γνωστικών αντικειμένων- καθώς και άτυπων Τομέων, μέσω των οποίων ομαδοποιούνται και «χωροθετούνται» τα ερευνητικά, διδακτικά και γενικότερα επιστημονικά ενδιαφέροντα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

Οι άτυποι αυτοί Τομείς είναι:

- Τομέας Ανθρωπογεωγραφίας,
- Τομέας Φυσικής Γεωγραφίας,
- Τομέας Ανάπτυξης και Σχεδιασμού του Χώρου
- Τομέας Γεωπληροφορικής.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε κατά τα τελευταία χρόνια στην ανάπτυξη γνωστικών αντικειμένων Γεωπληροφορικής.

Στην ίδια κατεύθυνση αντικαταστάθηκε το πρώτο ΠΜΣ με αντικείμενο «Γεωγραφία και Σχεδιασμός στην Ευρώπη και τη Μεσόγειο» από το ισχύον σήμερα με αντικείμενο «Γεωγραφία και εφαρμοσμένη Γεωπληροφορική». Πιθανότατα θα μπορούσε το νέο ΠΜΣ να θεσμοθετηθεί και να λειτουργήσει χωρίς κατ' ανάγκη να καταργηθεί το προηγούμενο, το οποίο ήταν το πρώτο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Γεωγραφίας που θεσμοθετήθηκε στην Ελλάδα και με ένα καινοτόμο, για τα ελληνικά δεδομένα, αντικείμενο. Μια πρόσφατη προσπάθεια θεσμοθέτησης ενός δεύτερου ΠΜΣ με αντικείμενο «Ανθρωπογεωγραφία και Σχεδιασμός του Χώρου», παρότι έχει εγκριθεί από το Τμήμα και τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Αιγαίου, δεν έχει ως τώρα υλοποιηθεί λόγω διάφορων θεσμικών περιορισμών.

Η στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος Γεωγραφίας περιλαμβάνει και δίνει εξαιρετικά σημαντική έμφαση στις διδακτορικές σπουδές καθώς αυτές αποτελούν μια από τις κεντρικές ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος και ένα μέσο για την αποτελεσματική σύνδεση της έρευνας με τη διδασκαλία. Ειδικότερα οι στόχοι ακαδημαϊκής ανάπτυξης που σχετίζονται με τις διδακτορικές σπουδές είναι οι παρακάτω:

- Συνεχής βελτίωση της ποιότητας των εκπονούμενων διδακτορικών διατριβών στο Τμήμα μέσα από την εφαρμογή μεθόδων παρακολούθησης και αξιολόγησης τους (οι οποίοι περιγράφονται στο αντίστοιχο Κεφάλαιο της παρούσας Έκθεσης).
- Έμφαση στην παραγωγή ερευνητικών ευρημάτων και αποτελεσμάτων τα οποία επιδρούν με θετικό τρόπο στην αντιμετώπιση προβλημάτων σε διαφορετικές χωρικές κλίμακες και γίνονται αποδεκτά από την ελληνική και διεθνή επιστημονική και ερευνητική κοινότητα.
- Σύνδεση των διδακτορικών σπουδών με τις ανάγκες της κοινωνίας σε τοπικό, περιφερειακό και ευρύτερο επίπεδο.
- Υποστήριξη, υλική και ηθική, όσο αυτό είναι δυνατόν, των ΥΔ και οργανική τους ένταξη στην ακαδημαϊκή ζωή του Τμήματος και του Πανεπιστημίου
- Σύνδεση των διδακτορικών σπουδών με την διδασκαλία και τις μαθησιακές διαδικασίες μέσα στο Τμήμα και ευρύτερα
- Συνεχής παρακολούθηση των επιστημονικών και ερευνητικών εξελίξεων και δεδομένων σε ελληνικό, Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και προσαρμογή της γενικής κατεύθυνσης των διδακτορικών σπουδών σε αυτές.
- Έμφαση στον συνεχή εμπλουτισμό των διεθνών επιστημονικών και ερευνητικών συνεργασιών που συνδέονται με την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών.

Τα προβλήματα που σχετίζονται με τα μεγάλα ποσοστά διαρροής φοιτητών προς κεντρικά ΑΕΙ, και κύρια προς το Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου, έχουν πυροδοτήσει προβληματισμούς και συζητήσεις –τόσο άτυπα, όσο και στα πλαίσια θεσμικών οργάνων όπως η ΓΣ του Τμήματος. Οι συζητήσεις αυτές αφορούν στις κατευθύνσεις που πρέπει μελλοντικά να ακολουθήσει το Τμήμα προκειμένου να αυξήσει την ελκυστικότητά του και να αντιμετωπίσει τον «αθέμιτο ανταγωνισμό» που επιβάλλει ο Αθηνοκεντρισμός στις προτιμήσεις των φοιτητών συνεπικουρούμενος από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο των μετεγγραφών. Θα πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι οι προβληματισμοί αυτοί δεν αντανάκλουν εγγενείς ανεπάρκειες της μέχρι τώρα ακαδημαϊκής εξέλιξης του Τμήματος, αλλά απόπειρες προσαρμογής του σε καταναγκασμούς που επιβάλλονται έξωθεν. Καταναγκασμούς που απορρέουν από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, την ανεπαρκή χρηματοδότηση των Πανεπιστημίων, τη χωροταξική κατανομή των ΑΕΙ κατά το μοντέλο «μητρόπολη-περιφέρεια», και τον αποσπασματικό και αντιφατικό τρόπο με τον οποίο υλοποιείται η εκάστοτε κυβερνητική πολιτική για την ανώτατη παιδεία στη χώρα μας.

Οι προβληματισμοί για τη μελλοντική πορεία του Τμήματος δεν έχουν μέχρι τώρα καταλήξει σε κάποιους «κοινούς τόπους». Αντανάκλουν περισσότερο ομαδοποιηθείσες συναφών ερευνητικών ενδιαφερόντων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος –πράγμα καθόλα θεμιτό, και ακόμα επιβαλλόμενο εκ των πραγμάτων.

Ωστόσο, το παραπάνω δεν εμποδίζει τις επιμέρους προσπάθειες που συγκλίνουν σε κοινά αποδεκτές ακαδημαϊκές κατευθύνσεις όπως:

- Την ανάπτυξη της έρευνας σε περιοχές αιχμής της Γεωγραφίας.
- Την ένταξη καινοτόμων αντικειμένων στις μεταπτυχιακές και στις διδακτορικές σπουδές.
- Την υψηλού επιπέδου διδασκαλία τόσο σε προπτυχιακό όσο και μεταπτυχιακό επίπεδο.
- Την αύξηση της εξωστρέφειας στις διάφορες δραστηριότητες των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, όπως η συγκρότηση ερευνητικών δικτύων τόσο με ΑΕΙ του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού, η συμμετοχή σε εθνικά και διεθνή συνέδρια, κ.α.

Τα μέσα για την πραγματοποίηση των παραπάνω κατευθύνσεων περιλαμβάνουν:

- Την ουσιαστικοποίηση της λειτουργίας των Τομέων. Παρενθετικά ως σημειωθεί ότι με τη συμπλήρωση του απαιτούμενου αριθμού μελών ΔΕΠ, οι ισχύοντες σήμερα άτυποι Τομείς θα θεσμοθετηθούν και τυπικά.
- Τον προγραμματισμό νέων θέσεων ΔΕΠ σε γνωστικά αντικείμενα που προσδιορίζει ο κάθε Τομέας σύμφωνα με τις τάσεις εξέλιξης της επιστημονικής περιοχής που θεραπεύει.
- Τις εξελίξεις των υφιστάμενων μελών ΔΕΠ των χαμηλότερων βαθμίδων.

Ωστόσο, η ενεργοποίηση των παραπάνω μέσων παραμένει κατακερματισμένη, αντιφατική και συνελπώς πλημμελής, λόγω μιας σειράς αρνητικών εξωτερικών συνθηκών που σχετίζονται:

- Με τις χρονοβόρες διαδικασίες στους διορισμούς των εκλεγμένων μελών ΔΕΠ.
- Με τις περιορισμένες θέσεις διδασκόντων του ΠΔ 407/80, με αποτέλεσμα πολλά μαθήματα επιλογής του ΠΠΣ να προσφέρονται περιπτώσιακά ή/και να μην προσφέρονται καθόλου.
- Με την πενιχρή χρηματοδότηση του Τμήματος, με αποτέλεσμα πολλές σημαντικές ακαδημαϊκές δραστηριότητες των μελών ΔΕΠ να μην μπορούν να πραγματοποιηθούν (πχ συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια, εκπαιδευτικές εκδρομές και field trips στο εξωτερικό, που αποτελούν οργανικό τμήμα της εκπαίδευσης των μελλοντικών ελλήνων Γεωγράφων).
- Με ανεπάρκειες του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου που εμποδίζουν τη θεσμοθέτηση του δεύτερου ΠΜΣ του Τμήματος, το οποίο αποτελεί εκπεφρασμένο στόχο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος.

Γίνεται προφανές ότι με τους υπάρχοντες περιορισμούς δεν είναι δυνατόν να υπάρξει μια διαδικασία διαμόρφωσης ενός συνολικού στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης. Οι επιμέρους προσπάθειες, όπως προαναφέρθηκε, συγκροτούνται τμηματικά σε επίπεδο άτυπων Τομέων και ομάδων κοινών ερευνητικών κατευθύνσεων.

5.2. Διαδικασία παρακολούθησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης και αποτελεσματικότητά της

Οι στρατηγικοί άξονες ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος ακολουθούνται από μια αντίστοιχη διαδικασία παρακολούθησης (monitoring) της υλοποίησης των αξόνων αυτών. Η διαδικασία αυτή πραγματοποιείται στα πλαίσια της λειτουργίας των θεσμικών οργάνων του Τμήματος, όπως είναι η Γενική Συνέλευση, η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης και οι Επιτροπές του Τμήματος που ασχολούνται με θέματα ακαδημαϊκής ανάπτυξης, όπως είναι η επιτροπή προπτυχιακών σπουδών, η επιτροπή μεταπτυχιακών σπουδών, και η επιτροπή διδακτορικών σπουδών.

5.3. Διαδικασία δημοσιοποίησης του σχεδίου ανάπτυξης και των αποτελεσμάτων του

Οι αποφάσεις των παραπάνω θεσμικών οργάνων που αφορούν την παρακολούθηση της υλοποίησης των στρατηγικών αξόνων ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος τηρούνται σε ηλεκτρονική μορφή με τη μορφή πρακτικών στη γραμματεία του Τμήματος καθώς και στον «εξυπηρετητή» (server) του Τμήματος.

5.4. Συμμετοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας στη διαμόρφωση και παρακολούθηση της υλοποίησης και στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών του στρατηγικών

Στα πλαίσια της διαμόρφωσης των κατευθύνσεων και αξόνων ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος που περιγράφηκε στην ενότητα 5.1, συμμετέχουν, εκ των πραγμάτων, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος τόσο σε συζητήσεις και προβληματισμούς στα πλαίσια των άτυπων Τομέων και των ερευνητικών εργαστηρίων, όσο και στα πλαίσια θεσμικών οργάνων όπως είναι οι διάφορες επιτροπές του Τμήματος που σχετίζονται με ακαδημαϊκά θέματα, η Γενική Συνέλευση και η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος.

5.5. Συγκέντρωση και αξιοποίηση από το Τμήμα των απαιτούμενων για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του στοιχεία και δείκτες.

Δεν υφίσταται συστηματική συγκέντρωση και αξιοποίηση από το Τμήμα των απαιτούμενων για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του στοιχείων και δεικτών. Τα όποια στοιχεία είναι τμηματικά, σχετίζονται με διαδικασίες εκλογής νέων μελών ΔΕΠ ή εξελίξεις παλαιών, και αφορούν τα επιστημονικά δημοσιεύματα, τα ερευνητικά προγράμματα, τη διδακτική εμπειρία, κλπ. Ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να ελεγχθεί το κατά πόσο τα στοιχεία αυτά αναφέρονται σε αντικείμενα αιχμής και συνεπώς κατά πόσο συνάδουν με τις κατευθύνσεις ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος.

Άλλα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη στις 'στρατηγικές' αποφάσεις για την ανάπτυξη του Τμήματος αφορούν στις επιδόσεις των φοιτητών στα προσφερόμενα μαθήματα, στις επιλογές τους, στις εξελίξεις στην επιστήμη και στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων.

5.6. Προσπάθειες του Τμήματος προκειμένου να προσελκύσει μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου.

Τα τυπικά κριτήρια για την εκλογή ή την εξέλιξη μελών ΔΕΠ ρυθμίζονται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Η προσπάθεια του Τμήματος από την αρχή της λειτουργίας του μέχρι σήμερα ήταν να εκλέγονται ως μέλη ΔΕΠ επιστήμονες υψηλού επιπέδου με σπουδές σε έγκριτα ΑΕΙ της χώρας ή του εξωτερικού, με αναγνωρισμένη ερευνητική και διδακτική εμπειρία και με πρωτότυπο δημοσιευμένο έργο.

Ένα βασικό πρόβλημα που μειώνει την «ελκυστικότητα» του Τμήματος είναι ο περιφερειακός του χαρακτήρας και η εγκατάστασή του σε μια μικρή νησιωτική πόλη που δεν διαθέτει ούτε τις υποδομές ούτε τις εξειδικευμένες υπηρεσίες που απαιτούνται για άτομα υψηλών επιστημονικών προσόντων όπως τα μέλη ΔΕΠ. Οι σημαντικότερες επιστημονικές δραστηριότητες και υποδομές χωροθετούνται κατά κανόνα στα δυο μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας, και κύρια στην Αθήνα, με αποτέλεσμα σημαντικό κόστος συμμετοχής στις δραστηριότητες αυτές. Τα αντισταθμιστικά οφέλη που θα μπορούσαν θεωρητικά να μειώσουν τα κόστη της περιφερειακότητας, ουδέποτε δόθηκαν ποτέ παρά τις πάλοι ποτέ επίσημες εξαγγελίες. Αυτός είναι και ο βασικός λόγος που ένας, όχι ασήμαντος, αριθμός μελών ΔΕΠ του Τμήματος, έχει «χρησιμοποιήσει» το Τμήμα ως «εφαλτήριο» είτε για εκ νέου εκλογή είτε για μετακίνηση σε άλλα κεντρικά Πανεπιστήμια.

5.7. Σύνδεση του προγραμματισμού προσλήψεων και εξελίξεων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού με το σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος

Οι προκηρύξεις νέων θέσεων ΔΕΠ αφορούν σε γνωστικά αντικείμενα που βρίσκονται διεθνώς στην αιχμή της επιστήμης της Γεωγραφίας. Ο καθορισμός των γνωστικών αντικειμένων γίνεται κατόπιν συζητήσεων και προτάσεων των Τομέων και επικύρωσής τους από τη ΓΣ του Τμήματος. Για τον καθορισμό αυτό λαμβάνονται υπόψη τόσο οι περιοχές αιχμής στα επιμέρους γνωστικά πεδία που θεραπεύουν οι Τομείς, όσο και οι ανάγκες διδασκαλίας στο Προπτυχιακό και στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος έτσι ώστε να προωθείται η ακαδημαϊκή του ανάπτυξη. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι η στελέχωση του Τμήματος με νέο ακαδημαϊκό προσωπικό δεν γίνεται με κανονικό ρυθμό λόγω των δυσκολιών με τις οποίες δίνονται νέες οργανικές θέσεις. Αντίθετα, στις εξελίξεις των ήδη υπηρετούντων μελών ΔΕΠ είναι δυνατόν τα μέλη αυτά να τροποποιήσουν το γνωστικό τους αντικείμενο, έτσι ώστε αυτό να ανταποκρίνεται πληρέστερα τόσο στα ενδιαφέροντά τους όσο και στις νεώτερες τάσεις της γεωγραφικής επιστήμης.

5.8. Αριθμός φοιτητών που ζητάει τεκμηριωμένα το Τμήμα ανά έτος. Αριθμός φοιτητών που τελικά σπουδάζουν ανά έτος και η προέλευσή τους ανά τρόπο εισαγωγής (εισαγωγικές εξετάσεις, μετεγγραφές, ειδικές κατηγορίες, κλπ);

Ο αριθμός φοιτητών που εγγράφονται ανά έτος και αυτών που παραμένουν και σπουδάζουν στο Τμήμα, από το ακαδημαϊκό έτος 1999-2000 έως και το 2009-2010, φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του πίνακα, το ποσοστό φοιτητών που παραμένουν και φοιτούν βαίνει μειούμενος λόγω του αυξανόμενου αριθμού μετεγγραφών προς τα κεντρικά ΑΕΙ. Η συντριπτική πλειοψηφία των φοιτητών του Τμήματος (που αγγίζει το 100%) έχουν εισαχθεί κατόπιν εισαγωγικών εξετάσεων.

Ακαδημαϊκό έτος	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Διαγραφέντες λόγω μετεγγραφής	Φοιτητές που παραμένουν	Ποσοστό (%) φοιτητών που παραμένουν
2009-2010	183	78	105	57,4
2008-2009	182	76	106	58,2
2006-2007	150	73	77	51,3
2005-2006	100	46	54	54,0
2004-2005	70	25	45	64,3
2003-2004	70	24	46	65,7
2002-2003	70	29	41	58,6
2001-2002	75	22	53	70,7
2000-2001	75	21	54	72,0
1999-2000	67	15	52	77,6

Πηγή: Με βάση στοιχεία Γραμματείας.

5.9. Προσπάθειες που κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου

Το ισχύον σύστημα εισαγωγής στα ΑΕΙ, ευνοεί τα κεντρικά Τμήματα (υψηλής ζήτησης) με αποτέλεσμα τα περιφερειακά Τμήματα, συμπεριλαμβανομένου και του Τμήματος Γεωγραφίας, να προσελκύουν φοιτητές με χαμηλές επιδόσεις στην εθνική βαθμολογική κλίμακα. Η αρνητική αυτή κατάσταση επιδεινώνεται από τα κύματα φοιτητικής διαρροής (μετεγγραφών) προς τα κεντρικά ΑΕΙ (βλ. 5.8). Το χαμηλό βαθμολογικό επίπεδο των πρωτοεγγραφόμενων φοιτητών δημιουργεί σημαντικές δυσκολίες στη διδακτική διαδικασία, δυσκολίες που επιτείνονται λόγω των χαμηλών ποσοστών παρακολούθησης των μαθημάτων (με εξαίρεση τα εργαστήρια στα οποία η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική βάσει του νόμου).

Η κατάσταση είναι αντιδιαμετρικά διαφορετική στους μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές του Τμήματος. Η επιλογή των φοιτητών αυτών γίνεται με αυστηρά κριτήρια που προσδιορίζονται επακριβώς στον κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών, έτσι ώστε να αποκλείεται κάθε πιθανότητα μεροληπτικής επιλογής και να επιλέγονται οι ικανότεροι.

Σε ό,τι αφορά το ΠΜΣ, τα απαιτητικά κριτήρια επιλογής, η υποχρεωτική παρακολούθηση των μαθημάτων, η καθημερινή παρουσία των μεταπτυχιακών φοιτητών στις αίθουσες διδασκαλίας και στα εργαστήρια, η συμμετοχή ενός αριθμού απ' αυτούς στην παροχή επικουρικού έργου, είναι παράγοντες που συμβάλλουν στη διατήρηση του υψηλού επιπέδου του προγράμματος.

Σε ό,τι αφορά τους υποψήφιους διδάκτορες, τα κριτήρια επιλογής είναι ιδιαίτερα απαιτητικά, έτσι ώστε να επιλέγονται επιστήμονες υψηλού επιπέδου που αποδεδειγμένα είναι ικανοί να φέρουν σε πέρας μια διδακτορική έρευνα με διακριτή συμβολή στην επιστήμη της Γεωγραφίας. Ωστόσο, οι σχέσεις τους με το Τμήμα είναι λειτουργικά και χωροταξικά περισσότερο «χαλαρές», συγκριτικά με τους

μεταπτυχιακούς φοιτητές, λόγω του ότι: (α) δεν προβλέπονται μαθήματα σε διδακτορικό επίπεδο, και (β) πολλοί υποψήφιοι διδάκτορες διαμένουν για επαγγελματικούς και οικογενειακούς λόγους σε άλλες περιοχές της χώρας. Προκειμένου το Τμήμα να βοηθήσει τους υποψήφιους διδάκτορες του να διατηρούν, εστω και περιοδικά, επαφή με αυτό, αλλά και να ελέγχει την πορεία τους, έχει θεσμοθετήσει την υποχρεωτική παρουσίαση της προόδου της διδακτορικής τους διατριβής -μια φορά ετησίως- ενώπιον της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος. Η διαδικασία αυτή, δεν υποκαθιστά ασφαλώς το έργο των τριμελών συμβουλευτικών επιτροπών. Απεναντίας, δημιουργεί ένα πλαίσιο συνεύρεσης και διαλόγου που είναι επωφελές τόσο για τους υποψήφιους διδάκτορες όσο και για λοιπά μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας.

6. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

6.1. Αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών.

6.1.1. Πώς είναι στελεχωμένη και οργανωμένη η Γραμματεία του Τμήματος και των Τομέων;

Στο Τμήμα δεν λειτουργούν Τομείς. Η Γραμματεία του Τμήματος είναι στελεχωμένη με τρία (3) άτομα, μια προϊσταμένη που είναι και μόνιμη υπάλληλος και δύο υπαλλήλους ΙΔΑΧ. Το προσωπικό αυτό είναι υπεύθυνο για την υποστήριξη του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ), του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) και των ΓΣ και ΓΣΕΣ του Τμήματος.

Η στελέχωση αυτή της Γραμματείας είναι ανεπαρκής για την σωστή εξυπηρέτηση των φοιτητών, του ακαδημαϊκού προσωπικού και την υποστήριξη της λειτουργίας του Τμήματος.

6.1.2. Πόσο αποτελεσματικές θεωρείτε πως είναι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος και των Τομέων για την εξυπηρέτηση των αναγκών του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

Το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας είναι επαρκές για την εξυπηρέτηση των προπτυχιακών φοιτητών, καθώς η Γραμματεία είναι ανοιχτή Δευτέρα-Τετάρτη-Παρασκευή 10:00-13:00. Για τις ανάγκες των μεταπτυχιακών φοιτητών, των υποψηφίων διδασκόντων και του ακαδημαϊκού προσωπικού, είναι συνεχώς ανοιχτή. Οι υπηρεσίες που παρέχει η Γραμματεία είναι αποτελεσματικές, αν ληφθεί υπόψη η ανεπαρκής στελέχωσή της.

6.1.3. Πόσο αποτελεσματική είναι η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος; Πόσο ικανοποιητική για τις ανάγκες του Τμήματος είναι

(α) η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης;

(β) των Υπηρεσιών Πληροφόρησης;

Η συνεργασία με την Κεντρική Διοίκηση κρίνεται ικανοποιητική.

Η Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος (που παρέχει και Υπηρεσίες Πληροφόρησης) είναι πολύ καλά οργανωμένη όσον αφορά στις υπηρεσίες που παρέχει στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, με δυνατότητα πρόσβασης στους καταλόγους της από το διαδίκτυο, ψηφιοποίηση της «γκρίζας» βιβλιογραφίας και δυνατότητα κράτησης τίτλων από το τηλέφωνο. Το ωράριο λειτουργίας της είναι ικανοποιητικό, καθώς λειτουργεί κάθε μέρα ως τις 15:00, και 2 ημέρες τη βδομάδα ως τις 19:00. Η λειτουργία της βιβλιοθήκης το απόγευμα σε καθημερινή βάση είναι ιδιαίτερα επιθυμητή, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια εξεταστικών περιόδων.

6.1.4. Πώς είναι στελεχωμένα και πώς οργανώνονται τα Εργαστήρια ή/και τα Σπουδαστήρια του Τμήματος;

Στο Τμήμα λειτουργούν τρία (3) εκπαιδευτικά εργαστήρια: Το Εργαστήριο Γεω-πληροφορικής, το Εργαστήριο Φυσικής Γεωγραφίας και το Εργαστήριο Ανθρωπογεωγραφίας. Επίσης λειτουργούν δέκα (10) Ερευνητικά Εργαστήρια. Κανένα εργαστήριο δεν είναι θεσμοθετημένο. Δεν λειτουργούν Σπουδαστήρια.

Μόνο το Εργαστήριο Γεωπληροφορικής είναι στελεχωμένο με δύο (2) μέλη ΕΤΕΠ που καλύπτουν πλήρως τις ανάγκες του. Τα ερευνητικά Εργαστήρια λειτουργούν χωρίς μόνιμο προσωπικό.

Είναι επιτακτική ανάγκη η στελέχωση τουλάχιστον των υπόλοιπων δύο (2) εκπαιδευτικών Εργαστηρίων.

6.1.5. Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε πως είναι η λειτουργία τους;

Το Εργαστήριο Γεω-πληροφορικής λειτουργεί ικανοποιητικά (είναι ανοιχτό 12 ώρες/ημέρα). Τα άλλα δύο (2) εκπαιδευτικά Εργαστήρια δεν λειτουργούν το ίδιο ικανοποιητικά, εξαιτίας της έλλειψης προσωπικού (ΕΤΕΠ). Είναι επιτακτική ανάγκη η στελέχωση των Εργαστηρίων αυτών με προσωπικό.

6.1.6. Πώς υποστηρίζονται οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος υποστηρίζονται από τους δύο (2) ΕΤΕΠ του Τμήματος, σε συνεργασία με την Υπηρεσία Πληροφορικής και Επικοινωνιών του Ιδρύματος. Η λειτουργία τους είναι ικανοποιητική και οι υπηρεσίες είναι αποτελεσματικές.

6.2. Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας.**6.2.1 Πώς εφαρμόζεται ο θεσμός του Σύμβουλου Καθηγητή;**

Δεν έχει εφαρμοστεί στην πράξη ακόμη, αν και έχει υιοθετηθεί από τη ΓΣ του Τμήματος.

6.2.2. Πόσο αποτελεσματικά υποστηρίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών;

Η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών υποστηρίζεται πολύ αποτελεσματικά: η υποστήριξη από τους ΕΤΕΠ του Τμήματος είναι ικανοποιητική και ο εξοπλισμός ανανεώνεται και αντικαθίσταται αρκετά τακτικά από τον τακτικό προϋπολογισμό ή από τον προϋπολογισμό του ΠΜΣ ή από προγράμματα των ΚΠΣ.

6.2.3. Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Δεν υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών

6.2.4. Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερο αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Δεν υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερο αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους.

6.2.5. Παρέχονται υποτροφίες στους άριστους φοιτητές ή σε ειδικές κατηγορίες φοιτητών (πέραν των υποτροφιών του ΙΚΥ);

Δεν παρέχονται υποτροφίες στους άριστους φοιτητές ή σε ειδικές κατηγορίες φοιτητών του ΠΠΣ του Τμήματος. Αντίθετα, παρέχονται υποτροφίες με τη μορφή απαλλαγής από την καταβολή διδάκτρων σε 2 φοιτητές/τριες του ΠΜΣ του Τμήματος (στον/η πρώτο/η από κάθε μια από τις 2 κατευθύνσεις). Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα παροχής επικουρικού έργου στο ΠΠΣ με αμοιβή στους μεταπτυχιακούς φοιτητές, με κύριο κριτήριο την βαθμολογία τους.

6.2.6. Υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική του Τμήματος για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων στο Τμήμα φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι;

Έχει υιοθετηθεί από τη ΓΣ του Τμήματος ο θεσμός του Συμβούλου Καθηγητή, αλλά δεν έχει εφαρμοστεί στην πράξη ακόμη.

6.2.7. Πώς συμμετέχουν οι φοιτητές στη ζωή του Τμήματος και του Ιδρύματος γενικότερα;

Λειτουργεί ο φοιτητικός σύλλογος των φοιτητών του ΠΠΣ και ταυτόχρονα λειτουργούν πολλές πολιτιστικές και αθλητικές ομάδες, ποικίλου περιεχομένου, που η λειτουργία τους υποστηρίζεται από το Ίδρυμα και την Κοσμητεία της Σχολής.

6.2.8. Πώς υποστηρίζονται ειδικά οι αλλοδαποί φοιτητές που μετακινούνται προς το Τμήμα;

Λειτουργεί Γραφείο ERASMUS του Ιδρύματος που παρέχει συμβουλές και βοήθεια και καθοδηγεί τους φοιτητές.

Γίνονται μαθήματα Ελληνικής γλώσσας από την Κοσμητεία της Σχολής.

Γίνονται μαθήματα κατ' ιδίαν από πολλά μέλη ΔΕΠ στους φοιτητές αυτούς στα Αγγλικά ή παρέχεται ξενόγλωσση βιβλιογραφία.

6.3. Υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα.

6.3.1. Επάρκεια και ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης.

Τα τεκμήρια είναι επαρκή αν ληφθεί υπόψη το εύρος των αντικειμένων των Σχολών και των Τμημάτων που λειτουργούν στην Πανεπιστημιακή Μονάδα Μυτιλήνης. Η ψηφιακή βάση δεδομένων επιστημονικών περιοδικών έχει βοηθήσει σημαντικά το ερευνητικό έργο. Πρόβλημα αποτελεί η έλλειψη χρηματοδότησης για να συμπεριληφθούν συνδρομές νέων τίτλων περιοδικών στη βάση αυτή.

6.3.2. Επάρκεια και ποιότητα κοινόχρηστου τεχνικού εξοπλισμού.

Ο τεχνικός εξοπλισμός του Τμήματος κρίνεται ικανοποιητικός για την κάλυψη των αναγκών. Ελλείψεις παρατηρούνται σε όργανα πεδίου όταν ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών του μαθήματος είναι μεγάλος.

6.3.3. Επάρκεια και ποιότητα χώρων και εξοπλισμού σπουδαστηρίων.

Δεν λειτουργούν Σπουδαστήρια.

6.3.4. Επάρκεια και ποιότητα γραφείων διδασκόντων.

Τα γραφεία είναι επαρκή και ποιοτικά. Υπάρχουν μεμονωμένες κακοτεχνίες από την κατασκευή του κτιρίου.

6.3.5. Επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος και Τομέων.

Ο χώρος της Γραμματείας είναι ικανοποιητικός.

6.3.6. Επάρκεια και ποιότητα χώρων συνεδριάσεων.

Το Τμήμα διαθέτει επαρκείς χώρους συνεδριάσεων.

6.3.7. Επάρκεια και ποιότητα άλλων χώρων (διδασκαλεία, πειραματικά σχολεία, μουσεία, αρχεία, αγροκτήματα, εκθεσιακοί χώροι κλπ).

Το Τμήμα διαθέτει επαρκή εκθεσιακό χώρο, που στερείται όμως οπτικοαουστικού εξοπλισμού.

6.3.8. Επάρκεια και ποιότητα υποδομών ΑΜΕΑ.

Το Τμήμα διαθέτει επαρκείς υποδομές για ΑΜΕΑ, αλλά παρατηρούνται προβλήματα σχεδιασμού στην εξωτερική πρόσβαση στο Τμήμα.

6.3.9. Πώς εξασφαλίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας σε υποδομές και εξοπλισμό του Ιδρύματος;

Η χρήση όλων των υποδομών και του εξοπλισμού είναι ελεύθερη από τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας.

6.4. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου).

6.4.1. Ποιες από τις λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ;

Οι λειτουργίες που υποστηρίζονται από ΤΠΕ είναι:

- (α) Δήλωση μαθημάτων (ηλεκτρονικά) από τους φοιτητές
- (β) Επιλογή βιβλίων (ηλεκτρονικά) από τους φοιτητές
- (γ) Διαχείριση φοιτητών (φοιτητολόγιο) με ειδικό λογισμικό
- (δ) Υποστήριξη μαθημάτων (ειδικό σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης)
- (ε) Υπολογιστικές υπηρεσίες (από τους εξυπηρετητές του Τμήματος και το εκπαιδευτικό Εργαστήριο Γεωπληροφορικής)
- (στ) Τηλε-διασκέψεις (αίθουσα τηλε-εκπαίδευσης – τηλε-διάσκεψης)

6.4.2. Ποιες από αυτές και πόσο χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος;

Όλες οι παραπάνω λειτουργίες χρησιμοποιούνται σε καθημερινή βάση από άλλη την κοινότητα του Τμήματος.

6.4.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο;

Όλα.

6.4.4. Πόσο συχνά ανανεώνεται ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο;

Όσο αφορά θέματα των προγραμμάτων σπουδών, μία (1) φορά το έτος. Για θέματα τρεχούσης επικαιρότητας ανανεώνεται συνεχώς.

6.5. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού.

6.5.1. Γίνεται ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;

Ναι, γίνεται ορθολογική χρήση σε γενικές γραμμές. Η ορθολογική αυτή χρήση διασφαλίζεται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος.

Την τελευταία ακαδημαϊκή χρονιά το Τμήμα αναγκάστηκε να περιοριστεί στη χρήση τμήματος των υποδομών που αρχικά του είχαν παραχωρηθεί προκειμένου να φιλοξενηθούν στο κτήριο Γεωγραφίας και λειτουργίες του Τμήματος Πολιτιστικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας

6.5.2. Γίνεται ορθολογική χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;

Ναι, γίνεται ορθολογική χρήση σε γενικές γραμμές. Η ορθολογική αυτή χρήση διασφαλίζεται από την Επιτροπή Υποδομών του Τμήματος (3 μέλη ΔΕΠ και 2 μέλη ΕΤΕΠ) και τη ΓΣ και τη ΓΣΕΣ που λαμβάνουν τις σχετικές αποφάσεις.

6.6. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων.

6.6.1. Προβλέπεται διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Ο προϋπολογισμός του Τμήματος συντάσσεται 2 φορές κάθε χρόνο, τον Σεπτέμβριο και τον Φεβρουάριο. Η Επιτροπή Οικονομικών και Προμηθειών του Τμήματος (που αποτελείται από 3 μέλη ΔΕΠ) είναι υπεύθυνη για τη σύνταξη και την εκτέλεση του προϋπολογισμού (έσοδα και έξοδα). Καταγράφει τις ανάγκες των μελών ΔΕΠ, των διοικητικών υπαλλήλων και των φοιτητών και τα ομαδοποιεί ανά κατηγορία δαπάνης σύμφωνα με όσα ισχύουν από τη Διοίκηση του Ιδρύματος (ΕΛΕ ή Οικονομική Υπηρεσία) και πηγή εσόδων. Ανάλογα με την πηγή εσόδων, η ΓΣ ή η ΓΣΕΣ εγκρίνουν τον προϋπολογισμό και η επιτροπή Οικονομικών είναι υπεύθυνη για την εκτέλεση του. Η παρακολούθηση της εκτέλεσης γίνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος ή του ΠΜΣ ανάλογα με την κατηγορία εσόδων υπό την άμεση επίβλεψη της επιτροπής οικονομικών.

Η αποτελεσματικότητα είναι ικανοποιητική (μέσα στα μεγάλα πλαίσια καθυστέρησης για να τηρηθούν οι κανόνες δημοσιότητας και του δημόσιου λογιστικού συστήματος), αλλά συνεπάγεται μεγάλη επιβάρυνση και φόρτο εργασίας σε μέλη ΔΕΠ για το σχεδιασμό, την εκτέλεση και την παρακολούθηση του συστήματος.

Είναι απαραίτητη η ενίσχυση σε προσωπικό και η στενότερη συνεργασία με τον ΕΛΕ και την Οικονομική Υπηρεσία του Ιδρύματος. Η συστηματοποίηση και πλήρης καταγραφή όλων των ενεργειών σε κάθε διαδικασία (διακηρύξεις διαγωνισμών, πρακτικά αξιολόγησης, κτλ.) επίσης θα βοηθούσε σημαντικά.

6.6.2. Προβλέπεται διαδικασία κατανομής πόρων; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Η κατανομή των πόρων του Τμήματος γίνεται από τη ΓΣ και τη ΓΣΕΣ. Είναι αποτελεσματική κυρίως εξαιτίας της ανεπάρκειας των πόρων.

6.6.3. Προβλέπεται διαδικασία απολογισμού; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Προβλέπεται διαδικασία απολογισμού από τη ΓΣ και τη ΓΣΕΣ ανάλογα με το είδος των εσόδων κατά τη ψήφιση του προϋπολογισμού. Εφαρμόζεται αποτελεσματικά.

Η Επιτροπή επιθυμεί να προσθέσει ότι η έλλειψη προσωπικού στο Τμήμα συνεπάγεται μεγάλο φόρτο εργασίας στο υπάρχον προσωπικό και ιδιαίτερα αυξημένο φόρτο στα μέλη ΔΕΠ που πρέπει να ασχολούνται (να σχεδιάζουν, να επιβλέπουν και να παρακολουθούν):

(α) τα οικονομικά του Τμήματος

(β) τον εξοπλισμό (γενικό και πληροφορικής- επικοινωνιών)

(γ) το κτίριο και τις λειτουργίες του

Η επιβάρυνση αυτή είναι επιπλέον από τον υπόλοιπο διοικητικό φόρτο των μελών ΔΕΠ σε άλλα Τμήματα ή Σχολές με περισσότερο προσωπικό.

Η επιτροπή επισημαίνει ότι απαιτείται:

(α) Ενίσχυση του προσωπικού, τόσο του διοικητικού (Γραμματείες), όσο και του βοηθητικού των Εργαστηρίων (ΕΤΕΠ και ΕΕΔΙΠ).

(β) Καλύτερη και στενότερη συνεργασία με Ιδρυματικές Υπηρεσίες και ουσιαστική υποστήριξη από αυτές για μια σειρά από λειτουργίες.

(β) Προτυποποίηση των λειτουργιών και δημιουργία ψηφιακών αρχείων που θα προσφέρουν άμεση βοήθεια και υποστήριξη.